

UCHWAŁA NR V/62/2019
Rady Gminy w Chojnicach

z dnia 29 marca 2019 r.

w sprawie przyjęcia informacji o działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach za 2018 rok, w tym sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506), w związku z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.),

Rada Gminy
uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć „Informację o działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach za 2018 rok”, zawierającą jednocześnie sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, o treści, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chojnice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez jej wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Chojnicach oraz zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady

Ryszard Kontek

Załącznik do uchwały Nr V/62/2019
Rady Gminy w Chojnicach
z dnia 29 marca 2019 r.

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CHOJNICACH ZA 2018 ROK /w tym sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny/

Poniższe opracowanie przedstawia działania tut. ośrodka pomocy społecznej podejmowane w 2018 r., w szczególności, zawiera informacje, których przekazanie radnym gminy nakazują przepisy obowiązującego prawa, w tym:

- **art. 110 ust. 9 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.): Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa Radzie Gminy całoroczne sprawozdanie z działalności oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej,
- **art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.): W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Niniejsza Informacja, ze względu na komplementarny zakres tematyczny, prezentuje ww. sprawozdania łącznie.

Spis treści

- . WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ
  - . Świadczenia pieniężne i rzeczowe
  - . Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej
  - . Praca socjalna
  - . Prace społecznie użyteczne
  - .
- . POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ
- . REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY
  - . Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
  - . Resortowy „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”
  - . Rządowy program „Dobry start”
  - . Programy gminne
- . POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY
  - . Stypendia szkolne
  - . Zasiłki szkolne
- . DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK
  - . Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł

- . Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny
- . Spotkanie Wigilijne
- . Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)
- . WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH ORAZ PROGRAMU DOBRY START
  - . Świadczenia wychowawcze (500+)
  - . Świadczenia rodzinne
    - . Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów)
    - . Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami
    - . Świadczenia rodzicielskie
    - . Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”
  - . Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu
  - . Świadczenie dobry start
  - . Świadczenia alimentacyjne
    - . Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych
    - . Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych
- . FUNKCJONOWANIE OŚRODKA

WPROWADZENIE

W roku 2018 tut. ośrodek pomocy społecznej – zwany dalej ośrodkiem, realizował szeroki zakres zadań, wynikających, w szczególności, z następujących przepisów obowiązującego prawa:

a/ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku, w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020,
- Uchwała Nr XXIV/317/2004 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za – realizowane w ramach zadań własnych gminy – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- Uchwała Nr XVII/288/08 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 października 2008 r. w sprawie minimalnej wysokości zasiłku okresowego realizowanego w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- Uchwała Nr XX/336/08 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chojnice na lata 2008 - 2018”,
- Uchwała Nr XL/501/2014 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie: podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,
- Uchwała Nr XL/502/2014 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie: określenia zasad zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu,
- Uchwała Nr XL/503/2014 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie: przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”,
- Uchwała Nr XXXIII/537/2018 Rady Gminy W Chojnicach z dnia 18 maja 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia będących schroniskami dla osób bezdomnych, w tym schroniskami z usługami opiekuńczymi, oraz domami dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;

b/ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

c/ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- Uchwała Nr X/183/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2015 r w sprawie przyjęcia Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018,
- Uchwała nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;

d/ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,

e/ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

f/ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wraz z wydanym na jej podstawie aktem normatywnym:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Uchwała Nr IX/166/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020,

g/ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych ,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką ,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017r. w sprawie sposobu trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych w urzędach administracji publicznej,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna,

h/ ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów ,

i/ustawy z dnia 7 września 2007 r. roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w urzędach administracji publicznej,

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2011 roku w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

j/ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego,

k/ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wraz z aktem normatywnym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,

l/ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi:

- Uchwała nr XXXIX/581/10 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 lipca 2010 r. w sprawie upoważnienia dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach do prowadzenia postępowań w sprawach przyznawania uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym,
- Uchwała nr XXXVIII/478/2013 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie: uchwalenia Regulaminu przyznawania w Gminie Chojnice pomocy materialnej o charakterze socjalnym w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych,
- Uchwała nr XXXII/532/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach do prowadzenia postępowań, w tym wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym udzielanej uczniom,
- Uchwała nr XXXIV/564/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Chojnice”;

m/ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wraz z aktem normatywnym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych,

n/ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,

o/ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wszystkie realizowane przez ośrodek zadania służyły ochronie poziomu życia osób oraz rodzin zamieszkujących na terenie gminy Chojnice i obejmowały działania w obszarach zabezpieczenia społecznego, dotyczących, w szczególności:

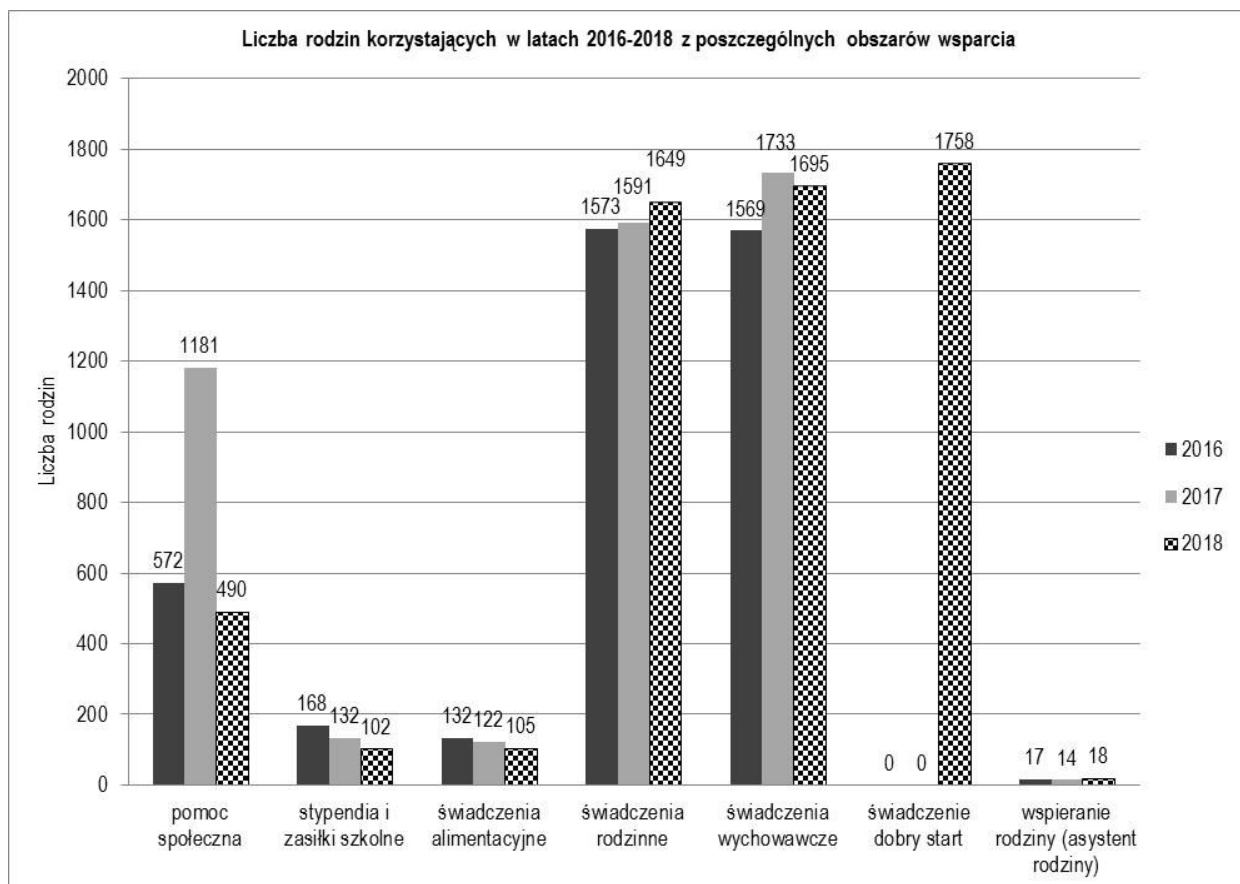
- pomocy społecznej,
- systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej[#],

- pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych,
- świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

Mieszkańcy naszej gminy najczęściej korzystali ze świadczenia dobry start, a następnie wsparcia w zakresie świadczeń rodzinnych i wychowawczych, z kolei najmniejsza ich grupa, co ilustruje wykres nr 1, otrzymała wsparcie z systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Należy nadmienić, że niejednokrotnie jedna rodzina korzysta z każdego rodzaju ww. wsparcia – nie prowadzi się statystyki w tym zakresie. W związku z tym w sprawozdawczości odrębnie ujmuje się liczbę rodzin[#] otrzymujących wsparcie z poszczególnych obszarów obsługiwanych przez ośrodek.

Wykres nr : Liczba rodzin korzystających w latach 2016-2018 z poszczególnych obszarów wsparcia obsługiwanych przez ośrodek pomocy społecznej

Na swoje zadania ośrodek wydatkował łącznie w 2018 roku **28 521 597 zł**, tj. o 8,2% mniej w porównaniu z 2017 r. – 31 063 095 zł, w tym:

a/środki budżetowe – 28 521 597 zł,

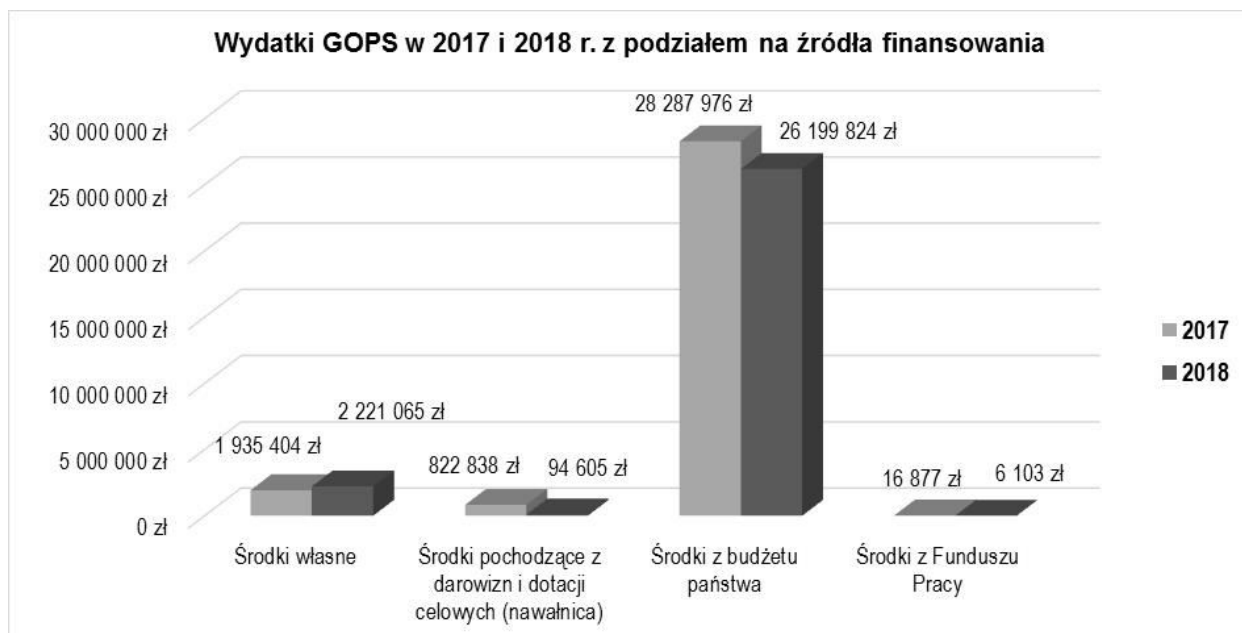
b/środki pozabudżetowe – 0 zł.

Z kwoty **28 521 597 zł** najwięcej środków, podobnie jak w 2017 r.:

§przeznaczono na zaspokajanie, w różnorodnych formach, potrzeb mieszkańców gminy – 93,8%, tj. 26 762 255 zł (w 2017 r. 94,6%, tj. 29 392 463 zł), a pozostała kwota – 1 759 342 zł, tj. 6,2% to koszty utrzymania ośrodka (w 2017 r. – 1 670 632 zł, 5,4%),

§stanowiły dotacje z budżetu państwa – 26 199 824 zł, tj. 91,9% (w 2017 r. 28 287 976 zł, 91,1%) dane te ilustruje wykres nr 2.

Wykres nr : Wydatki GOPS w 2017 i 2018 r. z podziałem na źródła finansowania

Badając wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań z poszczególnych obszarów, to największy odsetek spośród nich w 2018 r. wydatkowano na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i wychowawczych – **83,49%**, tj. 22 342 368 zł, a w dalszej kolejności na świadczenia w ramach:

§pomocy społecznej – **9,52%**,

§świadczenia dobry start – **3,11%**,

§świadczeń alimentacyjnych – **2,44%**,

§pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych – **1,04%**,

§wspierania rodziny i pieczy zastępczej – **0,40%**.

Identyczne relacje – poza świadczeniem dobry start, którego realizację rozpoczęto w lipcu 2018 r. - występowały w roku 2017 i 2016, stosowne dane przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr : Wydatki w latach 2016-2018 na realizację zadań w poszczególnych obszarach działania

OBSZARY DZIAŁANIA		ROK					
		2016		2017		2018	
		zł	%	zł	%	zł	%
Świadczenia rodzinne i wychowawcze (500+), w tym:	500+ (realizacja od kwietnia 2016)	11 205 186 ,-	50,4 2	14 888 374 ,-	50,6 5	14 316 578,-	53,5 0
	rodzinne	7 298 978,-	32,8 4	7 546 845,-	25,6 8	8 025 790,-	29,9 9
Pomoc społeczna		2 314 984,-	10,4 2	5 725 308,-	19,4 8	2 548 350,-	9,52
Świadczenia alimentacyjne		902 000,-	4,06	780 760,-	2,66	652 205,-	2,44
Stypendia i zasiłki szkolne		419 907,-	1,89	353 665,-	1,20	279 228,-	1,04
Wspieranie rodziny i pieczy zastępcza		82 730,-	0,37	97 511,-	0,33	107 604,-	0,40
Dobry start		Realizacja od 2018 r.				832 500,-	3,11
RAZEM		22 223 785 ,-	100	29 392 463 ,-	100	26 762 255,-	100

Analizując, na podstawie danych zawartych w tabeli nr 1, wydatki w każdym z poszczególnych obszarów działania, to ich wzrost w 2018 r., w porównaniu z rokiem 2017, odnotowano w obszarze:

– wspierania rodziny i pieczy zastępczej o 10,35%, tj. o 10 093 zł,

– świadczeń rodzinnych o 6,35%, tj. o 478 945 zł,

Z kolei spadek wydatków odnotowano w:

– pomocy społecznej o 55,49%, tj. o 3 176 958 zł,

– pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy (stypendia i zasiłki szkolne) o 21,05%, tj. o 74 437 zł,

– świadczeniach alimentacyjnych o 16,47%, tj. o 128 555 zł,

– świadczeniach wychowawczych o 3,84%, tj. o 571 796 zł.

Biorąc z kolei pod uwagę środki finansowe wydatkowane (bez względu na obszary działania) na poszczególne formy wsparcia, to w 2018 r. najwięcej z nich, podobnie jak w 2017 r., przeznaczono na świadczenia pieniężne lub w naturze, które bezpośrednio zasiły budżety domowe świadczeniobiorców – **aż 25 275 549 zł**, a w dalszej kolejności na:

§składki na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalno-rentowe, odprowadzane bezpośrednio do ZUS i KRUS za uprawnionych świadczeniobiorców – **520 350 zł**,

§zapewnienie całodobowego wsparcia – **789 509 zł**,

§wsparcie usługowe w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i usług asystenta rodziny – **156 847 zł**,

§dowóz posiłków w ramach dożywiania uczniów/wychowanków szkół/przedszkoli – **20 000 zł**.

Takie same tendencje występowały w 2016 i 2017 r., odpowiednie dane zawiera tabela nr 2.

Tabela nr : Przeznaczenie wydatków ośrodka w latach 2016 – 2018

RO K	PRZEZNACZENIE WYDATKÓW										RAZE M /w zł/	
	Zasilenie budżetów domowych podopiecznych		Składki ZUS i KRUS odprowadzane za podopiecznych		Zapewnienie całodobowego o wsparcia		Zabezpieczenie pomocy usługowej		Inne cele*			
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%		
2016	21 098 387	94,94	517 951	2,33	428 795	1,93	161 652	0,73	17 000	0,07	22 223 785	
2017	28 208 179	95,97	448 924	1,53	528 280	1,80	190 080	0,64	17 000	0,06	29 392 463	
2018	25 2 75 5 49	Pomoc społeczna	37, 80	520 350	1,9 4	789 509	2,9 5	156 847	0,5 9	20 000	0,0 7	26 762 255
		1 645 407										
		stypendia i zasiłki szkolne										
		279 228										
		Świadczenia rodzinne										
		7 549 631										
		Świadczenia alimentacyjne										
		652 205										
		Dobry start										
832 500												
500+	56,											

		14 316 578		64							
--	--	-------------------	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--

*Dotyczy wydatków na dowóz posiłków do szkół, w których nie ma kuchni szkolnych i sprawienie pogrzebu.

Z danych w tabeli nr 2 wynika, że w 2018 r., w porównaniu z 2017 r.:

a/największy wzrost wydatków nastąpił na zapewnienie całodobowego wsparcia (w domach pomocy społecznej, instytucjach pieczy zastępczej i schroniskach/noclegowniach dla bezdomnych) – o kwotę 261 229 zł, tj. o 49,45%, a w dalszej kolejności na:

- dowóz posiłków do szkół – o 17,65%, tj. o 3 000 zł,
- ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne dla uprawnionych świadczeniobiorców – o 15,91%, tj. o 71 426 zł

b/zmniejszenie wydatków odnotowano na:

- pomoc usługową (świadczoną przez opiekunów i asystenta rodziny) - o 17,48%, tj. o 33 233 zł,
- zasilenie budżetów domowych klientów, w szczególności w postaci świadczeń wychowawczych, rodzinnych, zasiłków z systemu pomocy społecznej (w formie świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej) – o 10,40%, tj. o 2 932 630 zł.

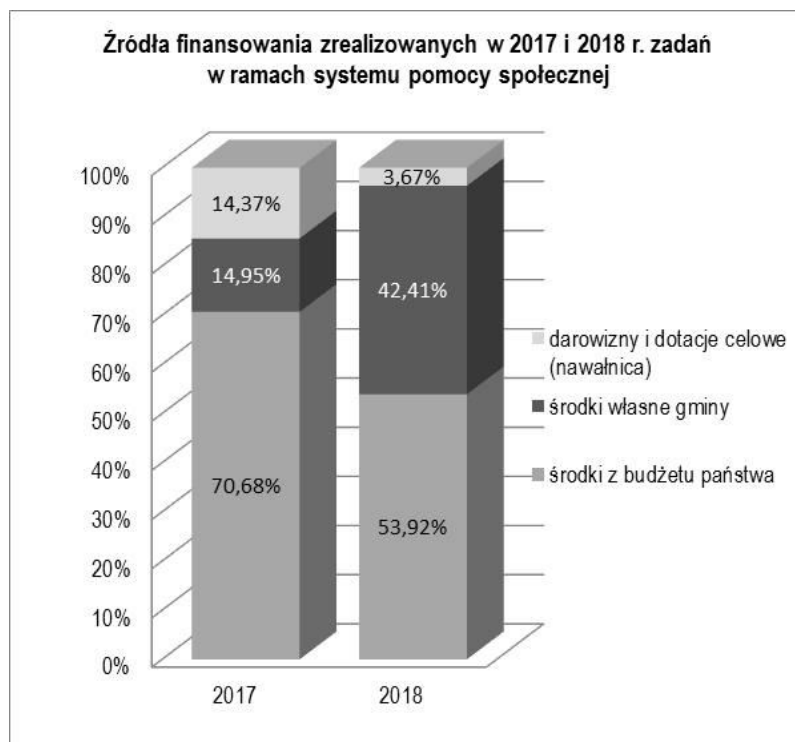
Szczegółowy opis środków wydatkowanych w ramach poszczególnych, powyżej wymienionych, kategorii został przedstawiony w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania.

I. WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2018 r. **490** rodzin (tj. 1 408 osób) skorzystało ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej. Na zaspokajanie niezbędnych potrzeb tej grupy mieszkańców gminy wydatkowano łącznie **2 548 350 zł** (w 2017 r. 5 725 308 zł), z których najwięcej, bo 795 284 zł, tj. 31,21% (w 2017 r. – 878 664 zł, tj. 15,35%), z przeznaczeniem na dożywianie w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posiłek dla dzieci i młodzieży” – szerzej o programach w rozdziale III.

Z kwoty 2 548 350 zł środki z budżetu państwa stanowiły 53,92% tj. 1 374 054 zł (w 2017 r. 70,68%, tj. 4 046 577 zł), środki własne gminy 46,08%, tj. 1 174 296 zł, w tym 93 417 zł pochodzące z darowizn od stowarzyszeń, firm i osób prywatnych (w 2017 r. 29,32%, tj. 1 678 731 zł, w tym środki z darowizn od stowarzyszeń, firm i osób prywatnych 822 838 zł), co ilustruje poniższy wykres.

Wykres nr : Źródła finansowania zrealizowanych w 2017 i 2018 r. zadań w ramach systemu pomocy społecznej

Zdecydowana większość z tych środków, bo **1 645 407 zł**, tj. 64,57% zasilila bezpośrednio budżety domowe mieszkańców gminy (w 2017 r. 5 045 239 zł, tj. 88,12%), pozostałe przeznaczone na: zapewnienie wsparcia w placówkach całodobowych – **736 687 zł**, tj. 28,91% (w 2017 r. 482 040 zł, tj. 8,42%), sfinansowanie usług – **102 065 zł**, tj. 4,01% (w 2017 r. 138 809 zł, tj. 2,42%), opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne – **44 191 zł**, tj. 1,73% (w 2017 r. 42 220 zł, tj. 0,74%) oraz na pokrycie kosztów dowozu posiłków do szkół nie dysponujących kuchnią **20 000 zł**, tj. 0,78% (w 2017 r. 17 000 zł, tj. 0,3%).

Opisane powyżej wydatki w ramach systemu pomocy społecznej – poza kosztami ww. programów w zakresie dożywiania – szczegółowo zostały opisane w podrozdziałach niniejszego rozdziału.

1. Świadczenia pieniężne i rzeczowe

Zasiłki okresowe – wsparcie otrzymało **121** rodzin/osób na łączną kwotę **138 277 zł**, w tym 136 005 zł środki budżetu państwa i 2 272 zł środki własne gminy (w 2017 r. 143 rodziny/osoby na kwotę 190 286 zł, w tym 187 655 zł środki z budżetu państwa i 2 631 zł środki własne gminy). Przeciętnie pomoc przyznawano, tak jak w poprzednim roku, na okres 4 miesięcy, jednak kwota świadczeń była niższa od ubiegłorocznej i wynosiła średnio po 326 zł – w tym 321 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 5 zł środki własne gminy (w 2017 r. po 342 zł, w tym 337 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 5 zł środki własne gminy).

Zasiłki stałe – wypłacono **107** osobom/rodzinom na łączną kwotę **549 320 zł** (w 2017 r. 111 osobom/rodzinom na kwotę 530 095 zł). Miesięczna wysokość świadczenia wynosiła średnio **466 zł** (w 2017 r. 470 zł), a środki finansowe w 100%, podobnie jak w 2017 r., pochodziły z budżetu państwa.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne - odprowadzono za **88** osób pobierających zasiłek stały, które nie posiadały prawa do ubezpieczenia z innego tytułu, na kwotę **44 191 zł** (w 2017 r. 88 osób, 42 220 zł), 100% kosztów realizacji tego zadania stanowiły środki z budżetu państwa.

Zasiłki celowe w gotówce i w naturze – pomocy, ze środków własnych gminy, udzielono **34** rodzinom/osobom, łącznie na kwotę **15 767 zł** (w 2017 r. 71 rodzinom na kwotę 16 399 zł), na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb: opał – 11 721 zł, zakup leków i leczenie – 1 577 zł, zakup odzieży i obuwia 1116 zł, uregulowanie bieżących opłat – 630 zł, zakup środków czystości – 300 zł, zakup artykułów AGD, wykonanie drobnego remontu i inne.

Specjalne zasiłki celowe – skierowano do **36** osób/rodzin, łącznie w wysokości **20 252 zł** (w 2017 r. 38 osób/rodzin na kwotę 21 500 zł). Zasiłki przyznawano, ze środków własnych gminy, gdy stwierdzono występowanie szczególnie trudnej sytuacji życiowej, a faktyczny dochód osoby/rodziny przekraczał ustawowe kryterium. W 2018 r. zasiłki przeznaczone były głównie na: zabezpieczenie opału 16 000 zł, zakup leków i wydatki związane z leczeniem – 2 402 zł, żywność – 1 150 zł, kupno odzieży, środków czystości i innych.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – pomocy, na łączną kwotę **33 800 zł**, ze środków własnych gminy, udzielono **7** rodzinom, które ucierpiały na skutek pożaru – 6 rodzin, zawalenia dachu – 1 rodzina (w 2017 r. – 2 rodzinom w związku z wystąpieniem pożaru, na łączną kwotę 12 000 zł). Jest to świadczenie o szczególnym charakterze, przyznawane w wyjątkowych, losowych sytuacjach, tj. takich, które są nieprzewidywalne, niezależne od woli człowieka i nie do uniknięcia, mimo zachowania należytej staranności.

Zasiłki celowe na pokrycie strat spowodowanych nawałnicą z sierpnia 2017 r. - W 2018 r. rozdysponowano pozostałą, pochodzącą z wpłat dokonanych przez indywidualnych darczyńców

w 2017 r., część środków przeznaczonych na wsparcie dla rodzin/osób poszkodowanych w wyniku przejścia w sierpniu 2017 r. nawałnicy - wydatkowano łącznie **93 417 zł**. Wsparcia – w postaci zasiłku celowego – udzielono w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej 12 osobom/rodzinom, w szczególności, na zakup sprzętu AGD, mebli, a także na usuwanie zniszczeń w budynkach mieszkalnych.

2. Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej

Usługi opiekuńcze – przyznano **9** osobom, koszt ich realizacji – w 100% pokrywany ze środków własnych gminy – wyniósł **87 897 zł** (w 2017 r. 15 osobom, 113 895 zł). Usługami objęto przede wszystkim osoby samotne, które z powodu wieku lub choroby wymagają opieki osób drugich. Pomoc ta polega na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (zakup żywności, przygotowywanie posiłków, mycie, sprzątanie, pranie, pielęgnację – adekwatnie do wskazań lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem) i realizowana była przez zatrudnione w formie umowy zlecenia opiekunki.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 12 osób z zaburzeniami psychicznymi, w kwocie **13 815 zł** (w 2017 r. 20 osób, 24 618 zł). Jest to zadanie zlecone gminie przez administrację rządową w całości finansowane ze środków budżetu państwa.

Pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej – to instytucjonalny rodzaj pomocy, w 100% finansowanej ze środków własnych gminy – przeznaczonej dla osób wymagających całodobowej opieki. W 2018 r. pobyt 23 podopiecznych w tych placówkach obciążył budżet ośrodka na kwotę **698 110 zł** (w 2017 r. 19 osób, koszt 453 946 zł).

Zwiększenie wydatków na ten cel rejestrujemy corocznie, co wynika z rosnącego zapotrzebowania na ten rodzaj wsparcia, a także z faktu, iż każdego roku wzrasta średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, i tak np.: w 2016 r. koszt pobytu mieszkańca np. w DPS w Chojnicach wyniósł 3 455 zł, w 2017 r. 3 617 zł, a w 2018 r. 3 840 zł.

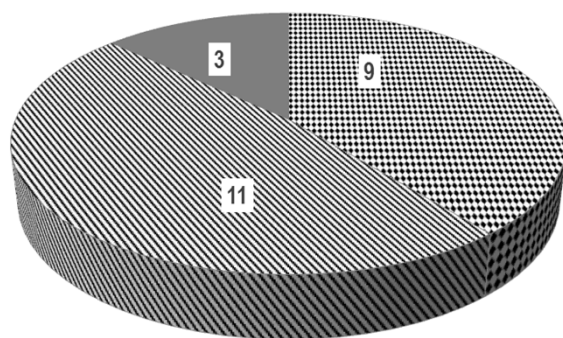
Tabela nr : Liczba mieszkańców gminy przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba mieszkańców gminy przebywających w dps	6	8	7	10	13	12	16	19	23
Odpłatność gminy za pobyt w dps (w zł)	133 989	171 589	187 214	199 325	294 352	331 324	372 992	453 946	698 110

Mieszkańcy naszej gminy zazwyczaj kierowani są do okolicznych domów pomocy społecznej (w Chojnicach, Wysokiej, Kamieniu Krajeńskim) – adekwatnie do dominujących problemów zdrowotnych – dla somatycznie lub psychicznie chorych. Osoby umieszczone w poszczególnych typach domów przedstawia wykres nr 4.

Wykres nr : Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej wg typu domu

Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej wg typu domu

- ▣ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych
- ▤ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych
- Dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie

Analizując z kolei osoby przebywające w domach pomocy społecznej pod względem wieku, to należy zauważyć, że średnia wieku 9 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w 2018 r. wynosiła 52 lata i była znacznie niższa od średniej 11 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, która wynosiła 71 lat. Dwie osoby przebywające w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie miały po 16 lat, jedna - 22 lata.

Schronienie – wsparcie to polega na zapewnieniu tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych placówkach do tego przeznaczonych. W 2018 r. 7 osób skorzystało z takiej pomocy, a koszt tego zadania wyniósł **38 577 zł**, w 100% pokrywany ze środków własnych gminy (w 2017 r. 6 osób, 28 094 zł).

Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wobec osób, które nie są objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej. W 2018 r. przeprowadzono **12** takich postępowań, z tego 6, których koszt wyniósł **353 zł**, sfinansowanych zostało ze środków budżetu państwa (w 2017 r. 5 osób, 296 zł).

W oparciu o stosowne decyzje administracyjne wydane na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych, wszystkie ww. osoby uzyskały, zarówno w 2018 r. jak i w 2017 r. nieodpłatne świadczenia zdrowotne.

Sprawienie pogrzebu – usługa ta dotyczy sfinansowania kosztów trumny, krzyża z tabliczką, obsługi pogrzebu, wykopania i zasypania grobu, a wydatki na ten cel w 100% pokrywane są ze środków własnych gminy. W 2018 r., podobnie jak w roku 2017, nie wystąpiła potrzeba wykonania takiej usługi.

3. Praca socjalna

Zgodnie z definicją ustawową jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądaných zmian w funkcjonowaniu klienta, wzmocnienie go i doprowadzenie do samodzielności. Powinna być podejmowana w sposób zorganizowany i opierać się na dokładnej diagnozie sytuacji rodziny. Jest to forma pomocy, która nie stanowi obciążenia dla budżetu i jest najbardziej pożądanym wsparciem dla rodziny/osoby. Świadczona jest bez względu na posiadany dochód i bez konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, a jej forma powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb, problemów z jakimi boryka się klient oraz jego możliwości. Praca socjalna może przybierać postać poradnictwa, polegać na wyjaśnianiu i informowaniu o uprawnieniach, obowiązkach, dostępnych formach wsparcia, pomocy w załatwianiu spraw np. urzędowych, czy reprezentowaniu interesów klienta, wspieraniu emocjonalnym, wartościującym.

W niektórych sytuacjach prowadzenie pracy socjalnej może odbywać się z wykorzystaniem narzędzia jakim jest kontrakt socjalny, czyli pisemnej umowy zawieranej pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o pomoc, określającej sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby (rodziny) oraz wzajemne zobowiązania i uprawnienia stron w ramach podejmowanych działań. W kontrakcie dokonuje się krótkiej oceny sytuacji życiowej klienta i wytycza się w związku z tą sytuacją określone cele, które mają zostać osiągnięte w uzgodnionym terminie poprzez podejmowanie konkretnych działań.

Niedotrzymanie przez klienta ustaleń zawartych w kontrakcie, jak i odmowa jego zawarcia oznacza brak chęci współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej i może stanowić, zgodnie z zapisem ustawowym, podstawę do odmowy świadczenia, uchylecia decyzji o przyznanej pomocy lub ograniczenia świadczeń z systemu pomocy społecznej.

W 2018 r. pracą socjalną objęto 158 rodzin (443 osoby), tj. trochę ponad 2,4% mieszkańców gminy (w 2017 r. 3,77%, 275 rodzin, tj. 695 osób).

W grupie tej:

§ 79. 79 rodzin (225 osób) korzystało również z innych świadczeń systemu pomocy społecznej,

§ 79. 79 rodzin (218 osób) korzystało wyłącznie z pracy socjalnej.

Szczegółowy wykaz działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej zawiera **załącznik nr 1**.

Najczęściej praca socjalna polegała na działaniach / była ukierunkowana na osiągnięcie celów:

a/reprezentowanie interesu podopiecznego – 46,84%,

b/mediacje rodzinne i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 23,42%,

c/przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym monitoring NK – 22,15%,

d/terapia uzależnienia w tym utrzymanie abstynencji – 21,52%,

e/ustalenie niepełnosprawności – 19,62%,

f/poradnictwo w kwestiach mieszkaniowych – 17,09%,

g/podjęcie zatrudnienia – 15,82%,

h/rozwój umiejętności społecznych i wychowawczych – 11,39%,

i/podjęcie współpracy z asystentem – 10,76%,

j/aktywizacja zawodowa świadczeniobiorców, realizowana w szczególności w formie motywowania do:

–uczestnictwa w szkoleniu oferowanym przez Powiatowy Urząd Pracy,

–skorzystania z oferty udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W 2018 r. wiele podmiotów realizowało na terenie powiatu chojnickiego i województwa pomorskiego projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, zawierające ofertę dla zamieszkujących gminę Chojnice osób bezrobotnych, biernych zawodowo, niepełnosprawnych, obejmującą udział w różnego typu szkoleniach zawodowych, poradnictwie, stażach zawodowych i innych formach wsparcia, wśród nich:

·Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno” zapraszało do udziału w projekcie „Praca dla młodych”,

·Międzynarodowe Centrum Doskonalenia Kadr Sp. z o.o., - do udziału w projekcie „Pomorski rynek pracy otwarty dla młodych”,

·Centrum Edukacyjne Żelazna - „Już tylko kr(ok!) od zatrudnienia”,

·Puls Systemy Organizacji Szkoleń Sp. z o. o. - „Łap nowe wyzwania”,

·Region Gdański NSZZ „Solidarność” - „Stop bezrobociu! Nowe kwalifikacje na dobry początek.”,

Rolą pracowników ośrodka było zaprezentowanie tej oferty osobom wymagającym wsparcia i motywowanie do skorzystania z niej;

–podjęcia aktywności w formie prac społecznie użytecznych, o których szerzej w podrozdziale 4 niniejszego rozdziału.

4. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Prace wykonywane są w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Koszt jednej godziny wynosił 8,10 zł w okresie od kwietnia do maja, natomiast od czerwca 8,30 zł i w 60% był finansowany ze środków Funduszu Pracy. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie porozumienia zawartego między Starostą Chojnickim a Gminą Chojnice na okres od 10 kwietnia do 30 września 2018 r.

Łącznie do prac społecznie użytecznych, polegających na porządkowaniu terenów i obiektów na terenie sołectw, skierowanych zostało 11 osób, z których jedna osoba przerwała wykonywanie prac z powodów zdrowotnych, 10 osób przepracowało wszystkie zaplanowane godziny.

Świadczenia osobom wykonującym prace społecznie użyteczne ośrodek wypłacał ze środków własnych gminy zabezpieczonych na ten cel w budżecie.

Koszt prac społecznie użytecznych wyniósł **19 290 zł** (w 2017 r. 18 764 zł).

5. Dominujące problemy podopiecznych

Pomoc społeczna adresowana jest do osób lub rodzin, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych. Zasadniczo, aby nabyć prawo do świadczeń, faktyczny dochód nie może przekroczyć ustawowego kryterium[#] oraz wymagane jest stwierdzenie, że osoba/rodzina znajduje się w trudnej sytuacji m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych), braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu[#] lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów udzielania wsparcia mieszkańcom gm. Chojnice, co przedstawia **załącznik nr 2**, najczęściej występowało ubóstwo – 48,37% (w 2017 r. – 25,23%), następnie niepełnosprawność – 40,20% (w 2017 r. - 18,37%) i bezrobocie – 35,31% (w 2017 r. – 19,39%) w dalszej kolejności: potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 21,02%, długotrwała choroba – 18,78%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 12,65%, alkoholizm – 8,78%, zdarzenie losowe – 3,88%, bezdomność – 1,43%, trudności po opuszczeniu zakładu karnego – 0,61%, przemoc w rodzinie – 0,41%, narkomania i sytuacja kryzysowa – 0,20%.

Bliżej zostaną scharakteryzowane te negatywne zjawiska, które zdecydowanie dominują wśród klientów ośrodka, tj. ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie.

Ubóstwo

Ubóstwo można określić jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej.[#]

Istnieje szereg metod pomiaru ubóstwa i wytyczania jego granic. Wyróżnia się ubóstwo absolutne, względne, obiektywne, subiektywne itd. Natomiast granice ubóstwa ujmuje się wskaźnikowo i stanowią je m.in. minimum socjalne, minimum egzystencji, granica ustawowa i in.

Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęte zostało pojęcie ubóstwa w rozumieniu ustawowym, tj. granice ubóstwa wyznacza ściśle określone ustawowe kryterium dochodowe, które od 1 października 2015 r. do 30 września 2018 r. wynosiło 514 zł na osobę w rodzinie i 634 zł na osobę samotnie gospodarującą natomiast od 1 października 2018 r. odpowiednio 528 zł i 701 zł.

W 2018 r. ubóstwo było powodem przyznania pomocy w przypadku 237 środowisk (656 osób), tj. 48,37% ogółu środowisk korzystających z pomocy ośrodka (w 2017 r., odpowiednio 298 środowisk, 891 osób, co stanowiło 25,23% ogółu środowisk korzystających ze wsparcia).

Odsetek osób funkcjonujących w gospodarstwach domowych o dochodzie nie przekraczającym ustawowej granicy ubóstwa w gminie Chojnice wynosił 3,52%, jednocześnie w 15 sołectwach (w 2017 r. w 17 sołectwach) był wyższy od tej wartości, a w pozostałych 19 niższy. Więcej informacji na temat wskaźnika ubóstwa w sołectwach gminy Chojnice zawiera **załącznik nr 3**.

Analizując zjawisko ubóstwa w poszczególnych sołectwach, można zauważyć, że:

- duża odległość sołectwa od ośrodka miejskiego i/lub słabo rozwinięty transport publiczny wiąże się z większym odsetkiem osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe (Ciechocin, Swornegacie, Kruszka),
- w niektórych miejscowościach na większy odsetek gospodarstw domowych znajdujących się poniżej ustawowej granicy ubóstwa ma wpływ upadek większego zakładu pracy, np. PGR, ZDZ (Ciechocin, Nowy Dwór, Granowo,).

Jest to zgodne z tendencjami w kraju, ponieważ wskaźnik zagrożenia ubóstwem dla miast jest znacznie niższy od wskaźnika dla obszarów wiejskich[#].

Z danych zawartych we wprowadzeniu do niniejszego opracowania wynika, że pomocą społeczną w 2018 r., łącznie objętych było 490 rodzin (1 408 osób), tj. 7,56% ludności zamieszkałej na terenie gminy (w 2017 r. odpowiednio 1 181 rodzin, 3 535 osób, co stanowiło 19,17% ogółu mieszkańców gminy). Tak duża różnica pomiędzy latami 2018 - 2017 wynika z objęcia pomocą w 2017 r. osób poszkodowanych w wyniku nawałnicy. W 2018 r. wzrost liczby środowisk odnotowano jedynie w 2 sołectwach (w 2017 r. – 26 sołectwach): Nowy Dwór-Coldanki (o 5,95%), Czartołomie-Jarcewo (o 3,23%), natomiast spadek wystąpił w 32 sołectwach (w 2017 r. – 8 sołectwach).

Wykaz liczby świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej oraz odsetek osób objętych pomocą społeczną w poszczególnych sołectwach gm. Chojnice w latach 2018 i 2017 zawiera **załącznik nr 4**.

Niepełnosprawność

Drugim - ze względu na częstotliwość występowania – powodem udzielania pomocy mieszkańcom gminy Chojnice jest niepełnosprawność. W 2018 r. ze wsparcia z systemu pomocy społecznej korzystało 197 środowisk z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną, tj. 40,20% z ogółu beneficjentów pomocy społecznej (w 2017 r. – 217 rodzin, tj. 18,37%). Wśród podopiecznych w 2018 r. zarejestrowane były 334 dorosłe osoby niepełnosprawne oraz 49 dzieci (w 2017 r. – 343 dorosłe osoby niepełnosprawne i 51 dzieci). Zaznaczyć należy, że wsparcie z systemu pomocy społecznej, dla tej grupy osób, odbywa się na ogólnych zasadach, tzn. po dokonaniu oceny indywidualnego przypadku i tylko wtedy, gdy osoba ubiegająca się o pomoc wyczerpała wszystkie własne zasoby, możliwości czy uprawnienia z innych systemów – pomoc nie przysługuje tylko przez sam fakt legitymowania się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Na szczeblu gminy pomoc dla tej grupy osób posiada przeważnie charakter wsparcia finansowego – poprzez przyznawanie różnego rodzaju zasiłków, świadczone są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także kieruje się takie osoby do domów pomocy społecznej. Poza tym, pracownicy socjalni świadczą pomoc w postaci pracy socjalnej, i poradnictwa w zakresie dostępnej na rynku oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych, tj.: programy celowe PFRON, projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, itp.

Bezrobocie

W 2018 roku, w porównaniu z rokiem 2017, obserwuje się dalszy spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chojnicach (PUP), zarówno w gminie Chojnice, jak i w całym powiecie chojnickim. Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim wg stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 8,6%, podczas gdy w 2017 r. – 9,5%. Dla porównania – stopa bezrobocia w województwie pomorskim wynosiła 4,9%, Polsce – 5,8% (w 2017 r. – odpowiednio 5,5% i 6,6%).

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w PUP zarejestrowanych było 674 mieszkańców gminy, w tym 460, tj. 68% stanowiły kobiety (na dzień 31.12.2017 r. – 704 mieszkańców, w tym 458 kobiet, tj. 65%), z czego aż 549 osób, tj. 81,5% nie posiadało prawa do zasiłku dla bezrobotnych (w 2017 r. 620 osób, tj. 88%). Właśnie te osoby najczęściej ubiegają się o otrzymanie wsparcia z pomocy społecznej. W 2018 r., odnotowano 220 osób bezrobotnych (w tym 119 kobiet, tj. 54,09%) – funkcjonowały one w 173 jedno- i wieloosobowych gospodarstwach domowych (w 2017 r. 279 osób w 229 gospodarstwach domowych).

Wśród bezrobotnych mieszkańców naszej gminy, tak jak w roku 2017, w PUP najliczniej reprezentowana jest grupa wiekowa od 25 do 34 r.ż., z kolei w systemie pomocy społecznej grupa od 35 do 44 r.ż.

Biorąc pod uwagę wykształcenie, podobnie jak w latach ubiegłych, w PUP najliczniejszą grupę stanowili absolwenci szkół zawodowych natomiast inaczej niż w poprzednich latach - wśród podopiecznych ośrodka najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, następnie wśród beneficjentów systemu pomocy społecznej – absolwenci szkół zawodowych, szkół średnich i wyższych z kolei w PUP kolejno: osoby z wykształceniem średnim, gimnazjalnym i wyższym.

Struktury osób bezrobotnych według wyżej omawianych kryteriów ilustrują wykresy zawarte w załącznikach nr 5 i 6.

II. POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ

W obszarze tym pomoc skierowana jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. W tym zakresie do zadań własnych gminy, adekwatnie do zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy, w szczególności:

a/opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;

b/tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

c/tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych m. in. poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;

d/finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

e/współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

f/prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Powyższe zadania wykonywane były w oparciu o „Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016 – 2018”, którego celem głównym jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a celami szczegółowymi są:

- Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców,
- Wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w tym umożliwienie powrotu do rodziny biologicznej.

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań w ramach ww. programu – stanowiące **załącznik nr 7** do niniejszego opracowania – zawiera szczegółowe dane wynikające z monitoringu działań podejmowanych na rzecz wspierania rodzin w gminie Chojnice. Natomiast poniżej, w rozdziale III pkt 3.2., zostały szerzej opisane przedsięwzięcia podejmowane w stosunku do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wraz z kosztami oraz wydatkami związanymi z przebywaniem dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, ponieważ pozostałe działania powielają się z zadaniami realizowanymi w zakresie systemu pomocy społecznej oraz działaniami grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

III. REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY

Programy te mają na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Na realizację programów pomocowych łącznie wydatkowano **1 763 138 zł**, w tym 1 506 139 zł pochodziło z budżetu państwa, 250 896 zł ze środków własnych gminy, 6 103 zł z Funduszu Pracy.

W 2018 roku w ośrodku realizowano 5 takich programów.

1. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Od 1 stycznia 2014 r. realizowana jest druga edycja tego programu, którego strategicznym celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych i/lub osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Koszt realizacji Programu w 2018 r. wyniósł **787 964 zł**, w tym dotacja z budżetu państwa 630 370 zł, tj. 80,00% i środki własne gminy 157 594 zł, tj. 20,00%. W ramach tych środków wsparcie otrzymało łącznie 1 077 osób (w 2017 r. 869 100 zł, 1 222 osoby), a realizowane ono było w formie:

a/zasilku celowego na zakup żywności i/lub pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych

- z tego wsparcia, w 2018 r., skorzystały 1 052 osoby (w 2017 r. 1 191 osób), w tym świadczenie pieniężne otrzymało 960 podopiecznych (w 2017 r. 1 074 osoby), a świadczenie rzeczowe 92 osoby (w 2017 r. 117 osób);
- łącznie na ten cel wydatkowano kwotę **721 570 zł** (w 2017 r. 789 882 zł), a pojedyncza rodzina otrzymała pomoc o wartości – średnio – po 309 zł przez 7 miesięcy 2018 r. (w 2017 r. – 307 zł przez 7 miesięcy);

b/dożywiania dzieci w szkołach i w przedszkolach

- dożywianiem, w 2018 r., objęto 299 dzieci i młodzieży – uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, a także wychowanków przedszkoli, łącznie na ten cel wydatkowano **46 394 zł** (w 2017 r. 364 dzieci, 62 218 zł);

- z ogólnej liczby dzieci dożywianych, 261 (w 2017 r. 326 dzieci) spożywało posiłki w placówkach znajdujących się na terenie gminy Chojnice, natomiast 38 (w 2017 r. 38 dzieci) na terenie miasta Chojnice i innych miast. Koszt tego zadania w podziale na placówki gminne i miejskie wyniósł odpowiednio 37 148 zł oraz 9 246 zł (w 2017 r. 47 976 zł i 14 242 zł);

c/dotacji dla gminnych placówek oświatowych

- przeznaczona ona została na dowóz posiłków do szkół, które nie posiadają odpowiedniej bazy (w Kłodawie, Silnie i w Sławęcinie). Łącznie wydatkowano **20 000 zł** (w 2017 r. 17 000 zł);

- w roku 2018, tak jak w latach 2013-2017, nie było możliwości przeznaczenia środków na doposażenie kuchni/stołówek szkolnych.

2. Resortowy „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”

Głównym celem i założeniem Programu jest stymulowanie podejmowania przez samorządy terytorialne odpowiednich szczebli takich działań, które będą służyły wsparciu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, które umożliwiłyby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej.

W ramach programu pozyskano, z budżetu państwa, dofinansowanie do kosztów zatrudnienia asystenta rodziny, w wysokości łącznej **21 622 zł**, z tego 15 519 zł z budżetu państwa, 6 103 zł z Funduszu Pracy (w 2017 r. – **25 200 zł**, z tego 8 323 zł z budżetu państwa, 16 877 zł z Funduszu Pracy).

3. Rządowy program „Dobry start”

Jest to program wsparcia rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego, wprowadzony uchwałą nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”. Wsparcie w ramach programu polega na przyznaniu na dziecko, bez względu na dochód, raz w roku, świadczenia „dobry start” w wysokości 300 zł. Świadczenie nie przysługuje, m.in., na dzieci, które rozpoczynają roczne przygotowanie przedszkolne (tzw. „zerówkę”), na uczniów szkół policealnych, uczniów szkół dla dorosłych.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, organem właściwym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się lub otrzymującej świadczenie, a postępowania prowadzone są w jednostce organizacyjnej gminy, w której prowadzone są postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego, tj. w przypadku gminy Chojnice – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnicach – Dziale świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej organem właściwym jest odpowiedni starosta, a postępowania są prowadzone przez jednostki organizacyjne powiatu, w których są prowadzone postępowania w sprawie dodatku wychowawczego.

W 2018 r. na realizację świadczenia dobry start wydatkowano łącznie **860 250 zł**, w tym 832 500 zł na wypłatę świadczeń dla 2 775 dzieci z 1 758 rodzin oraz 27 750 zł na obsługę tego świadczenia.

4. Programy gminne

4.1. Osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posilek dla dzieci i młodzieży”

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie – w szczególnie uzasadnionych przypadkach – wychowankom przedszkola oraz uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, bezpłatne spożycie posiłku wówczas, gdy zgłoszą oni, do dyrektora placówki, chęć jego zjedzenia – udzielenie takiego wsparcia nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Ze wsparcia na tych zasadach może skorzystać nie więcej niż 20% z ogólnej liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach oraz w przedszkolach, którym prawo do spożywania posiłku przyznano na podstawie decyzji administracyjnej.

W 2018 r. z pomocy w ramach programu skorzystało 78 dzieci, tj. 20,69% z ogólnej liczby dożywianej w placówkach populacji - łącznie na ten cel wydatkowano **7 320 zł** (w 2017 r. 92 dzieci, koszt wyniósł 9 564 zł).

4.2. Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018

Od 1 stycznia 2016 r. realizowana jest druga edycja tego programu, pierwsza obejmowała lata 2013-2015.

Program ten został ustanowiony Uchwałą Nr X/183/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2015 r.

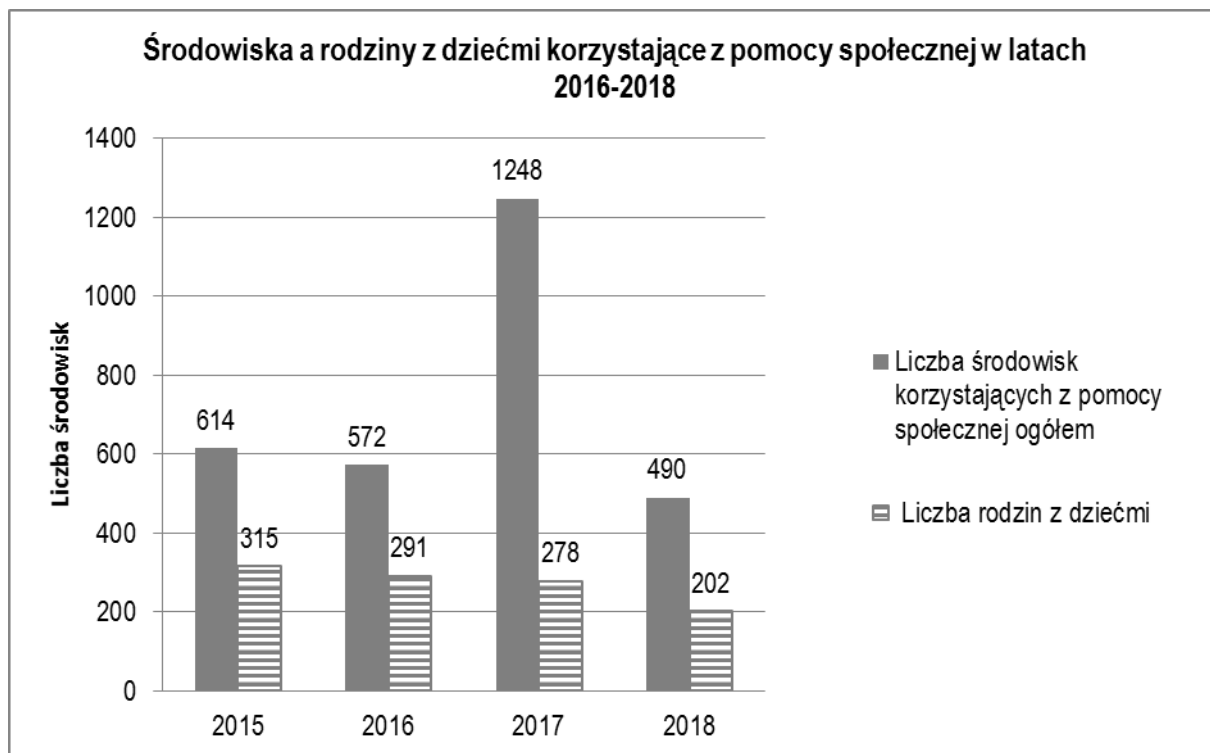
Koszt realizacji Programu w 2018 r., wyniósł ogółem **107 604 zł**, (w 2017 r. 97 511 zł), w tym:

- 85 982 zł (tj. 79,91%) stanowiły środki własne gminy, z których 30 139 zł przeznaczono na zatrudnienie asystenta rodziny, 52 822 zł na pokrycie kosztów pobytu 10 dzieci w pieczy zastępczej oraz 3 021 zł na pozostałe koszty związane świadczeniem pracy przez asystenta rodziny;
- 21 622 zł (tj. 20,09%) to kwota pozyskana na dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystenta w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”, o którym mowa w rozdziale III. 2. niniejszego opracowania;

Dla porównania w 2017 r. łączne koszty wyniosły 97 511 zł, w tym: 72 311 stanowiły środki własne gminy (26 037 zł – zatrudnienie asystenta rodziny, 46 240 zł – pobyt dzieci w pieczy zastępczej, 34 zł – zakup materiałów niezbędnych asystentowi do pracy z rodzinami) i 25 200 zł stanowiła dotacja z budżetu państwa.

Analizując sytuację rodzin korzystających z pomocy ośrodka warto zwrócić uwagę na ważną, z punktu widzenia niniejszego rozdziału, kategorię świadczeniobiorców, jakimi są rodziny z dziećmi – adresaci „Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018”. Ich udział w ogólnej liczbie środowisk (tj. jedno- i wieloosobowych gospodarstw domowych) korzystających z pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr : Środowiska a rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej w latach 2016-2018

Z danych przedstawionych na wykresie wynika, że rodziny z dziećmi w 2018 r. stanowiły niemal połowę, a w latach 2015-2016 stanowiły ponad połowę - wszystkich środowisk korzystających z systemu pomocy społecznej (w 2016 r. 50,88%, w 2015 r. 51,3%). Wyjątkiem był 2017 r., w którym procentowy udział rodzin z dziećmi w ogólnej liczbie świadczeniobiorców wyniósł tylko 23,54% - zaistniała sytuacja wynikała z tego, że w roku tym liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej była nieporównywalnie większa w związku z wystąpieniem w sierpniu 2017 r. zdarzenia, jakim była sierpniowa nawałnica. Porównując jednak rzeczywistą liczbę rodzin z dziećmi w poszczególnych latach, zauważyć można istotny, bo 27,34% spadek w 2018 r. w stosunku do 2017 r. oraz 4,5% w porównaniu lat 2017 i 2016.

Podobnie jak w przypadku innych kategorii świadczeniobiorców, rodziny z dziećmi dotyka niejednokrotnie problem ubóstwa, bezrobocia, ale też bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jednym z powodów przyznawania wsparcia, jest „bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych” i właśnie w kontekście takich rodzin jest ona ujmowana w sprawozdawczości ogólnokrajowej i w niniejszym opracowaniu.

Dane liczbowe dotyczące problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr : Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

		Liczba rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	
		2017 rok	2018 rok
Ogółem		67	62
w tym:	rodziny wielodzietne	13	7
	rodziny niepełne	42	40

Na podstawie danych zawartych w tabeli należy stwierdzić, że w 2018 r., zmniejszyły się liczby:

- rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego o 7,5%,

- rodzin wielodzietnych z problemem ww. bezradności o 46,2%,
- rodzin niepełnych z problemem ww. bezradności o 4,8%.

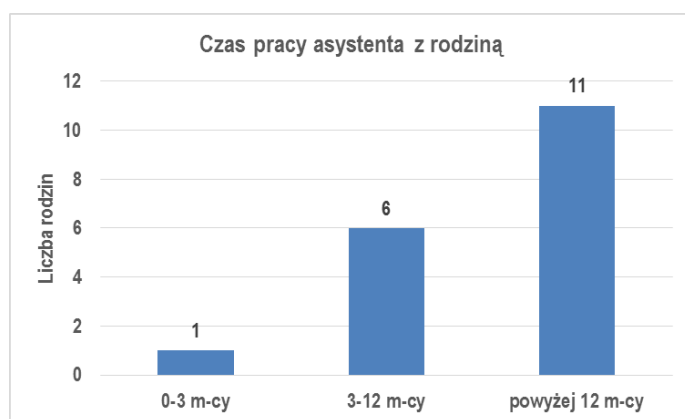
Są to stosunkowo niewielkie spadki wartości, niemniej jednak tendencja ta utrzymuje się od 2013 r. a jej przyczyn można dopatrywać się w intensyfikacji oddziaływań ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania rodzin.

Należy pamiętać, że powody tej „bezradności” są bardzo różne, m.in. brak lub niewystarczające umiejętności społeczne i zawodowe, brak lub niedostateczne umiejętności wychowawcze, brak nawyków skutecznego działania, a także bardzo często do bezradności prowadzi wystąpienie kilku niekorzystnych okoliczności, takich jak np. choroba, niepełnosprawność, uzależnienie, bezrobocie członka rodziny.

To właśnie te rodziny, zwane również wieloproblemowymi, wymagają przede wszystkim pogłębionej pracy socjalnej oraz zapewnienia dodatkowego wsparcia, w tym specjalistycznego poradnictwa i usług asystenta rodziny.

W 2018 r. wsparcie w formie usług asystenta rodziny zapewniono **18** rodzinom, w których wychowywało się 50-ro dzieci (w 2017 r. 14 rodzin, 55 dzieci). W roku tym, w tut. ośrodku był zatrudniony 1 asystent w zadaniowym systemie czasu pracy, który pracował średnio z 11 rodzinami miesięcznie. Przeciętny czas pracy asystenta z 1 rodziną na koniec 2018 r. wynosił 20 miesięcy, z tego z 11 rodzinami praca asystenta trwała - lub jeszcze trwa - ponad 12 miesięcy, szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr : Czas pracy asystenta z rodziną

W 2018 roku współpracę z asystentem zakończyło 8 rodzin (w 2017 r. 5): w 3 przypadkach w związku z zaprzestaniem współpracy przez rodzinę, w 4 osiągnięto zaplanowane cele, w 1 ze względu na brak efektów .

Efekty realizacji działań w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swych funkcji są zróżnicowane i należy podchodzić do ich oceny indywidualnie. Ogólnie rzecz ujmując można zauważyć poprawę funkcjonowania tych rodzin w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia. Jest to „zasługa” wieloaspektowego podejścia do problemów konkretnej rodziny, współpracy kilku podmiotów przy ich rozwiązywaniu, „poświęcenia” większej uwagi, wypracowania planu pracy i konsekwentnej jego realizacji. Z naszego doświadczenia wynika, że mimo zakończenia pracy w środowisku, z którym pracował asystent rodziny, niejednokrotnie udało się doprowadzić do sytuacji, w której rodziny kontynuują rozpoczęte działania np. uczęszczają na zajęcia o charakterze edukacyjnym czy

terapeutycznym, utrzymując współpracę z lekarzem itp. Zauważana jest ponadto istotna poprawa w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem oraz wzrost świadomości swoich praw i obowiązków. Jednocześnie poprawiają się relacje klientów objętych wsparciem asystenta rodziny z pracownikami ośrodka - klienci są zmotywowani do podejmowania działań mających na celu poprawę swojej trudnej sytuacji.

W przeciwieństwie do roku 2017, w którym nie umieszczono w pieczy zastępczej żadnego dziecka, w 2018 r. w instytucjach do tego powołanych opiekę znalazło 3 dzieci. W 2016 r. Sąd orzekł o konieczności umieszczenia w pieczy 3-ga dzieci, a w 2015 r. 6-ga.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 2012 r., w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy po raz pierwszy, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w wysokości 10% ww. kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka, 30% w drugim roku, natomiast w trzecim i kolejnych latach finansuje 50% wydatków – dlatego zobowiązania gminy z tego tytułu z roku na rok systematycznie wzrastają.

W ciągu 2018 r. 10-ro dzieci z terenu gminy Chojnice przebywało w pieczy zastępczej. W trakcie roku jedno (pełnoletnie) dziecko wróciło do domu rodzinnego. Na dzień 31 grudnia ośrodek regulował należność w ustawowej wysokości za pobyt w pieczy zastępczej 6 dzieci w wysokości 50%, a 3 dzieci w wysokości 10%. Wydatki dotyczyły pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i za jedno dziecko w Placówce opiekuńczo-wychowawczej w Człuchowie.

Tabela nr : Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej

ROK	LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PIECZY, ZA KTÓRE GOPS PONOSIŁ ODPLATNOŚĆ	KWOTA PONOSZONEJ PRZEZ GMINĘ ODPLATNOŚCI
2017	9	46 240 zł
2018	10	52 822 zł

IV. POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY

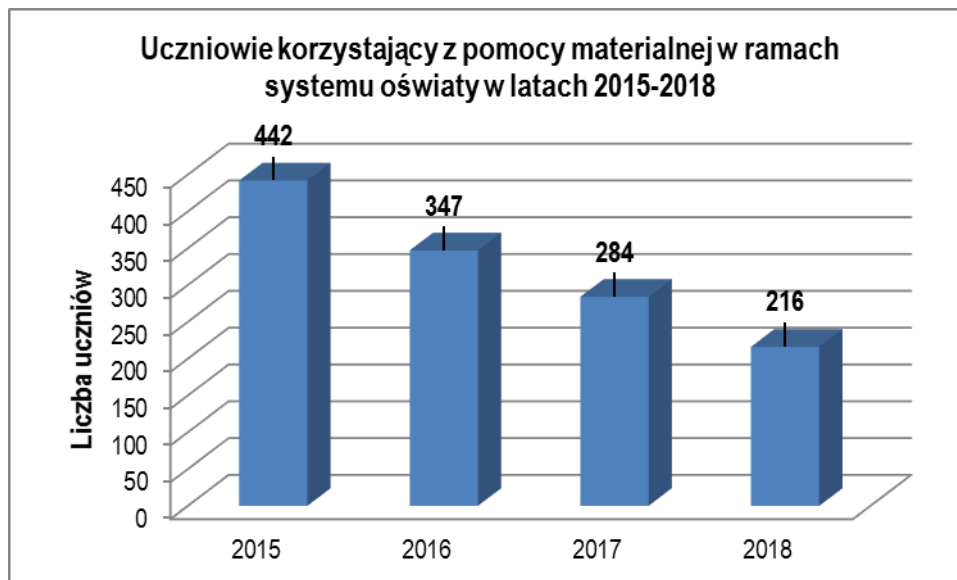
Pomoc materialna w ramach systemu oświaty dotyczy udzielania wsparcia o charakterze socjalnym w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych.

W 2018 r. na realizację tego zadania wydatkowano kwotę **279 228 zł** – tj. o 21,05% mniej, w porównaniu z 2017 r. (353 665 zł) – z której zdecydowaną większość, tak jak w latach poprzednich, stanowiły środki z budżetu państwa – 80%, tj. 223 382 zł (w 2017 r. – 282 932 zł).

Łącznie ze stypendiów i zasiłków szkolnych w 2018 r. skorzystało 216 uczniów z 102 rodzin, tj. o 23,95% mniej aniżeli w 2017 r. (284 uczniów z 132 rodzin).

W 2018 r., w porównaniu z latami poprzednimi 2015-2017, zmniejszyła się liczba uczniów uprawnionych do pomocy materialnej o charakterze socjalnym, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres nr : Uczniowie korzystający ze świadczeń pomocy materialnej w ramach systemu oświaty w latach 2015-2018

1. Stypendia szkolne

W 2018 r. na stypendia szkolne przeznaczono **272 408 zł**, tj. o 21,04% mniej, w porównaniu z 2017 r. (344 975 zł), w tym:

• 173 313 zł w okresie styczeń – czerwiec,

• 99 095 zł w okresie wrzesień – grudzień.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń/słuchacz znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie (w okresie od stycznia do września 2018 r. dochód ten nie mógł przekroczyć kwoty 514 zł na osobę w rodzinie, natomiast od października 2018 r. 528 zł na osobę w rodzinie), w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

W 2018 r. rodziny ucznia/słuchacza uprawnionego do stypendium, zostały podzielone na trzy grupy, adekwatnie do wysokości dochodu na osobę w rodzinie, liczby złożonych wniosków, wielkości dotacji otrzymanej z budżetu państwa uzupełnionej obowiązkową 20% partycypacją środków własnych gminy, a w okresie od września do grudnia dodatkowo z uwzględnieniem występujących w rodzinie okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty .

W okresie od stycznia do czerwca 2018 r. kwoty w poszczególnych grupach dochodowych wynosiły:

§w pierwszej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 0 zł do 257 zł (tj. do 50% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła po 235 zł miesięcznie, wsparcie otrzymało 34 uczniów;

§w drugiej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 257,01 zł do 385,50 zł (tj. do 75% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła po 214 zł miesięcznie, wsparcie otrzymało 38 uczniów;

§w trzeciej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 385,51 zł do 514 zł (tj. do 100% kwoty obowiązującego kryterium dochodowego), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła po 210 zł miesięcznie, wsparcie otrzymało 95 uczniów.

W okresie od września do grudnia 2018 r., tj. w okresie, w którym zaczął obowiązywać nowy *Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Chojnice*, kwoty w poszczególnych grupach dochodowych wynosiły:

§w pierwszej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 0 zł do 257 zł, od października do 264 zł (tj. do 50% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:

- 222,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 4 uczniów,
- 245,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 14 uczniów;

§w drugiej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 257,01 zł do 385,50 zł, od października w przedziale od 264,01 zł do 396,00 zł (tj. do 75% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:

- 198,18 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcia w tej kwocie nie przyznano żadnemu z uczniów,
- 218,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 43 uczniów;

§w trzeciej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 385,51 zł do 514 zł, od października w przedziale od 396,01 zł do 528,00 zł (tj. do 100% kwoty obowiązującego kryterium dochodowego), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:

- 172,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 3 uczniów;
- 190,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 79 uczniów.

Łącznie stypendia szkolne otrzymało 205 uczniów z 95 rodzin, tj. o 21,45% mniej w porównaniu z 2017 r. (261 uczniów z 120 rodzin).

2. Zasiłki szkolne

Zasiłek szkolny może otrzymać – jednorazowo - uczeń znajdujący się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z zaistniałego zdarzenia losowego (tj.: zdarzenie, które jest zależne od wystąpienia zewnętrznych, nagłych, nieprzewidywalnych, niemożliwych do uniknięcia – przy zachowaniu należytej staranności o swoje sprawy – okoliczności, np.: kradzież mienia, śmierć członka rodziny, pożar, powódź, itp.).

W roku 2018, na ten cel wydatkowano łącznie **6 820 zł**, tj. o 21,52% więcej, w porównaniu z 2017 r. (8 690 zł), w tym:

• 3 720 zł w okresie styczeń – czerwiec,

• 3 100 zł w okresie wrzesień – grudzień.

Łącznie tą formą wsparcia objęto **11** uczniów (w 2017 r. 23 uczniów) – każdy z nich otrzymał zasiłek jednorazowy, w tym:

- 6 uczniów z 4 rodzin w okresie od stycznia do czerwca,

- 5 uczniów z 3 rodzin w okresie od września do grudnia.

Wysokość zasiłku szkolnego w 2018 r. dla każdego ucznia wynosiła 620 zł, a w 2017 r. wynosiła od 240 do 620 zł.

W 2018 r. przyczyną przyznawania zasiłku szkolnego uczniom z terenu naszej gminy najczęściej był zgon członka rodziny. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr : Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2016-2018

L.p.	Okres, w którym przyznano zasiłek szkolny	Rodzaj zdarzenia losowego			
		Zgon członka rodziny	Choroba	Utrata pracy	Inne (kradzież, pożar, nawałnica)
		Liczba uczniów			
1.	styczeń – czerwiec 2016 r.	1	-	-	1
2.	wrzesień – grudzień 2016 r.	2	-	-	-
3.	styczeń – czerwiec 2017 r.	5	-	-	-
4.	wrzesień – grudzień 2017 r.	2	-	-	16
5.	styczeń – czerwiec 2018 r.	3	-	-	3
6.	wrzesień – grudzień 2018 r.	4	-	-	1

V. DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

Na realizację dodatkowych zadań w 2018 r. wydatkowano łącznie **5 725 zł**, w tym 4 879 zł pochodziło ze środków własnych gminy, a 846 zł z budżetu państwa (w 2017 r. **5 861 zł**, w tym 4 983 zł ze środków własnych gminy i 878 zł z budżetu państwa). Kwoty wydatkowane w ramach tych zadań ujęte zostały w kosztach funkcjonowania ośrodka.

1. Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł

W 2018 r. – podobnie jak w latach poprzednich – podopieczni, za pośrednictwem ośrodka, otrzymali wsparcie od instytucji, stowarzyszeń, fundacji, była to pomoc m.in. w postaci:

nproduktów spożywczych – przekazanych przez Stowarzyszenie „Bank Żywności w Chojnicach” dla ponad 400 rodzin, a także gminnych szkół – z przeznaczeniem na wyżywienie dzieci – o łącznej wartości 387 348 zł (w 2017 r. 401 944 zł).

Indeks zwrotu, tj. wartość otrzymywanych towarów w stosunku do poniesionych kosztów – łącznie w wysokości 12 030,00 zł (w tym: składki członkowskie – 10 056 zł, opłacane bezpośrednio przez gminę oraz opłaty uiszczane z budżetu tut. Ośrodka – 1 974 zł za wynajem magazynu), był niższy od ubiegłorocznego i wyniósł 32,20 (w 2017 r. – 34,53).

Uwaga: W latach 2004 - 2016 indeks zwrotu kształtował się na poziomie od 5,14 do 26,20;

nkolonii letnich organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku, za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Chojnicach 27-ro dzieci pochodzących z rodzin o niskich dochodach wyjechało na blisko dwutygodniowy odpoczynek do Elbląga.

2. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny (KDR) – zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej – to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Karta przysługuje niezależnie od dochodu i jest wydawana bezpłatnie każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 r.ż. lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, otrzymują kartę na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

KDR jest realizowana w gminie Chojnice od 16 czerwca 2014 r. – wykonawcą tego zadania do dnia 31.12.2014 r. był Urząd Gminy w Chojnicach, a od stycznia 2015 r. tut. ośrodek.

Koszty realizacji tego zadania w 100% pokrywane są ze środków budżetu państwa i wyniosły w 2018 roku **846 zł** (w 2017 r. – 878 zł, w 2016 r. – 1 025 zł, w 2015 r. – 2 313 zł), co oznacza (w porównaniu do 2017 r.) spadek o 3%.

Najwięcej wniosków o dodanie nowej rodziny wpłynęło od mieszkańców następujących sołectw: Lichnowy (38), Charzykowy (32), Chojniczki (31), Pawłowo (29), z kolei najmniej od mieszkańców: Klosnowa (1), Kopernicy (1), Nowego Ostrowitego (1). Tylko z sołectwa Funka nie wpłynął żaden wniosek.

W 2018 r. wniosek o dodanie nowej rodziny złożyło łącznie 49 rodzin zamieszkujących na terenie gminy Chojnice, dla porównania w 2017 r. – 59, w 2016 r. – 67, w 2015 r. – 170, a w 2014 r. – 79. Liczbę wniosków o przyznanie KDR w poszczególnych sołectwach zawiera tabela zawarta w **załączniku nr 8**.

Łącznie od 16.06.2014 r. do 31.12.2018 r. mieszkańcy gminy Chojnice złożyli 424 wnioski o wydanie KDR. Kartę przyznano 2288 mieszkańcom gminy Chojnice, w tym 812 Kart dla rodziców/mężonków oraz 1476 Kart dla dzieci i młodzieży. Na dzień 31.12.2018 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę w gminie Chojnice wynosiła 420, różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków (424 wnioski) związana jest z faktem, iż 4 rodzinom Karty zostały unieważnione ze względu na zmianę gminy miejsca zamieszkania, która powoduje obowiązek wydania nowej karty we właściwej terytorialnie gminie.

Warto dodać, iż w 2018 r. spadła liczba wniosków o przyznanie KDR dla nowego członka rodziny (np. dla nowonarodzonego dziecka w rodzinie posiadającej już KDR). Wzrosła jednak liczba wniosków o przyznanie nowej KDR dla członka rodziny wielodzietnej, który był wcześniej jej posiadaczem (np. w sytuacji, gdy osoba w wieku powyżej 18 r.ż. kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej). W 2018 r. wpłynęło także 9 wniosków o wydanie duplikatu Karty (**załącznik nr 9**).

Od 01.01.2018 r. rodziny wielodzietne z terenu gminy Chojnice mogą ubiegać się także o przyznanie, oprócz tradycyjnej karty (plastikowej), karty elektronicznej – w formie aplikacji na telefon komórkowy. W 2018 r. wydane zostały 32 karty elektroniczne, dla członków rodzin, którzy posiadali tylko karty tradycyjne przed 01.01.2018 r.

3. Spotkanie Wigilijne

W grudniu 2018 r. – podobnie jak w latach ubiegłych – odbyło się Spotkanie wigilijne dla osób starszych, samotnych, w którym uczestniczyli, m. in.: Wójt Gminy Chojnice Zbigniew Szczepański oraz Sekretarz Gminy Stefania Majewska-Kilkowska. Pracownicy socjalni przygotowali poczęstunek dla 37 mieszkańców gminy. Świąteczną biesiadę przy kawie, herbacie, słodkościach i owocach uświetnił występ zespołu pod kierunkiem Pana Jerzego Porębskiego „Pod wspólnym dachem” z Domu Kultury w Silnie, który zaprezentował kolędy i pastorałki.

Wszyscy przybyli zostali obdarowani paczkami żywnościowymi, natomiast tym z zaproszonych, którzy nie mogli dotrzeć na spotkanie, pracownicy socjalni dostarczyli paczki do ich domów. Łącznie na ten cel wydatkowano **2 505 zł** (w 2017 r. – 2 999 zł).

4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)

W 2018 r. minęło 7 lat od powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie gminy Chojnice (Zespół został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Chojnice z dnia 10.11.2011 r.).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami obsługę organizacyjno-techniczną ww. zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej. Wydatki na ten cel w 100% stanowiły środki własne gminy. Koszt tego zadania w 2018 r. wyniósł **400 zł** (w 2017 r. – 400 zł, w 2016 r. – 406 zł, w 2015 roku – 999 zł), środki zostały przeznaczone na zakup materiałów biurowych oraz materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

Dzięki powołaniu Zespołu wzrosła szansa na zapewnienie bezpieczeństwa osób doznających przemocy w rodzinie i ustalenie prawidłowych wzorców funkcjonowania członków rodziny uwikłanych w przemoc. Jednocześnie nakład pracy w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie zwiększył się – i zgodnie z niżej zamieszczonymi danymi – w okresie od 2014 r. do 2017 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Z kolei, w 2018 r. nastąpił zauważalny wzrost w zakresie liczby prowadzonych Niebieskich Kart, co przełożyło się m.in. na większą liczbę spotkań grup roboczych oraz większą liczbę przygotowanych do udostępnienia kserokopii dokumentacji prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, Komendzie Powiatowej Policji w Chojnicach oraz Sądowi Rejonowemu w Chojnicach, w związku z prowadzonymi postępowaniami.

I tak, pracownicy ośrodka w 2018 r.:

§uczestniczyli w:

- 9 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego (w 2017 r. – 9, w 2016 r. – 9, w 2015 r. – 8, w 2014 r. – 7),

- 149 spotkaniach grup roboczych (w 2017 r. - w 123, 2016 r. - 107, w 2015 r. - 129, w 2014 r. - 147);

§sporządzili:

- 31 Niebieskich Kart C (w 2017 r. - 35, w 2016 r. - 71, w 2015 r. - 94, w 2014 r. - 107),
- 9 protokołów spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (w 2017 r. - 9, w 2016 r. - 9, w 2015 r. - 8, w 2014 r. - 7),
- 28 protokołów zamknięcia procedury „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach (w 2017 r. - 14, w 2016 r. - 30, w 2015 r. - 35, w 2014 r. - 37),
- 1 sprawozdanie z realizacji *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020*, za okres I-XII.2017 r. (w 2017 r. - 1, w 2016 r. - 1, w 2015 r. - 1, w 2014 r. - 1),
- 1 sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020 (w 2017 r. - 1, w 2016 r. - 1, w 2015 r. - 1, w 2014 r. - 1),
- 17 zawiadomień do Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie (w 2017 r. - 15, w 2016 r. - 17, w 2015 r. - 10, w 2014 r. - 6),
- dokumentację finansowo - księgową związaną z wydatkami na realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020 - w 2018 r. była to kwota 400,00 zł (w 2017 r. - 400,00 zł, w 2016 r. - 405,90 zł, w 2015 r. - 999,00 zł, a w 2014 r. - 1 463,00 zł), która przeznaczona została na zakup materiałów biurowych oraz materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie;

§przygotowali do udostępnienia:

- kserokopie dokumentacji 21 prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, Komendzie Powiatowej Policji w Chojnicach oraz Sądowi Rejonowemu w Chojnicach, w związku z prowadzonymi postępowaniami (w 2017 r. - 16, w 2016 r. - 14, w 2015 r. - 15, w 2014 r. - 3),
- 2 kserokopie dokumentacji procedury „Niebieskie Karty” prowadzonej w jednej rodzinie, w związku ze zmianą miejsca jej zamieszkania, Zespołowi Interdyscyplinarnemu gminy, na terenie której zamieszkuje ww. rodzina (w 2017 r. - 2, w 2016 r. - 1, w 2015 r. - 2, w 2014 r. - 4).

Warto zwrócić uwagę także na fakt, że coraz rzadziej Niebieska Karta A wszczynająca procedurę, jest zakładana przez pracowników ośrodka. W 2018 r. przez pracowników ośrodka zostały sporządzone 3 Niebieskie Karty A wszczynające procedurę. Dla porównania w 2017 r. przez pracowników ośrodka zostały sporządzone 2 Niebieskie Karty A wszczynające procedurę, natomiast w 2016 r. pracownicy socjalni nie sporządzili ani jednej, w 2015 r. - 6, a w 2014 r. - 3. W 2018 r. wpłynęły także trzy Niebieskie Karty A więcej niż w 2017 r. - dane w tym zakresie przedstawiają poniższy wykres i tabela nr 7.

Wykres nr : Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 - 2018

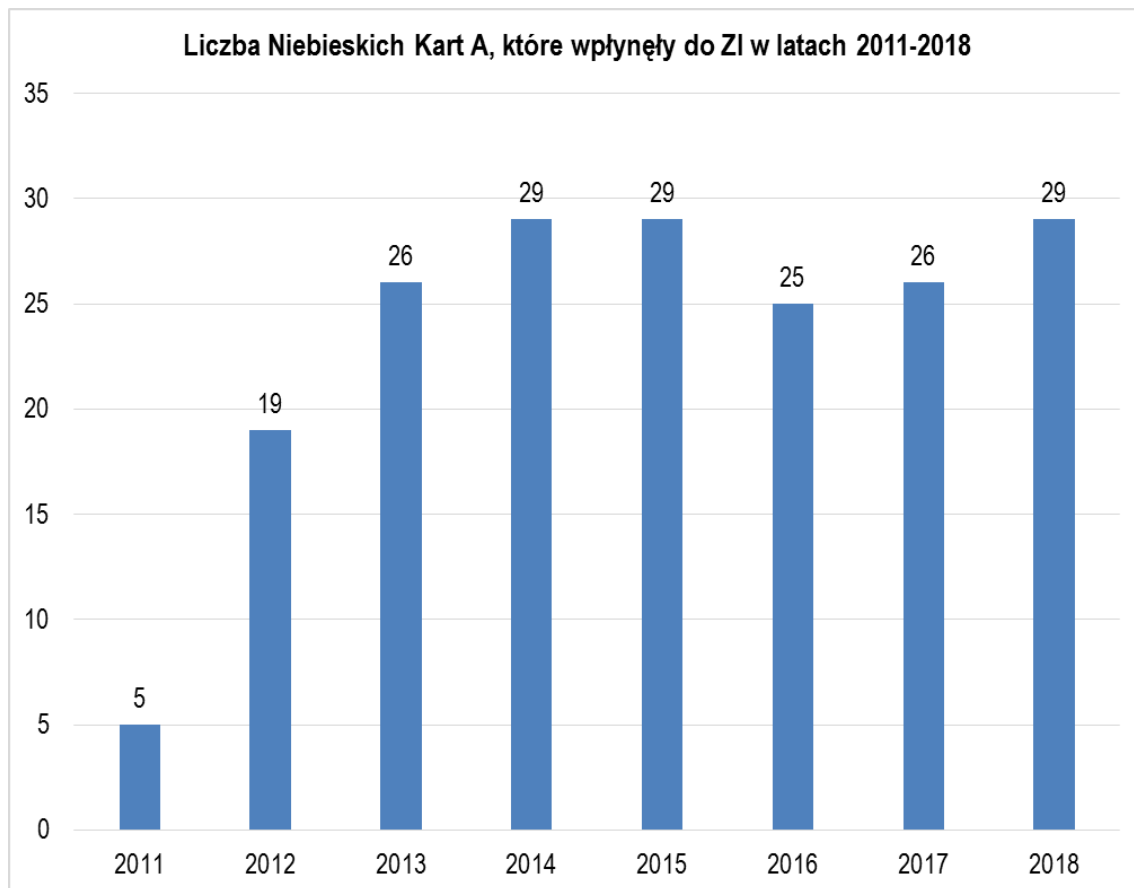

Tabela nr : Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 – 2018, z wyszczególnieniem instytucji, które wszczęły procedurę w danej rodzinie

Dane dot. procedury Niebieskie Karty		Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę							
		2018 r	2017 r	2016 r	2015 r	2014 r	2013 r	2012 r	2011 r
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty		29	26	25	29	29*	26	19	5
w tym przez przedstawicieli :	pomocy społecznej	3	2	0	6	3	15	5	0
	Policji	26	24	24	23	21	7	13	5
	Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Chojnice	0	0	0	0	6	0	1	0
	oświaty	0	0	1	0	0	3	0	0
	ochrony zdrowia	0	0	0	0	0	1	0	0

* Uwaga: Suma Niebieskich Kart A założonych przez przedstawicieli poszczególnych instytucji jest większa niż łączna liczba Kart w danym roku, ponieważ w jednej rodzinie Kartę założył przedstawiciel Policji i KRPA.

Ponadto, poprzez działania podejmowane w ramach prac grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego – pracownicy przyczynili się w 2018 r. do zakończenia procedury Niebieskie Karty ze względu na ustanie przemocy i uzyskanie uzasadnionego przypuszczenia o braku występowania przemocy w rodzinie w 25 rodzinach, natomiast procedura Niebieskie Karty była prowadzona w 2018 r. w 51 rodzinach (w 2017 r. odpowiednio 13/36, w 2016 r. odpowiednio – 28/40, w 2015 r. odpowiednio – 27/48, w 2014 r. odpowiednio 33/54).

VI. WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH ORAZ PROGRAMU DOBRY START

W 2018 r. **2 959 rodzinom**[#] udzielono wsparcia na łączną kwotę **23 827 073 zł** (w 2017 r. **2 451** rodzin na kwotę **23 215 979 zł**). Źródłem finansowania wszystkich wydatków był – w 100% - budżet państwa.

Zdecydowana większość środków, bo **23 350 914 zł**, tj. 98,00% trafiła – w formie pieniężnej – bezpośrednio do rąk mieszkańców gminy (w 2017 r. – 22 809 275 zł, tj. 98,23%), pozostała ich część, w wysokości łącznej **476 159 zł**, tj. 2,00% została przekazana na konto bankowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe oraz zdrowotne uprawnionym świadczeniobiorcom (w 2017 r. – **406 704 zł**, tj. 1,75%).[#]

Z kwoty, która bezpośrednio zasilila budżety domowe mieszkańców, najwięcej środków wydatkowano na świadczenia wychowawcze (500+) 14 316 578 zł, tj. 61,31% (w 2017 r. - 14 888 374 zł), a w dalszej kolejności na:

nświadczenia rodzinne 7 541 631 zł, tj. 32,30% (w 2017 r. – 7 132 141 zł), w tym:

- świadczenia opiekuńcze (wraz z zasiłkami dla opiekunów) 3 511 446 (w 2017 r. – 3 223 554 zł);
- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami 3 198 827 zł (w 2017 r. – 3 148 737zł);
- świadczenia rodzicielskie 649 358 zł (w 2017 r. – 595 850 zł);
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka 182 000 zł (w 2017 r. – 164 000 zł);

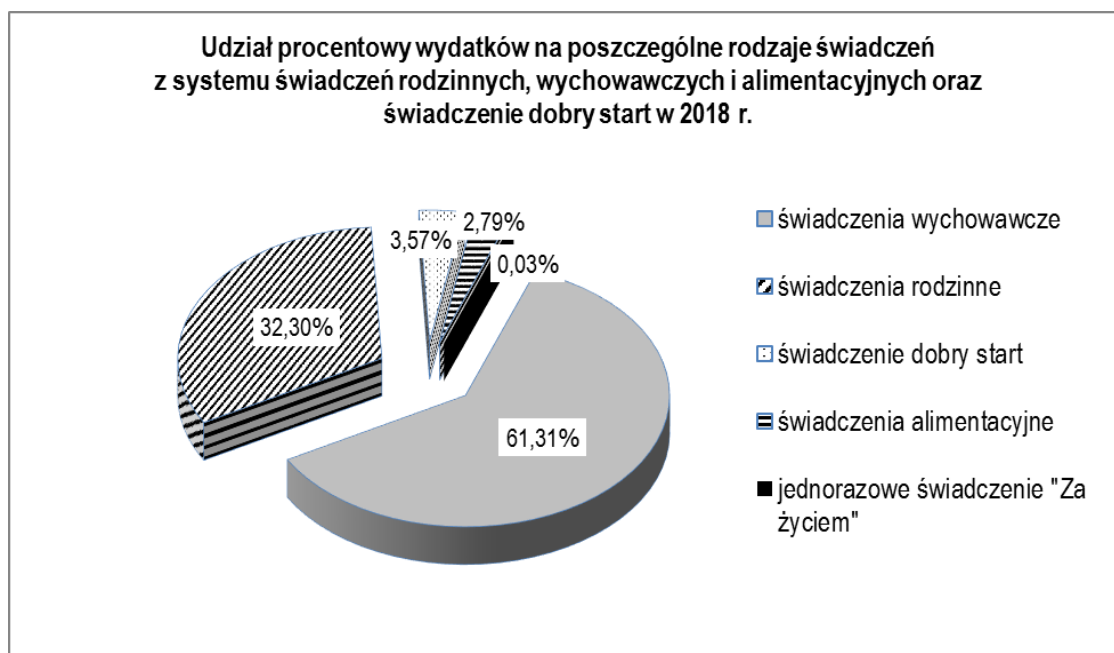
nświadczenie dobry start 832 500 zł, tj. 3,57% (świadczenie realizowane od 2018 r.)

nświadczenia alimentacyjne 652 205 zł, tj. 2,79% (w 2017 r. – 780 760 zł);

njednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu 8 000 zł, tj. 0,03% (w 2017 r. – 8 000 zł);

Powyższe ilustruje wykres nr 9:

Wykres nr : Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń z systemu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych oraz świadczenie dobry start w 2018 r.

1. Świadczenia wychowawcze (500+)

Ww. świadczenia zostały wdrożone Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w 2018 r. wypłacono z tego tytułu **14 316 578 zł** (w 2017 r. – 14 888 374 zł).

Świadczenie przysługuje na dzieci do 18 roku życia – w kwocie po 500 zł miesięcznie – w tym na:

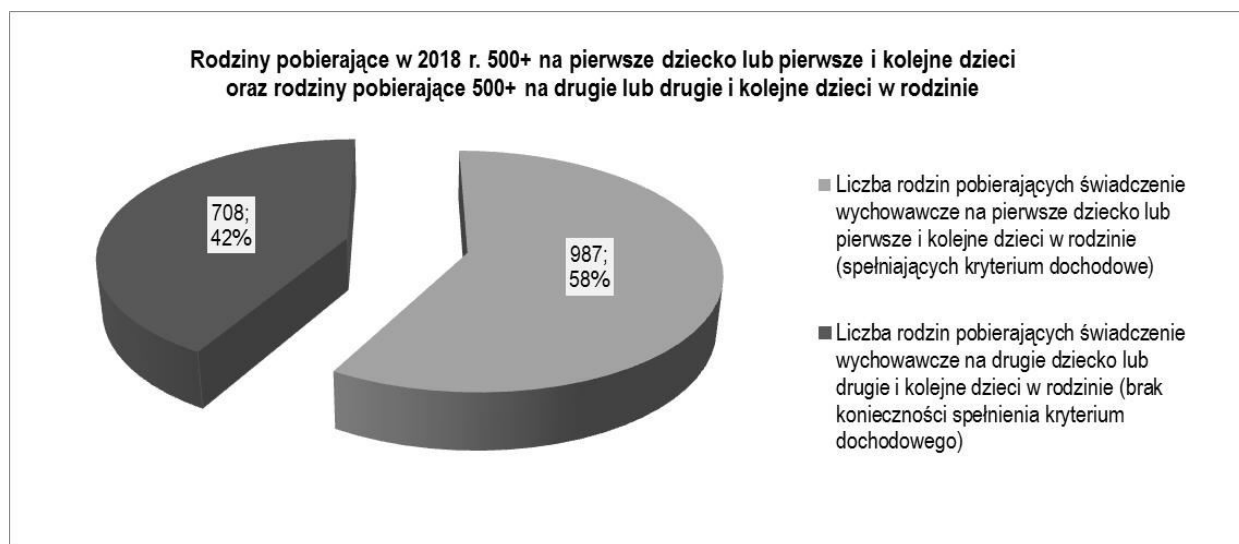
- drugie i kolejne dzieci w rodzinie bez konieczności spełnienia kryterium dochodowego,
- pierwsze dziecko w rodzinie – pod warunkiem, że dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł, a w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym kwoty 1 200 zł.

Podział rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego:

- na rodziny pobierające ww. świadczenie na pierwsze i kolejne dzieci oraz na drugie i kolejne dzieci,
- ze względu na liczbę dzieci do 18 r.ż. oraz spełnianie kryterium dochodowego,

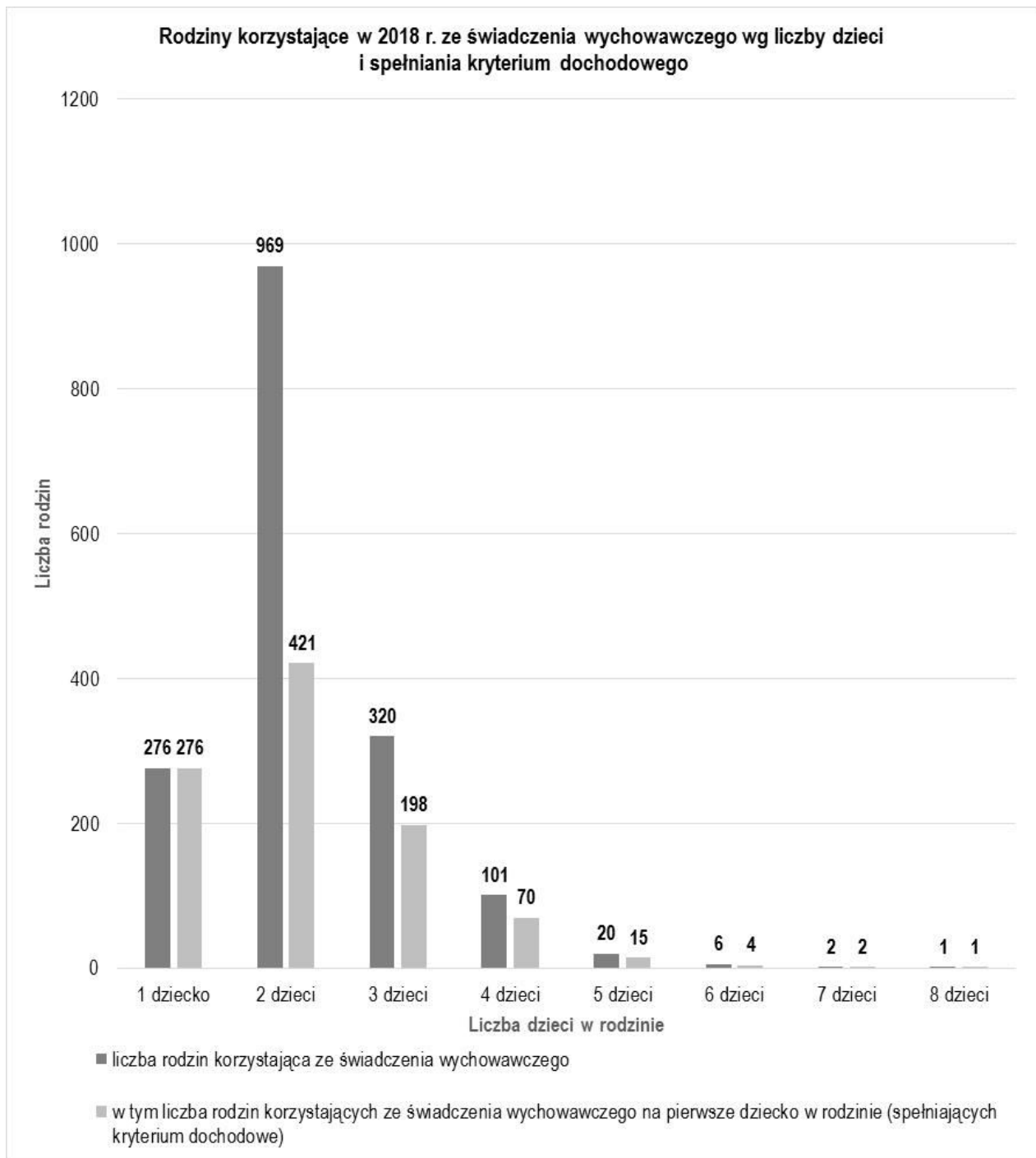
przedstawiają wykresy nr 10 i 11.

Wykres nr : Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze wg rodzaju wniosku

Zgodnie z danymi zawartymi w powyższej tabeli liczba rodzin pobierających w 2018 r. 500+ na pierwsze dziecko lub pierwsze i kolejne dzieci w rodzinie wynosiła 987, co stanowiło 58% ogółu rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego.

Wykres nr : Rodziny korzystające ze świadczenia wychowawczego wg liczby dzieci i spełniania kryterium dochodowego

Z powyższego wykresu wynika, że ze świadczenia wychowawczego w 2018 r. najczęściej rodzin korzystało z dwojgiem dzieci[#] (969), następnie z trojgiem dzieci (320), jednym dzieckiem (276), czworgiem dzieci (101), pięciorgiem dzieci (20), sześciorgiem dzieci (6), siedmiorgiem dzieci (2) i ośmiorgiem dzieci (1). Natomiast biorąc pod uwagę korzystanie przez rodziny ze świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko (wymagane jest spełnienie kryterium dochodowego), to również najczęściej rodzin korzystało z dwojgiem dzieci (421), następnie z jednym dzieckiem (276), trojgiem dzieci (198), czworgiem dzieci (70), pięciorgiem dzieci (15), sześciorgiem dzieci (4), siedmiorgiem dzieci (2) i ośmiorgiem dzieci (1).

Tabela nr : Rodziny korzystające ze świadczenia wychowawczego wg liczby dzieci i spełniania kryterium dochodowego w latach 2017-2018

Liczba rodzin korzystających z 500+	wzrost/ spadek	Liczba rodzin korzystających z 500+ na pierwsze i kolejne dzieci (spełniających kryterium dochodowe)	wzrost/ spadek

		w 2017 r.	w 2018 r.		w 2017 r.	w 2018 r.	
Liczba dzieci w rodzinie nie do 18 r.ż.	1 dziecko	323	276	-47	323	276	-47
	2 dzieci	942	969	27	464	421	-43
	3 dzieci	336	320	-16	219	198	-21
	4 dzieci	91	101	10	58	70	12
	5 dzieci	27	20	-7	21	15	-6
	6 dzieci	10	6	-4	9	4	-5
	7 dzieci	3	2	-1	2	2	0
	8 dzieci	1	1	0	1	1	0
Suma		1733	1695	x	1097	987	x

Z danych zawartych w zamieszczonej powyżej tabeli wynika, że zwiększyła się liczba rodzin korzystających z 500+ z dwojgiem (o 27 rodzin) i czworgiem dzieci (o 10 rodzin). Liczby rodzin z liczbą dzieci 1,3,5,7 zmniejszyły się, natomiast liczba rodzin z ośmiorgiem dzieci nie uległa zmianie. Jeżeli chodzi o rodziny korzystające z 500+ na pierwsze dziecko (wymagane jest spełnienie kryterium dochodowego), to:

- zwiększyła się tylko liczba rodzin z czworgiem dzieci (o 12 rodzin);
- zmniejszyły się liczby rodzin z 1 dzieckiem (o 47 rodzin), 2, 3, 5, 6 dzieci;
- nie uległy zmianie liczby rodzin z 7 i 8 dzieci.

Łącznie ze świadczenia wychowawczego w gminie Chojnice skorzystało 2 730 dzieci z 1 695 rodzin (w 2017 r. - 2 814 dzieci z 1 733 rodzin).

Na dzieci przebywające w pieczy zastępczej jest przyznawany – przez Starostę - dodatek wychowawczy, również w wysokości 500 zł na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Świadczenia rodzinne

Na wsparcie w tym obszarze w 2018 r. wydatkowano kwotę **7 541 631 zł** dla 1 649 rodzin (w 2017 r. – 7 132 141 zł dla 1 591 rodzin). Szczegółowe informacje dotyczące rodzajów i rozmiaru udzielonego wsparcia zawarte są poniżej.

2.1. Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów)

Ta grupa świadczeń (w tym: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna i zasiłek pielęgnacyjny), skierowana jest wyłącznie do osób niepełnosprawnych i/lub ich opiekunów, które przyznawane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Na ten cel w 2018 r. wydatkowano łącznie **3 511 446 zł** (w 2017 r. – 3 223 554 zł), w tym najwięcej środków przeznaczono na **świadczenia pielęgnacyjne – 1 864 827 zł**, tj. 53,11% dla 115 rodzin (w 2017 r. – 1 638 489 zł, tj. 50,83% dla 109 rodzin), a w dalszej kolejności na:

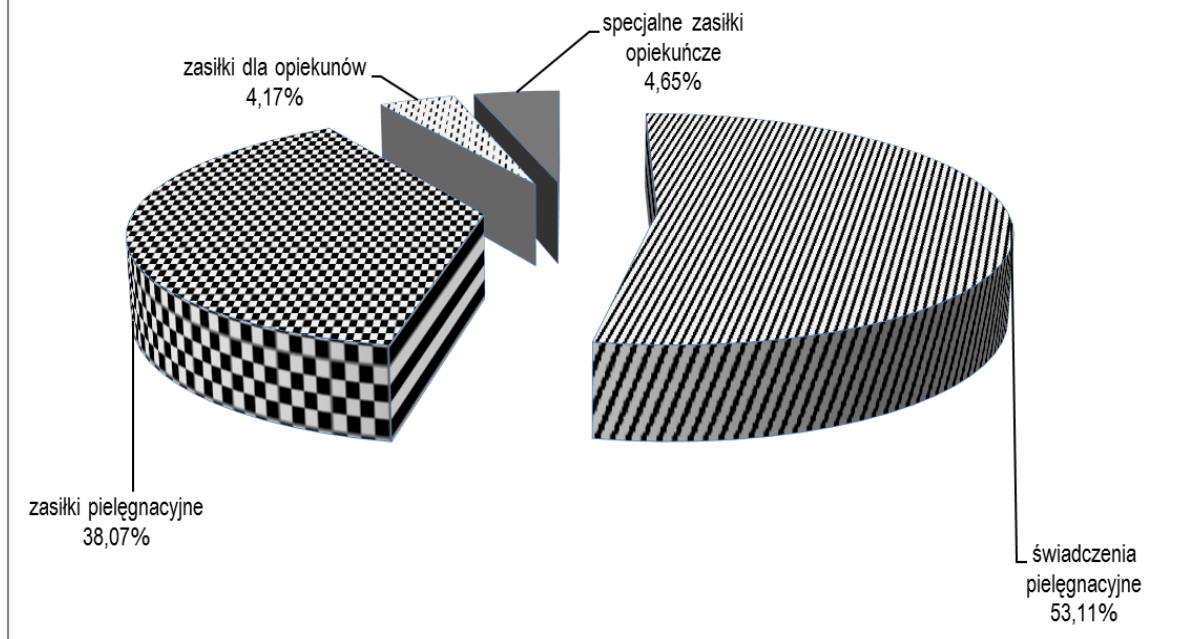
• zasiłki pielęgnacyjne – 1 336 961 zł, tj. 38,07% dla 799 osób (w 2017 r. – 765 osób na kwotę 1 295 298 zł),
• specjalne zasiłki opiekuńcze – 163 313 zł, tj. 4,65% dla 29 rodzin (w 2017 r. – 26 rodzin na kwotę 128 408 zł),

• zasiłki dla opiekunów – 146 345 zł, tj. 4,17% dla 26 rodzin (w 2017 r. – 27 rodzin na kwotę 161 359 zł).

Powyższe ilustruje wykres nr 12.

Wykres nr : Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń opiekuńczych w 2018 r.

Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń opiekuńczych w 2018 r.

2.2. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami

W tej grupie świadczeń przyznano wsparcie łącznie na kwotę **3 198 827 zł**, z czego najwięcej środków w roku 2018, podobnie jak w roku 2017, wydatkowano na zasiłki rodzinne – 2 041 977 zł, tj. 63,84% dla 832 rodzin (w 2017 r. – 2 021 887 zł, tj. 64,21% dla 810 rodzin), a w dalszej kolejności na dodatki z tytułu:

wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 338 562 zł, tj. 10,58% dla 256 rodzin (w 2017 r. – 348 272 zł, tj. 11,06% dla 241 rodzin),

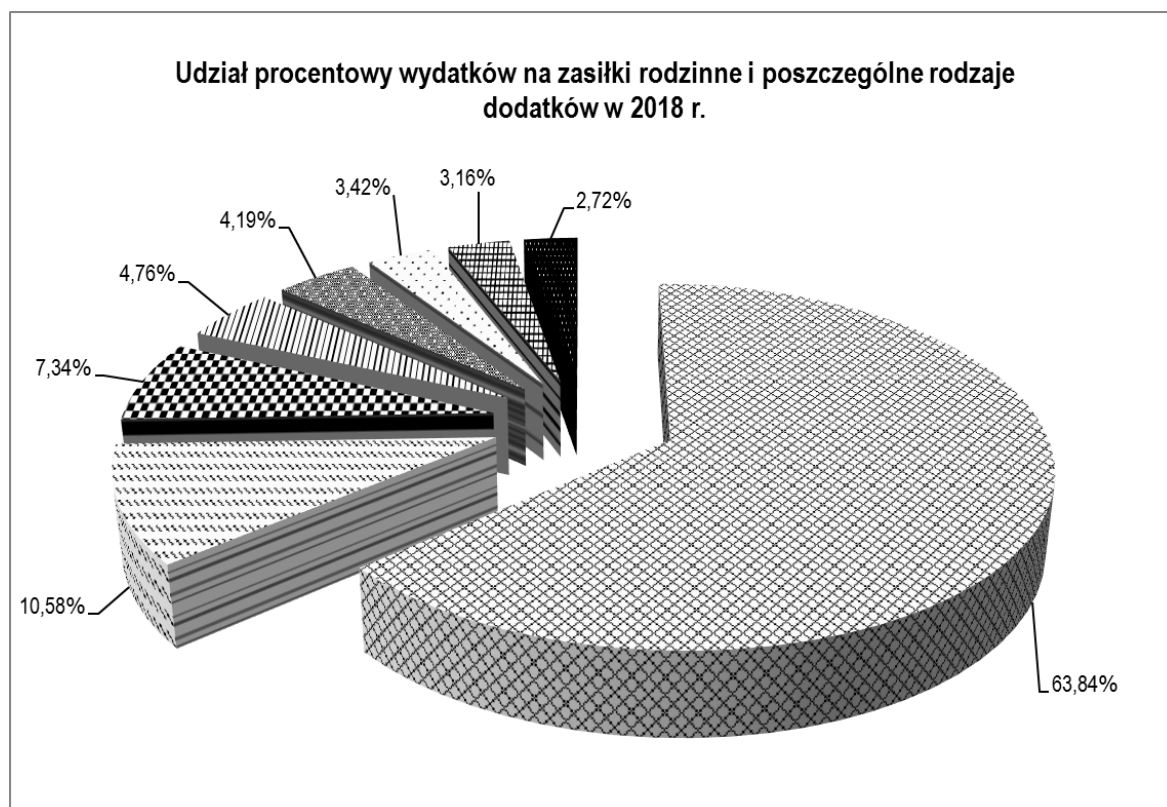
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 234 676 zł, tj. 7,34% dla 80 rodzin (w 2017 r. – 181 928 zł, tj. 5,78% dla 63 rodzin),

podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 152 393 zł, tj. 4,76% dla 251 rodzin (w 2017 r. – 169 262 zł, tj. 5,37% dla 274 rodzin).

Z kolei najmniej środków wydatkowano na dodatki z tytułu urodzenia dziecka – 87 000 zł, tj. 2,72% dla 87 rodzin (w 2017 r. – 71 705 zł, tj. 2,28% dla 73 rodzin) oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100 933 zł, tj. 3,16% dla 566 rodzin (w 2017 r. – 103 552 zł, tj. 3,29% dla 557 rodzin).

Szczegółową strukturę wydatków zawiera wykres nr 13.

Wykres nr : Udział procentowy wydatków na zasiłki rodzinne i poszczególne rodzaje dodatków w 2018 r.

Legenda:

Od początku 2016 r. – obowiązuje tzw. zasada „złotówka za złotówkę”.

Przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych (674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem) nie oznacza automatycznie utraty prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Poniżej przedstawiony jest przykład rodziny, która złożyła w styczniu 2018 r. wniosek o zasiłek rodzinny na dwoje dzieci w wieku 4 i 10 lat oraz dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego:

– miesięczny dochód rodziny wynosi **2 715,20 zł** (tj. 678,80 zł x 4 osoby);

– kryterium dochodowe dla rodziny wynosi **2 696,00 zł** (tj. 674,00 zł x 4 osoby);

– kwota przekroczenia kryterium dochodowego dla całej rodziny wynosi **19,20 zł** (tj. 2 715,20 zł – 2 696,00 zł);

– łączna kwota zasiłków rodzinnych, która przysługiwałaby do wypłaty w okresie od 01/2017 do 10/2017 wynosi miesięcznie: **227,33 zł**, tj.: 1x zasiłek rodzinny na dziecko w wieku 5 - 18 lat - **124,00 zł** - 1x(124,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x zasiłek rodzinny na dziecko do 5 lat - **95,00 zł** - 1x(95,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2017/2018 - **8,33 zł** - 1x(100,00 zł : 12).

Świadczenie w przypadku rodziny, o której mowa w ww. przykładzie, przysługuje w wysokości **208,13 zł** miesięcznie w okresie od stycznia do października 2018 r. (227,33 zł - 19,20 zł = 208,13 zł).

W 2018 r. w ramach ww. mechanizmu „złotówka za złotówkę” została wydatkowana kwota **104 169 zł** dla **81** rodzin (w 2017 r. – 101 807 zł dla 67 rodzin).

2.3. Świadczenia rodzicielskie

Ten rodzaj świadczenia realizowany jest od stycznia 2016 r. Przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Uprawnione do pobierania tego świadczenia są więc między innymi osoby bezrobotne (niezależnie czy zarejestrowane, czy nie w urzędzie pracy), studenci, a także osoby wykonujące prace na podstawie umów cywilnoprawnych.

Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny, w wysokości 1 000 zł miesięcznie przez okres 1 roku (52 tygodni), licząc od dnia urodzenia dziecka, a w przypadku wieloraczków okres ten ulega wydłużeniu nawet do 71 tygodni w zależności od liczby dzieci.

Ojcowie są uprawnieni do świadczenia tylko w określonych warunkach, tj.:

- skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią ww. świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- śmierci matki dziecka;
- porzucenia dziecka przez matkę.

W 2018 r. świadczenie rodzicielskie wypłacono 98 rodzinom na łączną kwotę **649 358 zł** (w 2017 r. - 92 rodzinom na kwotę 595 850 zł).

2.4. Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”

Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana jest jednorazowo, w wysokości 1 000 zł. Wsparcie przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 922 zł.

W 2018 r. świadczenie to przyznano dla 182 dzieci (w 2017 r. – 164 dzieci), na łączną kwotę **182 000 zł** (w 2017 r. – 164 000 zł).

Zgodnie z informacją uzyskaną z Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich liczba urodzonych w 2018 r. dzieci w gminie Chojnice wynosiła 235 (w 2017 r. – 230), co oznacza, że zapomogę wypłacono dla 77,45% ogółu urodzonych dzieci (w 2017 r. – 71,30%).

3. Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu

Jest to nowy rodzaj świadczenia wprowadzony Ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli:

- dziecko urodziło się żywe i legitymuje się odpowiednim zaświadczeniem lekarskim,
- matka dziecka posiada odpowiednie zaświadczenie o pozostawaniu pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu,
- wniosek został złożony w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Świadczenie – w wysokości 4 000 zł – przysługuje bez względu na dochód.

W 2018 r. świadczenie otrzymały 2 rodziny – na łączną kwotę **8 000 zł** (w 2017 r. – 2 rodziny, 8000 zł).

4. Świadczenie dobry start

W 2018 r. na świadczenie dobry start wydano 832 500 zł, zostało ono przyznane na 2 775 dzieci z 1 758 rodzin.

Szczegółowe informacje na temat realizacji świadczenia dobry start zostały zawarte w rozdziale III niniejszego opracowania „Realizacja programów pomocowych w ramach systemów pomocy społecznej i wspierania rodziny”.

5. Świadczenia alimentacyjne

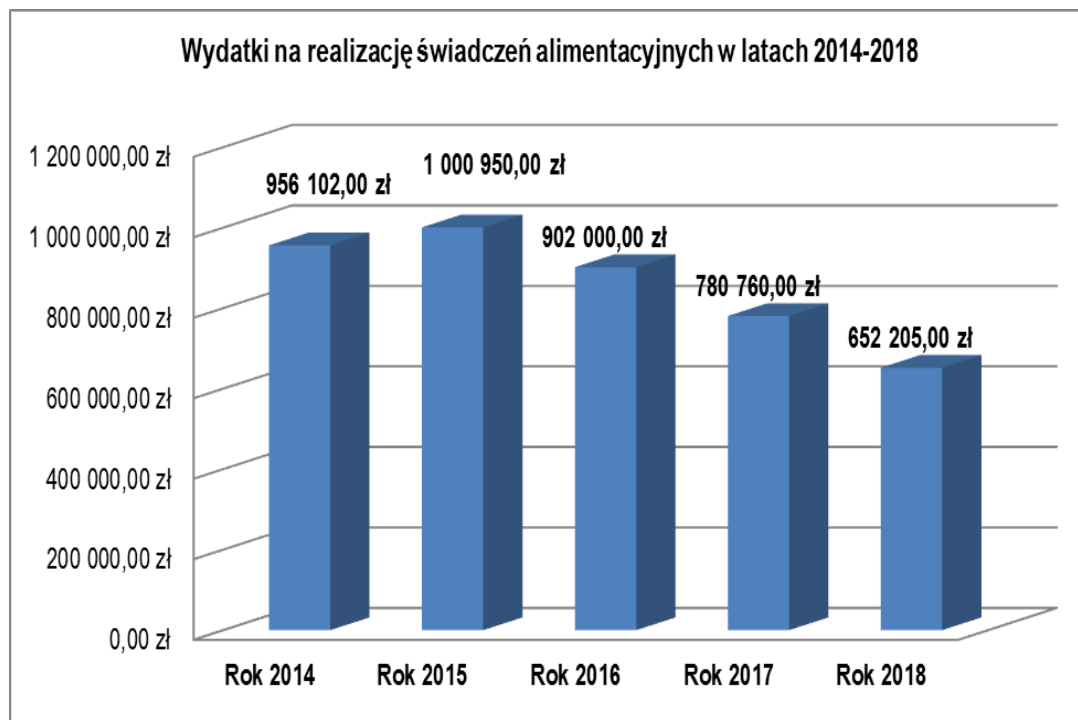
1.1.Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia dla rodzin, w których dzieci pomimo zasądzonych alimentów od rodzica wyrokiem sądu są ich pozbawione, z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nieprzekraczającej 500 zł miesięcznie na dziecko, w przypadku kiedy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 725 zł.

W 2018 r., świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono **105** rodzinom, na łączną kwotę **652 205 zł** (w 2017 r. – 122 rodzinom na łączną kwotę 780 760 zł).

Wysokość wydatków z funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2018 przedstawia wykres nr 14.

Wykres nr : Wydatki na realizację świadczeń alimentacyjnych w latach 2014-2018

1.2.Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Dłużnikiem alimentacyjnym – zgodnie z definicją ustawową – jest osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna.

Wśród dłużników alimentacyjnych, wobec których ustawa regulująca zasady i kryteria przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego nakazuje podejmować określone działania – w odniesieniu do terenu działania tut. ośrodka – wyróżnia się dwie grupy:

§pierwszą, do której należą mieszkańcy gminy Chojnice, dla których Wójt Gminy Chojnice jest tzw. organem właściwym dłużnika, posiadający zadłużenie z tytułu alimentów i wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych;

§drugą, do której należą zarówno mieszkańcy gminy Chojnice, jak i miejscowości położonych poza jej obszarem, posiadający zadłużenie z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych, w tym zaliczek alimentacyjnych – świadczenie realizowane od 1.09.2005 r. do 30.09.2008 r., zastąpione od 1.10.2008 r. świadczeniem alimentacyjnym.

Wobec ww. grup dłużników, w celu zmobilizowania ich do uregulowania należności, pracownicy ośrodka zobligowani są – na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Chojnice – podejmować działania, którymi w 2018 r. w szczególności, były:

a/przeprowadzenie 52 wywiadów alimentacyjnych (w 2017 r. 33) i odebranie 52 oświadczeń majątkowych (w 2017 r. 33);

b/zobowiązanie 15 dłużników (w 2017 r. 9) do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy;

c/skierowanie do Starosty 21 informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika (w 2017 r. 16);

d/wszczęcie 11 postępowań w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 11);

e/wydanie 6 decyzji dotyczących umorzenia postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 6);

f/wydanie 6 decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 7);

g/skierowanie do Starosty 3 wniosków o zatrzymanie prawa jazdy (w 2017 r. 1);

h/skierowanie do Starosty 2 wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy (w 2017 r. 0);

i/złożenie 5 wniosków o ściganie dłużnika alimentacyjnego za przestępstwo określone w art. 209 § 1 K.k., tj. uchylanie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. po wydaniu decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 7);

j/przekazanie Policji 92 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa niealimentacji z art. 209 § 1 K.k. - na podstawie art. 304 § 2 K.p.k., po przyznaniu świadczeń rodzinnych albo świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów;

k/przekazanie komornikowi sądowemu 48 informacji, pochodzących z wywiadów alimentacyjnych oraz oświadczeń majątkowych (w 2017 r. 40);

l/przekazanie do biur informacji gospodarczej (BIG) danych 7 dłużników (nie zgłaszanych wcześniej do żadnego z BIGÓw), w przypadku których zaległości z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego (także należności z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej zaliczek alimentacyjnych) przekraczają okres 6 m-cy, (w 2017 r. 11).

W 2018 r., tak jak w roku 2017, należności przypadające od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegały ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. W związku z tym, gmina każdorazowo w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego kierowała do komornika sądowego wnioski o przyłączenie do egzekucji sądowej. W 2018 r. wystosowano 84 takie wnioski (w 2017 r. 80).

Zadłużenie dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych wynosiło na dzień 31.12.2018 r. - łącznie z odsetkami - 10 199 436 zł (w 2017 r. - 9 352 186 zł).

W wyniku przeprowadzonego postępowania od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę 255 514 zł (w 2017 r. - 197 269 zł), w tym kwota 49 059 zł (w 2017 r. - 36 345 zł) stanowiła dochód gminy Chojnice, z której ośrodek otrzymał kwotę 30 000 zł (w 2017 r. 27 925 zł) na wydatki związane z podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz na obsługę wypłat świadczeń z funduszu (m.in. koszty postępowania egzekucyjnego, wynajem pomieszczeń, zakup znaczków pocztowych i materiałów biurowych, rozmowy telefoniczne).

VII. FUNKCJONOWANIE OŚRODKA

Na utrzymanie ośrodka wydatkowano **1 759 342 zł**, tj. 6,17% z ogółu poniesionych w 2018 r. kosztów (w 2017 r. 1 670 632 zł, 5,4%).

Wśród nich środki własne gminy stanowiły 56,81%, tj. 999 546 zł (w 2017 r. - 56,05%, tj. 936 467 zł), a dotacje z budżetu państwa - 43,19%, tj. 759 796 zł (w 2017 r. - 43,95%, tj. 734 165 zł).

Zdecydowaną większość - 87,92% - stanowiły środki finansowe przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników[#] oraz osób świadczących pracę w ramach umowy zlecenia (z wyłączeniem osób realizujących usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze[#]) wraz z narzutami i należnymi nagrodami jubileuszowymi, a w dalszej kolejności na:

- zakup usług - 5,1%,
- zakup materiałów - 2,9%,
- delegacje i ryczałty - 1,7%,
- odpis na ZFŚS - 1,8%,
- szkolenia - 0,2%,
- Spotkanie Wigilijne - 0,1%.

Pozostałe wydatki, na łączną kwotę 3 557 zł, dotyczyły Magazynu Żywności, opłat i składek, ogólnopolskiej KDR, obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego.

W porównaniu z 2017 r., największy wzrost wydatków w 2018 r. odnotowano w materiałach - o 56,08% oraz utrzymaniu Magazynu żywności - o 24,62%.

Z kolei najmniej, bo o 4,08%, wzrosły wydatki na wynagrodzenia z narzutami.

Nie uległy zmianie wydatki na obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zmniejszenie wydatków w 2018 r., w kontekście 2017 r., zarejestrowano w pięciu pozycjach: „Szkolenia”, „Opłaty i składki”, „Spotkanie Wigilijne”, „Delegacje i ryczałty” oraz „Ogólnopolska KDR”.

Powyższe relacje przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr : Wydatki na utrzymanie ośrodka w 2017 i 2018 r.

Rodzaj wydatku	Rok budżetowy		Tendencja	
	2017	2018	(+) wzrost / (-) spadek	
			zł	%
Wynagrodzenia z narzutami	1 486 059 zł	1 546 735 zł	60 676 zł	4,08
Zakup usług	75 421 zł	89 553 zł	14 132 zł	18,74
Zakup materiałów	33 102 zł	51 667 zł	18 565 zł	56,08
Delegacje i ryczałty	33 888 zł	30 032 zł	-3 856 zł	-11,38
Odpis na ZFŚS	28 642 zł	31 005 zł	2 363 zł	8,25
Szkolenia	7 162 zł	4 288 zł	-2 874 zł	-40,13
Opłaty i składki	497 zł	337 zł	-160 zł	-32,19

Magazyn żywności	1 584 zł	1 974 zł	390 zł	24,62
Ogólnopolska KDR	878 zł	846 zł	-32 zł	-3,64
Spotkanie Wigilijne	2 999 zł	2505 zł	-494 zł	-16,47
Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego	400 zł	400 zł	0 zł	0
RAZEM	1 670 632 zł	1 759 342 zł	88 710 zł	X

Na przestrzeni całego 2018 r., w ośrodku – w formie umów o pracę, umów zlecenia i umów na organizację stażu absolwenckiego – prace, w różnych okresach czasowych, wykonywało łącznie 48 osób (w 2017 r. 52), w tym:

a/stałą kadrę ośrodka (umowy na czas nieokreślony), stanowiły 24 osoby – 24 etaty (w 2017 r. – 25 osób, 25 etatów), z których zdecydowana większość posiadała wykształcenie wyższe magisterskie – 83,33% (20 osób), w tym pedagogiczne, ekonomiczne, politologiczne, prawnicze, administracyjne i rolnicze, w dalszej kolejności:

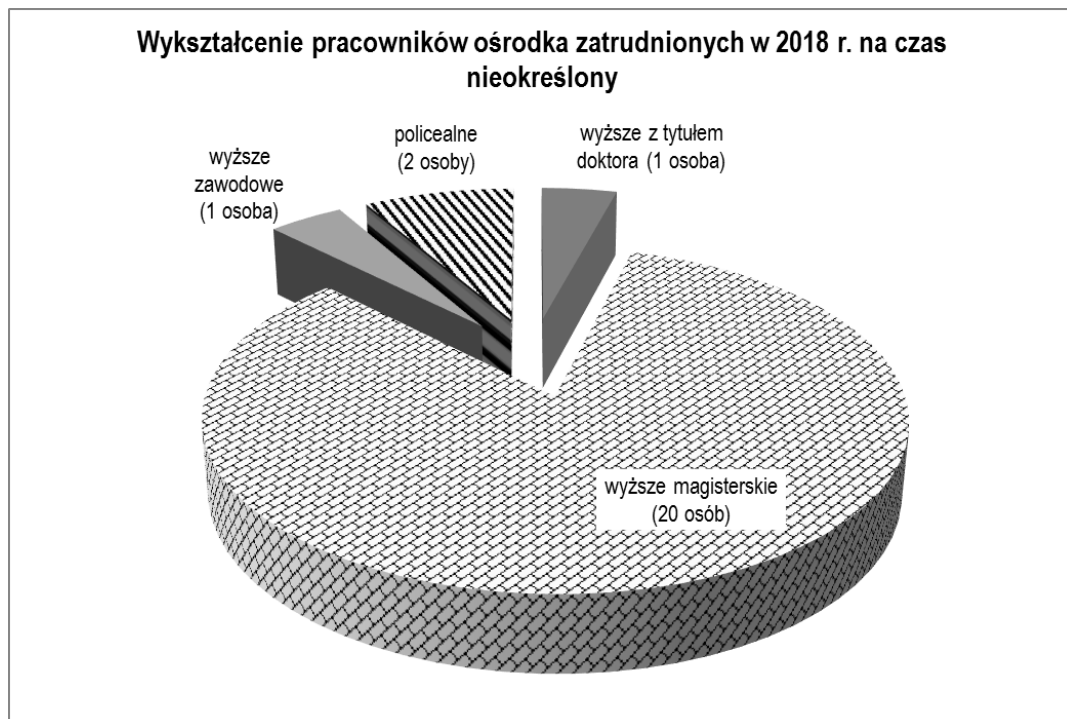
- policealne zawodowe w zawodzie pracownik socjalny – 8,33% (2 osoby),
- wyższe zawodowe – 4,16% (1 osoba),
- wyższe z tytułem doktora – 4,16% (1 osoba).

Poza tym, 8 osób legitymowało się się specjalizacją zawodową, w tym:

- I stopnia z zakresu pracy socjalnej – 4 pracowników,
- II stopnia – 3 pracowników (z zakresu pracy socjalnej z osobami będącymi ofiarami przemocy oraz z zakresu pracy socjalnej z osobami starszymi),
- z organizacji pomocy społecznej – 3 osoby.

Strukturę wykształcenia ww. pracowników ośrodka przedstawia wykres nr 15.

Wykres nr : Wykształcenie pracowników ośrodka zatrudnionych w 2018 r. na czas nieokreślony

Spośród 24 osób zatrudnionych na czas nieokreślony:

- 23 osoby wykonywały pracę w ramach normalnego systemu czasu pracy,
- 1 osoba pracowała w ramach zadaniowego czasu pracy;

b/pracownicy zatrudnieni na czas określony: 7 osób w pełnym wymiarze czasu pracy – 7 etatów, w tym dwie, które przed zatrudnieniem na czas określony odbywały w 2018 r. staż absolwencki (w 2017 r. – 0);

c/pracownicy zatrudnieni na czas zastępstwa: 2 osoby, na stanowisku pracownika socjalnego w związku z usprawiedliwioną nieobecnością pracownika (w 2017 r. – 2 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy);

d/osoby świadczące pracę w ramach umowy zlecenia – 14, w tym: 12 opiekunów osób starszych/niepełnosprawnych, 1 lekarz psychiatra, 1 kasjerka prowadząca kasę zapomogowo-pożyczkową (w 2017 r. – 26 osób);

e/osoby odbywające staż absolwencki – 3, na stanowisku pracownik kancelaryjny (w 2017 r. – 3).

Podobnie jak w poprzednich latach, także w 2018 r., pracownicy ustawicznie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w wielu formach pozaszkolnego doskonalenia zawodowego, w tym, w: seminariach, konferencjach, warsztatach, spotkaniach członków Pomorskiego Forum Pomocy Społecznej – ogółem w 27 szkoleniach (w 2017 r. w 36 szkoleniach). Na ten cel w 2017 r. wydatkowano kwotę 4 288 zł (w 2017 r. 7 162 zł).

W 2018 r. w strukturze organizacyjnej ośrodka funkcjonowały następujące samodzielne stanowiska pracy oraz komórki organizacyjne, podporządkowane bezpośrednio:

a) Dyrektorowi ośrodka:

- zastępca dyrektora,
- główny księgowy,
- kierownik Działu pomocy społecznej;

b) Zastępcy dyrektora Ośrodka:

- kierownik Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych,
- pracownicy Sekcji ds. administracyjnych i oświatowych;

c) Głównemu księgowemu ośrodka:

- pracownik Sekcji finansowej;

d) Kierownikowi Działu pomocy społecznej:

–terenowi pracownicy socjalni wykonujący zadania, w przydzielonych rejonach opiekuńczych, wynikające, w szczególności, z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wraz z aktami wykonawczymi,

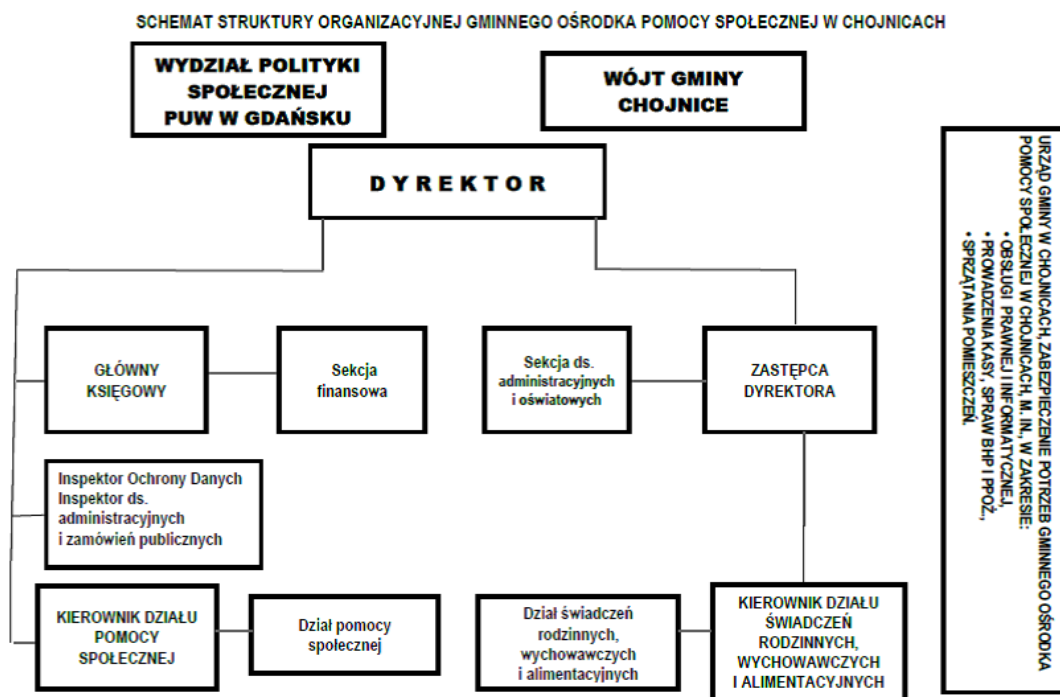
–asystent rodziny, który działa bez wyznaczonych rejonów świadcząc pomoc mieszkańcom gminy Chojnice w środowisku ich zamieszkania lub w innym miejscu – wskazanym przez rodzinę,

e) Kierownikowi Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych

–pracownicy realizujący zadania zapisane, w szczególności, w ustawach o: pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, świadczeniach rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zasiłku dla opiekuna, wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” – wraz aktami wykonawczymi oraz programie „Dobry start”.

Graficzną strukturę organizacyjną ośrodka, przedstawia schemat nr 1.

Schemat nr : Struktura organizacyjna ośrodka

PODSUMOWANIE I KIERUNKI DZIAŁANIA W 2019 R.

Z niniejszego sprawozdania wynika, że ujmując kompleksowo wydatki ośrodka w 2018 r., to:

na realizację zadań wydatkowano o 8,2% (tj. o 2 541 498 zł) środków finansowych mniej, aniżeli w 2017 r.;

na nadal zdecydowaną większość – prawie 92% – budżetu ośrodka stanowiły środki otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań zleconych i dotacje celowe na realizację zadań własnych gminy;

na wciąż zdecydowaną większość – 94,4% – środków, łącznie ze wszystkich obszarów wsparcia zasilają budżety domowe mieszkańców (w formie świadczeń pieniężnych i/lub pomocy rzeczowej);

na spośród wszystkich obszarów wsparcia mieszkańców gminy obsługiwanych przez ośrodek, największy odsetek środków (53,5%) wydatkowano na świadczenia wychowawcze (500+), z kolei najmniejszy (0,4%) na zadania realizowane z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę poszczególne obszary działania ośrodka w roku 2018, w porównaniu z rokiem 2017, odnotowano, w szczególności:

1. W systemie pomocy społecznej:

a/ponad dwukrotny spadek liczby środowisk - wystąpienie w 2017 r. nawałnicy skutkowało tym, że kwestia pomocy ofiarom niespotykanego dotąd żywiołu zdominowała inne obszary działalności pracowników socjalnych; liczba rodzin/osób korzystających w rejonie opiekuńczym pracownika przybrała wyjątkowe rozmiary i wynosiła średnio 131 w rejonie podczas gdy w 2018 r. spadła do średnio 54 środowisk, niemniej jednak jest to nadal wysoka wartość ponieważ w połączeniu z utrzymującym się od lat przeciążeniem pracowników innymi zadaniami (m.in. koniecznością przeprowadzania wywiadów środowiskowych u osób ubiegających się i pobierających specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekuna, świadczenia pielęgnacyjne, opracowywaniem – na wniosek klienta - opinii dla fundacji udzielających wsparcia, sporządzaniem pism informujących upoważnione podmioty o sytuacji rodziny/osoby, dystrybucją artykułów żywnościowych, itp.), znacząco utrudniła koncepcyjną, regularną oraz konsekwentną pracę socjalną z jednostkami, rodzinami i grupami społecznymi;

b/spadek wydatków poniesionych w związku z koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych osobom niesamodzielnym w ich miejscu zamieszkania (w 2017 r. udzielono 7 778 świadczeń na kwotę 113 895 zł, natomiast w 2018 r. 5 391 świadczeń na kwotę 87 897 zł);

c/spadek o 44% wydatków na zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

d/zmniejszenie o 27% wydatków na zasiłki okresowe, ponieważ zmniejszyła się liczba rodzin/osób, które otrzymały zasiłek okresowy i jednocześnie niższa była średnia wysokość tego świadczenia, świadczyć może to o lepszej kondycji finansowej rodzin;

e/nieznaczny wzrost średniej wartości pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności przyznawanego w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Przeciętnie pomocy udzielano tak jak w 2017 r., na okres 7 miesięcy, średnia kwota zasiłku dla rodzin (lub osób prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe) była jednak wyższa o 2 zł od ubiegłorocznej i wynosiła 309 zł w skali miesiąca (w 2017 r. po 307 zł przez okres 7 miesięcy);

f/dalszy wzrost liczby umieszczonych w domach pomocy społecznej mieszkańców naszej gminy oraz 54% wzrost wydatków na pokrycie kosztów ich pobytu w tych placówkach;

g/spadek o 20% liczby środowisk korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa;

h/spadek liczby zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Chojnice, co jest odzwierciedleniem sytuacji na rynku pracy w całym powiecie. Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim na koniec roku 2018 wynosiła 8,6%, podczas gdy na dzień 31.12.2017 r. – 9,5%. Na tle województwa pomorskiego, czy kraju bezrobocie w powiecie chojnickim wciąż osiąga wartość stosunkowo wysoką. Stopa bezrobocia w województwie pomorskim i w Polsce wynosiła odpowiednio 4,9% i 5,8%. Problem bezrobocia, w statystykach ośrodka, w 2018 r. zajął trzecią, po ubóstwie i niepełnosprawności pozycję pod względem częstotliwości występowania wśród przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy;

2. W systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej:

a/wzrost liczby rodzin objętych usługami asystenta rodziny (w roku 2017 z tej formy wsparcia skorzystało 14 rodzin, w 2018 r. 18, w tym 6 nowych środowisk) oraz utrzymywanie się na tym samym poziomie przeciętnego wymiaru czasu pracy asystenta z jedną rodziną, który wynosił średnio 20 miesięcy;

b/poprawę funkcjonowania kolejnych rodzin korzystających z usług asystenta w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia, w tym, w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem;

c/wzrost o 14% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej, wynikający z wyższej (o 1 dziecko) liczby dzieci oraz tego, że w 2018 r. ośrodek ponosił odpłatność za 2 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej (dużo kosztowniejszej) pieczy zastępczej (w 2017 r. – za 1 dziecko);

3. W obszarze świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych oraz programu Dobry start:

a/pojawienie się nowego świadczenia dobry start w kwocie 300 zł, wypłacanego w ramach „Programu Dobry start”. Z tego świadczenia skorzystała największa liczba rodzin (1758) spośród wszystkich obszarów wsparcia, o których mowa w niniejszym opracowaniu;

b/wzrost wydatków na świadczenia rodzinne związane z urodzeniem dziecka:

- dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia się dziecka – o 21,33%, tj. o 15 295 zł,
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka – o 10,98%, tj. o 18 000 zł,
- świadczenia rodzicielskie – o 8,98%, tj. o 53 508 zł,

a także na dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – o 28,99%, tj. o 52 748 zł;

c/wzrost wydatków na świadczenia opiekuńcze (z wyjątkiem zasiłku dla opiekuna):

- specjalne zasiłki opiekuńcze o 27,18%, tj. o 34 905 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne o 13,81%, tj. o 226 338 zł,
- na zasiłki pielęgnacyjne o 3,22%, tj. o 41 663 zł.

Zwiększenia tych wydatków wynikają z waloryzacji świadczeń (wzrost kwoty świadczenia pielęgnacyjnego z 1 406 zł w 2017 r. do 1 477 zł w 2018 r, zasiłku pielęgnacyjnego od listopada 2018 r. z 153 zł do 184,42 zł, specjalnego zasiłku opiekuńczego od listopada 2018 r. z 520 zł do 620 zł), a także ze zwiększenia liczby osób z nich korzystających: z zasiłku pielęgnacyjnego 34 osoby więcej niż w 2017 r, świadczenia pielęgnacyjnego 6 osób więcej, specjalnego zasiłku opiekuńczego 3 osoby więcej.

d/wzrost kwoty zobowiązań alimentacyjnych – o 9,06%, tj. o 847 250 zł. Podstawową przyczyną niepłacenia alimentów jest uchylanie się dłużników alimentacyjnych od podjęcia legalnego zatrudnienia, w celu uniknięcia potrąceń komorniczych z wynagrodzenia na rzecz zasądzonych alimentów. W wielu przypadkach niewypełnianie obowiązku alimentacyjnego przez rodziców dziecka związane jest także z uzależnieniem od alkoholu. Wzrost ww. kwoty jest również spowodowany narastaniem odsetek od zadłużenia;

e/wzrost kwoty wyegzekwowanej od dłużników alimentacyjnych – o 29,53%, tj. o 58 245 zł, co związane jest ze zmianą przepisów Kodeksu karnego. Została zaostrzona odpowiedzialność karna za uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego. W myśl nowych przepisów: osoba, której zaległości alimentacyjne stanowią równowartość co najmniej trzech należnych świadczeń okresowych podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Do tej pory takie sankcje groziły jedynie osobom uporczywie uchylającym się od obowiązku alimentacyjnego, co w praktyce oznaczało, że wpłacenie na poczet alimentów niewielkiej kwoty (np. 30 zł) niwelowało stan „uporczywości”, wyższa kara (grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch) grozi tym, którzy nie płacąc alimentów, narażają osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. zakupu jedzenia, ubrań, czy też ponoszenia kosztów leczenia;

f/spadek wydatków na świadczenia alimentacyjne o 16,47%, tj. o 128 555 zł, spowodowany, między innymi, pozostawaniem na niezmiennym poziomie, od 2008 r., kryterium dochodowego i wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę z kwoty 1 126 zł w 2008 r. do kwoty 2 100 zł w 2018 r., co sprawia, że faktyczny dochód rodzin ubiegających się o świadczenie alimentacyjne przekracza ustawowe kryterium;

g/spadek wydatków na świadczenia wychowawcze o 3,84%, tj. o 571 796 zł.

4. W zakresie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny (KDR):

- wzrost liczby rodzin posiadających kartę o 49 rodzin. Na 31.12.2018 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę wynosiła 420. Karty wydano dla 1476 dzieci i młodzieży oraz 812 rodziców/opiekunów, różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków (424 wnioski) związana jest z faktem, iż 4 rodzinom Karty zostały unieważnione ze względu na zmianę gminy miejsca zamieszkania, która powoduje obowiązek wydania nowej karty we właściwej terytorialnie gminie;

5. W ramach systemu oświaty:

– spadek liczby rodzin uprawnionych do pomocy materialnej o charakterze socjalnym w postaci stypendiów szkolnych o 20,83%, tj. o 25 rodzin, i związany z tym spadek wydatków na pomoc materialną dla uczniów o 21,04%, tj. o 72 567 zł. Powodem jest prawdopodobnie uzyskanie przez wiele rodzin wsparcia z Programu Rodzina 500+;

6. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego:

– wzrost obciążenia związanego z realizacją zadań z zakresu przemocy w rodzinie, w tym w szczególności wzrost wartości: prowadzonych rocznie procedur Niebieskich Kart (w 2018 r. – 51, w 2017 r. – 36, w 2016 r. – 40), spotkań grup roboczych (w 2018 r. – 149, w 2017 r. – 123, w 2016 r. – 107), wszczętych procedur Niebieskich Kart (w 2018 r. – 29, w 2017 r. – 26, w 2016 r. – 25).

Funkcjonowanie ośrodka w 2019 r., w zdecydowanej większości, polegać będzie na kontynuowaniu realizowanych – w 2018 r. i w latach wcześniejszych – zadań wynikających z przepisów obowiązującego prawa oraz na podejmowaniu przedsięwzięć wynikających z wprowadzonych w życie nowych rozwiązań prawnych, a także na inicjowaniu działań służących lepszemu zaspokojeniu potrzeb osób, rodzin i grup społecznych. W szczególności, za priorytetowe kierunki działań przyjęto:

- udział w pracach zmierzających do opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chojnice na bieżący rok i kolejne lata;
- realizację pracy socjalnej w oparciu o kontrakty i projekty socjalne;
- rozszerzanie wymiaru i zakresu indywidualnej, zintensyfikowanej pracy socjalno-wychowawczej oraz pomocy pedagogiczno-psychologicznej, opartej na koncepcji pracy asystenta rodziny, dla rodzin wieloprotoblemowych z deficytami w sferze opiekuńczo-wychowawczej;
- udział w rozwijaniu oferty działań na rzecz ofiar przemocy, rozszerzaniu jej zakresu, upowszechnianiu i doskonaleniu metody pracy interdyscyplinarnej;
- realizację Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019 – 2021, rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019-2023 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”;
- podnoszenie poziomu i skuteczności funkcjonowania ośrodka, m. in. poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zatrudnionej kadry oraz rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy;
- współpracę ze służbami zatrudnienia oraz innymi podmiotami prowadzącą do aktywizacji zawodowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, m. in. poprzez wspieranie ich w nabywaniu nowych i rozwijaniu już posiadanych umiejętności zawodowych i społecznych w ramach projektów, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, realizowanych przez organizacje pozarządowe;

Potrzeby na realizację zadań ośrodka – ich finansowy wymiar – zostały przedstawione w uchwale przyjmującej budżet gminy Chojnice na 2019 rok (Uchwała Nr III/8/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r.).

Jednocześnie, budżet ten niejednokrotnie w czasie trwania roku kalendarzowego będzie modyfikowany, ponieważ – podobnie jak w latach poprzednich – w pierwotnym planie jest niedoszacowany, zwłaszcza niedoszacowane są środki na realizację zadań zleconych, a także dotacje z budżetu państwa do zadań własnych gminy (m.in. na dożywianie, zasiłki stałe i okresowe, utrzymanie ośrodka).

Spis wykresów

Spis tabel

Pozostałe graficzne prezentacje

Załączniki:

Załącznik nr 1: Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej

Załącznik nr 2: Powody przyznania pomocy w 2018 r.

Załącznik nr 3: Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Załącznik nr 4: Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2017-2018

Załącznik nr 5: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2017 - 2018 wg grup wiekowych

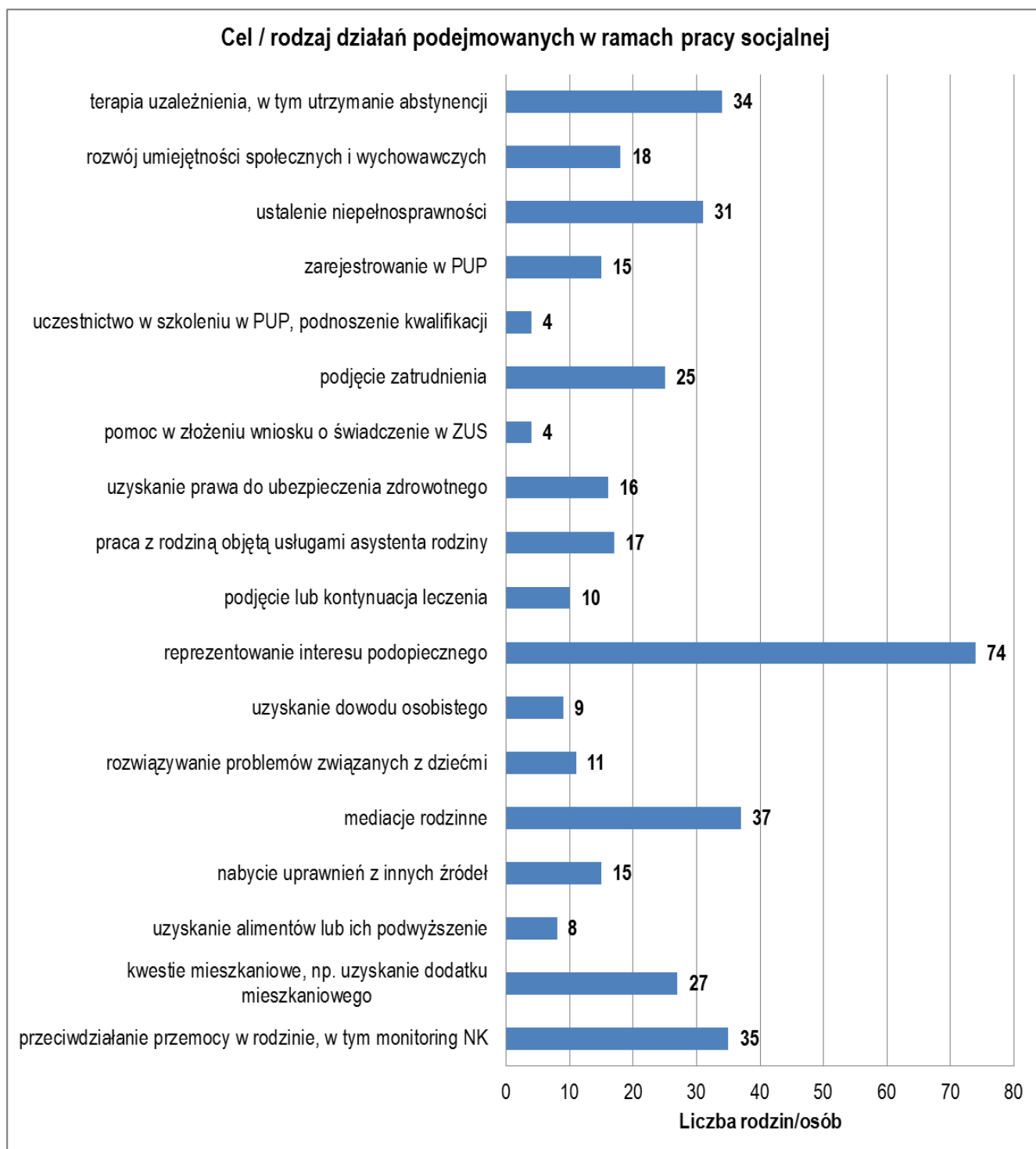
Załącznik nr 6: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2017 – 2018 wg wykształcenia

Załącznik nr 7: Sprawozdanie z realizacji w 2018 r. *Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata*

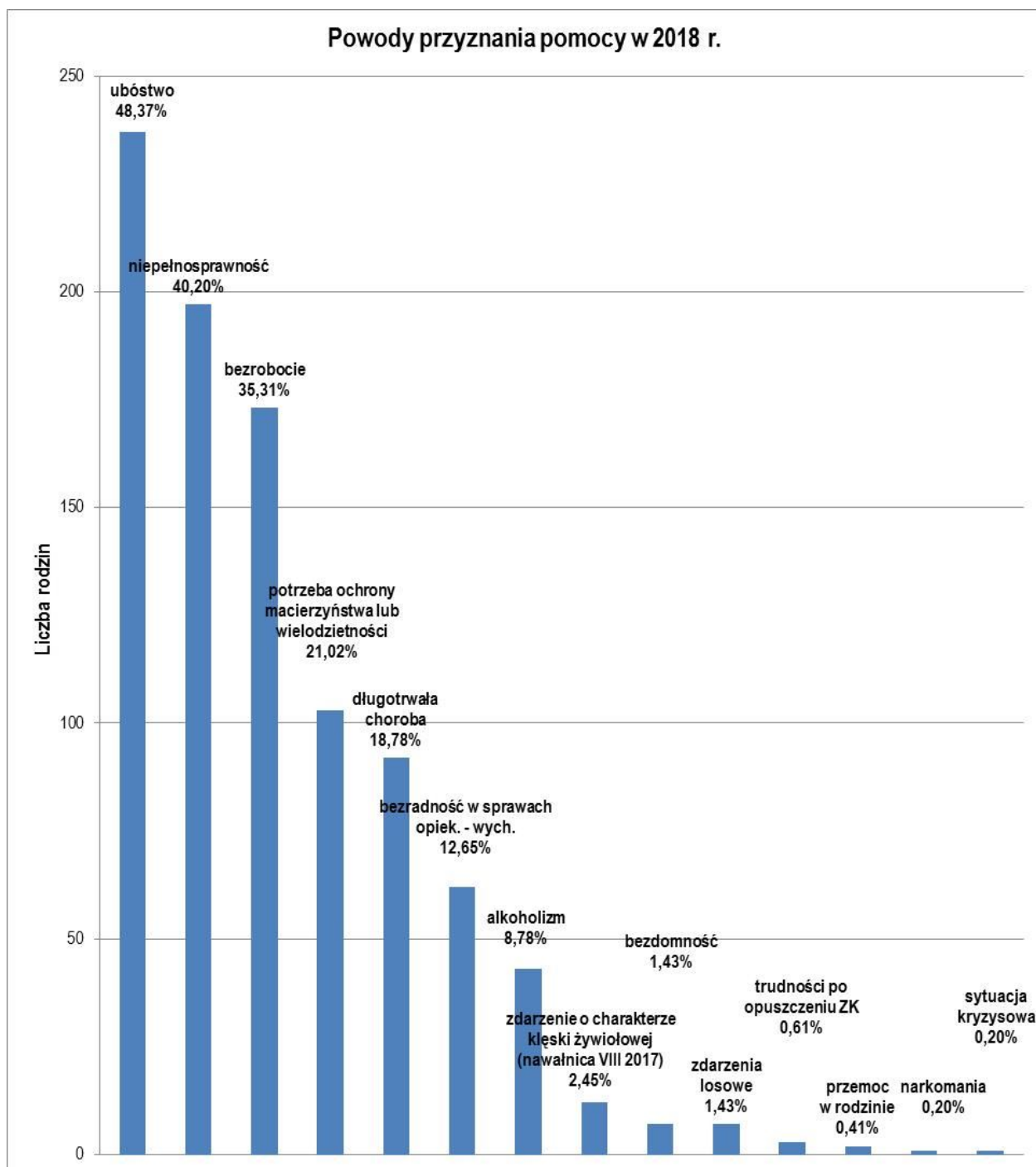
2016-2018

Załącznik nr 8: Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Załącznik nr 9: Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny

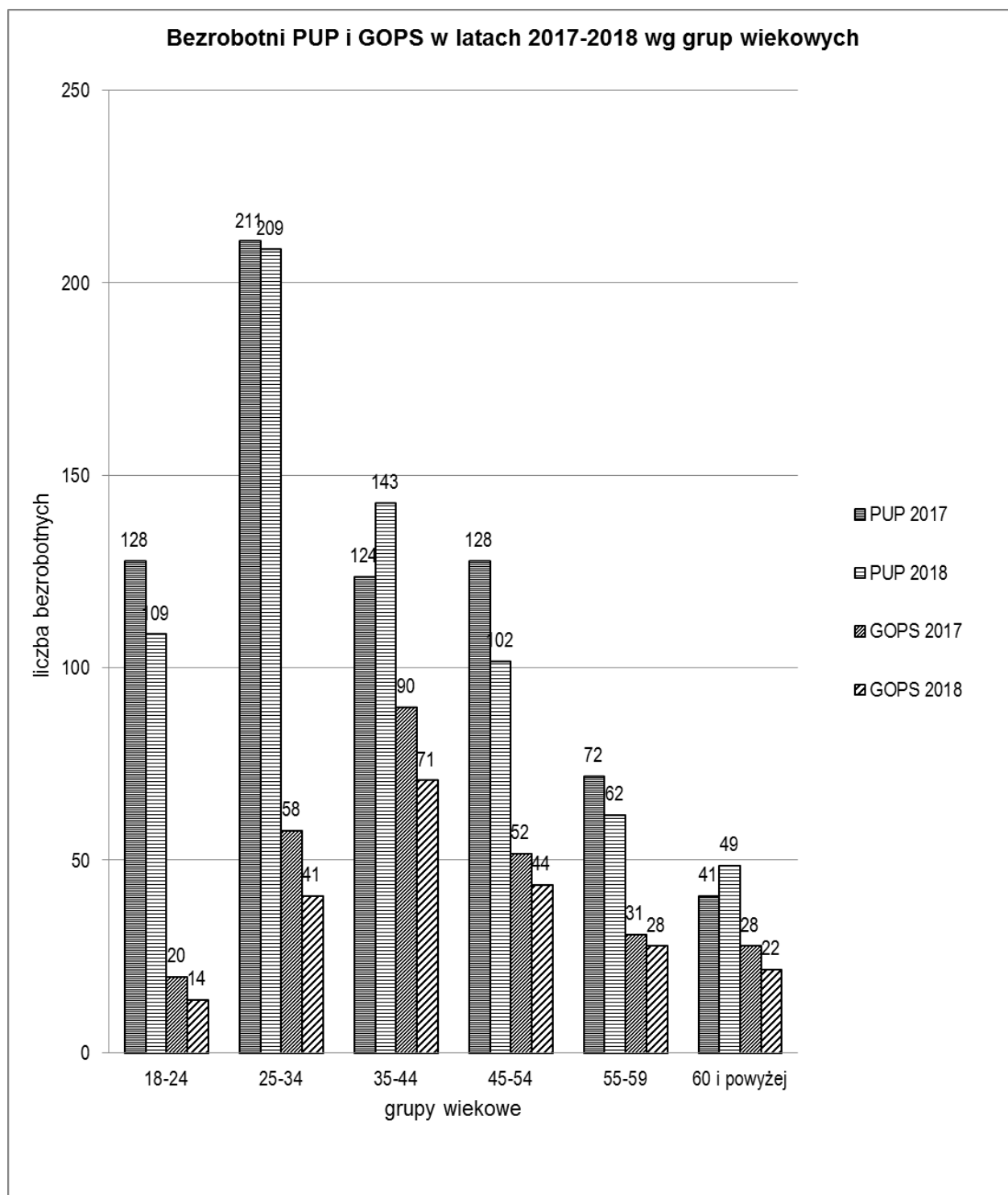
Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Rodziny do 100% kryterium dochodowego		% osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe
			liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	
1.	Angowice	286	4	14	4,90
2.	Charzykowy	1891	14	29	1,53
3.	Chojnały	210	4	8	3,81
4.	Chojniczki	1206	10	19	1,58
5.	Ciechocin	515	16	54	10,49
6.	Czarłomie-Jarcewo	342	4	12	3,51
7.	Doręgowice	320	8	21	6,56
8.	Funka	183	3	3	1,64
9.	Gockowice - Objezierze	283	4	10	3,53
10.	Granowo	211	5	13	6,16
11.	Klawkowo	433	1	2	0,46
12.	Kłosnowo	155	2	5	3,23
13.	Kłodawa	328	4	12	3,66
14.	Kopemica	65	0	0	0,00
15.	Krojanły	576	4	20	3,47
16.	Kruszka	334	9	36	10,78
17.	Lichnowy	1311	16	37	2,82
18.	Lotyń	368	6	13	3,53
19.	Moszczenica	175	4	7	4,00
20.	Niezychowice	774	6	20	2,58
21.	Nowa Cerkiew	873	10	27	3,09
22.	Nowe Ostrowite	295	2	2	0,68
23.	Nowy Dwór - Coldanki	333	8	23	6,91
24.	Ogozeliń	1159	21	48	4,14
25.	Ostrowite	495	8	21	4,24
26.	Pawłowo	944	8	33	3,50
27.	Pawłówko	628	6	17	2,71
28.	Powalki	487	5	10	2,05
29.	Raclawki	240	4	8	3,33
30.	Silno	1038	13	54	5,20
31.	Sławęcín	563	2	8	1,42
32.	Swomegacie	1155	26	70	6,06
33.	Topole	230	0	0	0,00
34.	Zbeniny	230	0	0	0,00
		18636	237	656	

Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2017-2018

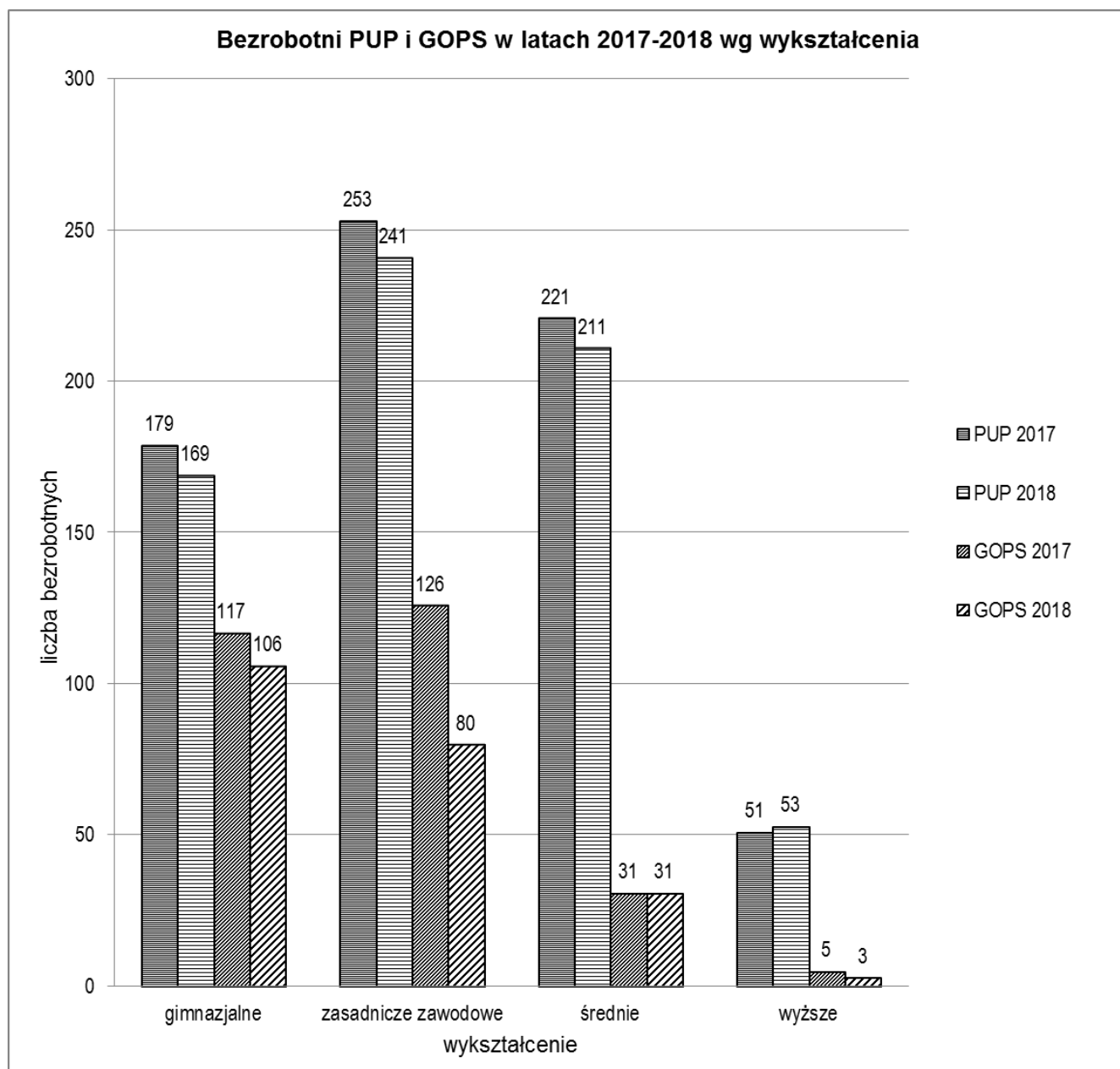
Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Świadczeniobiorcy		% osób objętych pomocą OPS w 2018 r.	% osób objętych pomocą OPS w 2017 r.	Bilans 2017-2018		
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie			Różnica w punktach procentowych	Dynamika 2017=100%	wzrost/ spadek %
Angowice	286	8	27	9,44	20,21	-10,77	46,71	-53,29
Chaczykowy	1891	27	58	3,07	3,32	-0,26	92,26	-7,74
Chojnały	210	6	13	6,19	11,42	-5,23	54,23	-45,77
Chojniczki	1206	19	43	3,57	6,90	-3,34	51,66	-48,34
Ciechocin	515	30	96	18,64	43,47	-24,83	42,88	-57,12
Czarłomie-Jarcewo	342	13	44	12,87	12,46	0,40	103,23	3,23
Doręgowice	320	15	46	14,38	18,61	-4,24	77,24	-22,76
Funka	183	8	22	12,02	15,08	-3,06	79,70	-20,30
Gockowice - Objezieze	283	10	30	10,60	53,50	-42,90	19,82	-80,18
Granowo	211	8	16	7,58	24,52	-16,94	30,93	-69,07
Klawkowo	433	2	5	1,15	3,00	-1,85	38,46	-61,54
Klosnowo	155	3	8	5,16	14,56	-9,40	35,46	-64,54
Kłodawa	328	10	31	9,45	27,41	-17,96	34,48	-65,52
Kopemica	65	2	4	6,15	8,57	-2,42	71,79	-28,21
Krojanły	576	15	63	10,94	13,35	-2,41	81,96	-18,04
Kruszka	334	13	48	14,37	79,88	-65,51	17,99	-82,01
Lichnowy	1311	33	90	6,86	14,16	-7,29	48,50	-51,50
Lotyn	368	11	28	7,61	63,89	-56,28	11,91	-88,09
Moszczenica	175	7	17	9,71	10,40	-0,69	93,37	-6,63
Niezychowice	774	16	47	6,07	8,43	-2,36	72,03	-27,97
Nowa Centkiew	873	18	48	5,50	40,47	-34,98	13,58	-86,42
Nowe Ostrowile	295	5	13	4,41	6,98	-2,57	63,16	-36,84
Nowy Dwór - Coldanki	333	10	40	12,01	11,34	0,67	105,95	5,95
Ogoczeliny	1159	30	71	6,13	7,14	-1,02	85,76	-14,24
Ostrowile	495	22	52	10,51	35,73	-25,22	29,40	-70,60
Pawłowo	944	28	84	8,90	18,84	-9,94	47,24	-52,76
Pawłówek	628	10	29	4,62	13,58	-8,97	33,99	-66,01
Powalki	487	10	18	3,70	14,22	-10,53	25,98	-74,02
Raclawki	240	7	19	7,92	47,84	-39,93	16,55	-83,45
Silno	1038	31	91	8,77	54,21	-45,44	16,17	-83,83
Ślawęcın	563	5	16	2,84	16,85	-14,01	16,87	-83,13
Swomegacie	1155	54	173	14,98	16,92	-1,94	88,54	-11,46
Topole	230	0	0	0,00	1,34	-1,34	0,00	-100,00
Zbeniny	230	4	18	7,83	15,18	-7,35	51,56	-48,44
sumac	18636	490	1408		7,56	x	x	x

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

Sprawozdanie z realizacji w 2018 r.

„Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018”

„Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018” został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr X/183/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2015 r.

Poniżej zamieszczono dane zebrane w związku z prowadzonym monitoringiem działań zaplanowanych w ww. programie:

Zadanie 1: Zapewnienie rodzinie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego, rodzinnego

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym

- poradnictwo prawne – wartość wskaźnika – **31**
- poradnictwo psychologiczne – wartość wskaźnika – **7**
- poradnictwo rodzinne – wartość wskaźnika – **16**

Zadanie 2: Motywowanie rodziców do udziału w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba rodziców uczestniczących w warsztatach – wartość wskaźnika – **14**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 3: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z zajęć grupowych rozwijających umiejętności społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach grupowych – wartość wskaźnika – **17**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 4: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z oferty domów kultury i świetlic wiejskich

Wskaźnik realizacji zadania: Stosunek liczby dzieci korzystających z oferty domów kultury i świetlic wiejskich do ogólnej liczby dzieci (*dotyczy dzieci pozostających w bazie danych GOPS - Dział pomocy społecznej*) – wartość wskaźnika – **61/468**

Zadanie 5: Zapewnienie rodzinie usług asystenta rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny – wartość wskaźnika – **18**

Zadanie 6: Zapewnienie rodzinie wsparcia w formie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin korzystających z usług dla rodzin z dziećmi – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 7: Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób, w tym dzieci, objętych usługami – wartość wskaźnika – **12** osób, w tym **2** dzieci

Zadanie 8: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin, w których zamknięto procedurę „Niebieskie Karty” - **28**

Zadanie 9: Podejmowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu, w tym uzyskanie postanowienia Sądu o zobowiązaniu do leczenia uzależnienia

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin z problemem uzależnienia zmotywowanych przez pracownika socjalnego do zgłoszenia problemu uzależnienia w GKRPA - wartość wskaźnika - **12**

Zadanie 10: Pomoc rodzicom w uzyskaniu wsparcia finansowego/rzeczowego na cele edukacyjne w formie stypendiów szkolnych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba uczniów korzystających ze stypendiów szkolnych – wartość wskaźnika – **205** uczniów skorzystało ze stypendiów, 11 uczniów otrzymało zasiłek szkolny, **0** uczniów niepełnosprawnych otrzymało wyprawkę szkolną.

Zadanie 11: Organizowanie cyklicznych spotkań z pracownikami socjalnymi, na których omawiane będą problemy związane z diagnozowaniem sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: liczba spotkań – wartość wskaźnika – **2**

Zadanie 12: Diagnozowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem możliwości pozyskania pomocy rodziny wspierającej

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba sporządzonych diagnoz – wartość wskaźnika - **9**

Zadanie 13: Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych monitoringiem - wartość wskaźnika - **32**

Zadanie 14: Organizowanie i finansowanie szkoleń dla asystentów rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba szkoleń, w których uczestniczył asystent rodziny - wartość wskaźnika – **1**

Zadanie 15: Motywowanie członków rodzin wielodzietnych do ubiegania się o przyznanie Karty Dużej Rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Ilość wniosków złożonych przez osoby, które były motywowane przez pracowników GOPS - **16**

Zadanie 16: Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wysokość nakładów finansowych ponoszonych przez gminę w związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej

W 2018 r. regulowano należność w ustawowo określonej wysokości za **10** dzieci – koszt **52 822 zł**.

Zadanie 17: Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej zakładającego w szczególności:

1. utrzymywanie przez rodziców osobistych kontaktów z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów
2. udzielanie wsparcia finansowego rodzinom na dojazd do miejsca pobytu dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz w związku z kosztami ponoszonymi w okresie urlopowania dzieci,
3. usługi asystenta rodziny,
4. podjęcie/utrzymanie pracy zarobkowej przez rodzica/ów,
5. udział w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne.

Wskaźnik realizacji zadania:

6. Stosunek liczby opracowanych planów do liczby rodzin, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej
22/22

7. Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika - **0**

8. Liczba rodzin utrzymujących osobiste kontakty z dziećmi umieszczonymi w pieczy – wartość wskaźnika - **15**
9. Liczba zasiłków celowych na pokrycie kosztów dojazdu do miejsca pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej – wartość wskaźnika – **0**
10. Liczba pobyków dziecka przebywającego w pieczy zastępczej w rodzinie biologicznej – wartość wskaźnika – **20**
11. Liczba osób, które podjęły / kontynuują pracę zarobkową - wartość wskaźnika – **0**
12. Liczba rodziców uczęszczających na warsztaty – wartość wskaźnika – **0**

Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba rodzin					Łącznie
		2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	
1.	Angowice	2	4	1	0	0	
2.	Charzykowy	10	8	4	7	3	
3.	Chojnaty	1	1	0	1	0	
4.	Chojniczki	6	17	3	3	2	
5.	Ciechocin	1	3	1	3	2	
6.	Czarłomie - Jarcewo	2	5	0	0	1	
7.	Doręgowice	1	2	1	2	2	
8.	Funka	0	0	0	0	0	
9.	Gockowice - Objezierze	1	3	3	0	3	
10.	Granowo	0	2	0	1	1	
11.	Klawkowo	1	4	1	1	1	
12.	Kłosnowo	0	1	0	0	0	
13.	Kłodawa	3	1	2	0	1	
14.	Kopernica	0	1	0	0	0	
15.	Krojanty	2	8	5	1	0	
16.	Kruszka	3	8	2	2	4	
17.	Lichnowy	10	13	4	10	1	
18.	Lotyń	3	4	2	1	4	
19.	Moszczenica	0	2	0	0	0	
20.	Niezychowice	7	5	1	1	1	
21.	Nowa Cerkiew	2	13	4	2	2	
22.	Nowe Ostrowite	0	1	0	0	0	
23.	Nowy Dwór - Cołdanki	2	1	1	1	1	
24.	Ogorzliny	2	8	3	0	1	
25.	Ostrowite	0	3	2	0	3	
26.	Pawłowo	7	10	5	4	3	
27.	Pawłówko - Lipienice	4	4	3	3	3	
28.	Powałki	2	5	3	2	2	
29.	Raławki	2	2	1	2	0	
30.	Silno	0	5	4	2	0	
31.	Sławęcín	0	7	6	1	2	
32.	Swornegacie	2	12	3	8	3	
33.	Topole	2	4	1	1	1	
34.	Zbeniny	1	3	1	0	2	
RAZEM							

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny

Raport z realizacji programu liczba zrealizowanych wniosków:	od 16.06.2014r. do 31.12.2014r.	od 01.01.2015r. do 31.12.2015r.	od 01.01.2016r. do 31.12.2016r.	od 01.01.2017r. do 31.12.2017r.	od 01.01.2018r. do 31.12.2018r.	od 16.06.2014r. do 31.12.2018r.
o dodanie nowej rodziny	79	170	67	59	49	
o uzupełnienie rodziny	1	1	2	0	0	
o przyznanie KDR dla nowego członka rodziny	2	4	18	11	10	
o przyznanie nowej KDR dla członka rodziny wielodzietnej, który był już wcześniej jej posiadaczem	2	9	27	33	36	
o duplikat	0	0	5	3	9	
o przyznanie dodatkowej formy karty (od 2018 r.)	-	-	-	-	32	
łącznie liczba wniosków	84	184				

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr V/.../2019 Rady Gminy w Chojnicach

z dnia .... 2019 r.

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CHOJNICACH ZA 2018 ROK
/w tym sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny/**

Poniższe opracowanie przedstawia działania tut. ośrodka pomocy społecznej podejmowane w 2018 r., w szczególności, zawiera informacje, których przekazanie radnym gminy nakazują przepisy obowiązującego prawa, w tym:

- **art. 110 ust. 9 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.): Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa Radzie Gminy całoroczne sprawozdanie z działalności oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej,
- **art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.): W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Niniejsza Informacja, ze względu na komplementarny zakres tematyczny, prezentuje ww. sprawozdania łącznie.

Spis treści

- . WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ
  - . Świadczenia pieniężne i rzeczowe
  - . Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej
  - . Praca socjalna
  - . Prace społecznie użyteczne
  - .
- . POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ
- . REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY
  - . Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
  - . Resortowy „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”
  - . Rządowy program „Dobry start”
  - . Programy gminne
- . POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY
  - . Stypendia szkolne
  - . Zasiłki szkolne
- . DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK
  - . Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł
  - . Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny
  - . Spotkanie Wigilijne
  - . Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)
- . WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH ORAZ PROGRAMU DOBRY START
  - . Świadczenia wychowawcze (500+)
  - . Świadczenia rodzinne
    - . Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów)
    - . Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami
    - . Świadczenia rodzicielskie
    - . Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”
  - . Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu
  - . Świadczenie dobry start
  - . Świadczenia alimentacyjne

Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych

Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

• FUNKCJONOWANIE OŚRODKA

WPROWADZENIE

W roku 2018 tut. ośrodek pomocy społecznej – zwany dalej ośrodkiem, realizował szeroki zakres zadań, wynikających, w szczególności, z następujących przepisów obowiązującego prawa:

p/ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku, w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020,
- Uchwała Nr XXIV/317/2004 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za – realizowane w ramach zadań własnych gminy – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- Uchwała Nr XVII/288/08 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 października 2008 r. w sprawie minimalnej wysokości zasiłku okresowego realizowanego w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- Uchwała Nr XX/336/08 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chojnice na lata 2008 - 2018”,
- Uchwała Nr XL/501/2014 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie: podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,
- Uchwała Nr XL/502/2014 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie: określenia zasad zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu,
- Uchwała Nr XL/503/2014 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie: przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”,
- Uchwała Nr XXXIII/537/2018 Rady Gminy W Chojnicach z dnia 18 maja 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia będących schroniskami dla osób bezdomnych, w tym schroniskami z usługami opiekuńczymi, oraz domami dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;

q/ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

r/ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- Uchwała Nr X/183/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2015 r w sprawie przyjęcia Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018,
- Uchwała nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;

s/ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,

t/ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

u/ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wraz z wydanym na jej podstawie aktem normatywnym:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Uchwała Nr IX/166/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020,

v/ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych ,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką ,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych w urzędach administracji publicznej,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna,

w/ ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów ,

x/ustawy z dnia 7 września 2007 r. roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w urzędach administracji publicznej,

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2011 roku w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

y/ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego,

z/ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wraz z aktem normatywnym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,

aa/ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi:

- Uchwała nr XXXIX/581/10 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 lipca 2010 r. w sprawie upoważnienia dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach do prowadzenia postępowań w sprawach przyznawania uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym,
- Uchwała nr XXXVIII/478/2013 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie: uchwalenia Regulaminu przyznawania w Gminie Chojnice pomocy materialnej o charakterze socjalnym w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych,
- Uchwała nr XXXII/532/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach do prowadzenia postępowań, w tym wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym udzielanej uczniom,
- Uchwała nr XXXIV/564/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Chojnice”;

bb/ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wraz z aktem normatywnym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych,

cc/ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,

dd/ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wszystkie realizowane przez ośrodek zadania służyły ochronie poziomu życia osób oraz rodzin zamieszkujących na terenie gminy Chojnice i obejmowały działania w obszarach zabezpieczenia społecznego, dotyczących, w szczególności:

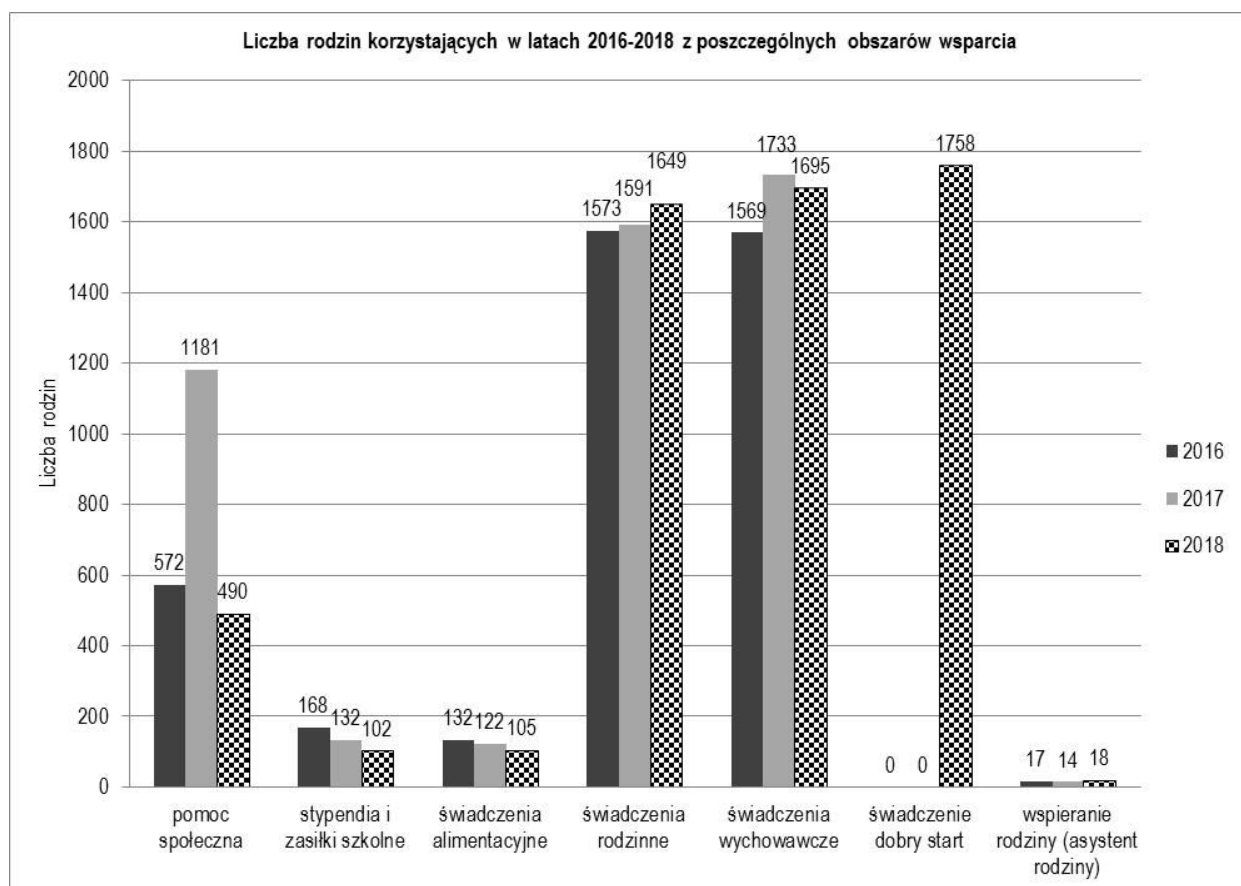
- pomocy społecznej,
- systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej[#],

- pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych,
- świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

Mieszkańcy naszej gminy najczęściej korzystali ze świadczenia dobry start, a następnie wsparcia w zakresie świadczeń rodzinnych i wychowawczych, z kolei najmniejsza ich grupa, co ilustruje wykres nr 1, otrzymała wsparcie z systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Należy nadmienić, że niejednokrotnie jedna rodzina korzysta z każdego rodzaju ww. wsparcia – nie prowadzi się statystyki w tym zakresie. W związku z tym w sprawozdawczości odrębnie ujmuje się liczbę rodzin[#] otrzymujących wsparcie z poszczególnych obszarów obsługiwanych przez ośrodek.

Wykres nr : Liczba rodzin korzystających w latach 2016-2018 z poszczególnych obszarów wsparcia obsługiwanych przez ośrodek pomocy społecznej

Na swoje zadania ośrodek wydatkował łącznie w 2018 roku **28 521 597 zł**, tj. o 8,2% mniej w porównaniu z 2017 r. – 31 063 095 zł, w tym:

c/środki budżetowe – 28 521 597 zł,

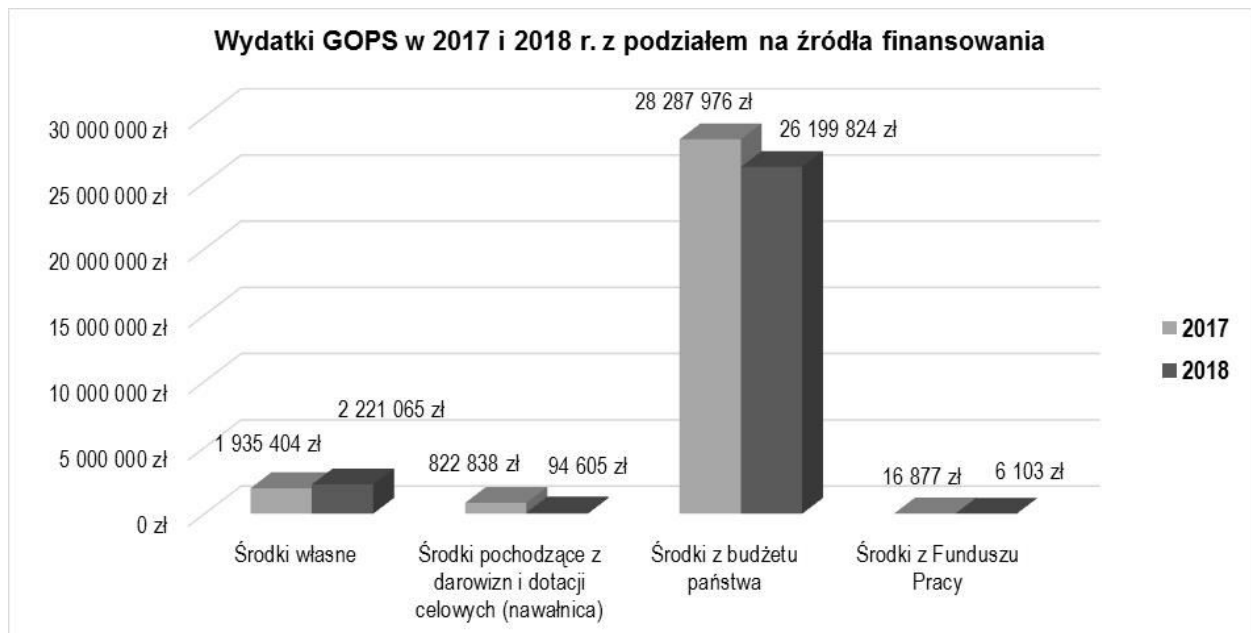
d/środki pozabudżetowe – 0 zł.

Z kwoty **28 521 597 zł** najwięcej środków, podobnie jak w 2017 r.:

§przeznaczono na zaspokajanie, w różnorodnych formach, potrzeb mieszkańców gminy – 93,8%, tj. 26 762 255 zł (w 2017 r. 94,6%, tj. 29 392 463 zł), a pozostała kwota – 1 759 342 zł, tj. 6,2% to koszty utrzymania ośrodka (w 2017 r. – 1 670 632 zł, 5,4%),

§stanowiły dotacje z budżetu państwa – 26 199 824 zł, tj. 91,9% (w 2017 r. 28 287 976 zł, 91,1%) dane te ilustruje wykres nr 2.

Wykres nr : Wydatki GOPS w 2017 i 2018 r. z podziałem na źródła finansowania

Badając wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań z poszczególnych obszarów, to największy odsetek spośród nich w 2018 r. wydatkowano na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i wychowawczych – **83,49%**, tj. 22 342 368 zł, a w dalszej kolejności na świadczenia w ramach:

§pomocy społecznej – **9,52%**,

§świadczenia dobry start – **3,11%**,

§świadczeń alimentacyjnych – **2,44%**,

§pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych – **1,04%**,

§wspierania rodziny i pieczy zastępczej – **0,40%**.

Identyczne relacje – poza świadczeniem dobry start, którego realizację rozpoczęto w lipcu 2018 r. - występowały w roku 2017 i 2016, stosowne dane przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr : Wydatki w latach 2016-2018 na realizację zadań w poszczególnych obszarach działania

OBSZARY DZIAŁANIA		ROK					
		2016		2017		2018	
		zł	%	zł	%	zł	%
Świadczenia rodzinne i wychowawcze (500+), w tym:	500+ (realizacja od kwietnia 2016)	11 205 186 ,-	50,4 2	14 888 374 ,-	50,6 5	14 316 578,-	53,5 0
	rodzinne	7 298 978,-	32,8 4	7 546 845,-	25,6 8	8 025 790,-	29,9 9
Pomoc społeczna		2 314 984,-	10,4 2	5 725 308,-	19,4 8	2 548 350,-	9,52
Świadczenia alimentacyjne		902 000,-	4,06	780 760,-	2,66	652 205,-	2,44
Stypendia i zasiłki szkolne		419 907,-	1,89	353 665,-	1,20	279 228,-	1,04
Wspieranie rodziny i pieczy zastępcza		82 730,-	0,37	97 511,-	0,33	107 604,-	0,40
Dobry start		Realizacja od 2018 r.				832 500,-	3,11
RAZEM		22 223 785 ,-	100	29 392 463 ,-	100	26 762 255,-	100

Analizując, na podstawie danych zawartych w tabeli nr 1, wydatki w każdym z poszczególnych obszarów działania, to ich wzrost w 2018 r., w porównaniu z rokiem 2017, odnotowano w obszarze:

– wspierania rodziny i pieczy zastępczej o 10,35%, tj. o 10 093 zł,

– świadczeń rodzinnych o 6,35%, tj. o 478 945 zł,

Z kolei spadek wydatków odnotowano w:

– pomocy społecznej o 55,49%, tj. o 3 176 958 zł,

– pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy (stypendia i zasiłki szkolne) o 21,05%, tj. o 74 437 zł,

– świadczeniach alimentacyjnych o 16,47%, tj. o 128 555 zł,

– świadczeniach wychowawczych o 3,84%, tj. o 571 796 zł.

Biorąc z kolei pod uwagę środki finansowe wydatkowane (bez względu na obszary działania) na poszczególne formy wsparcia, to w 2018 r. najwięcej z nich, podobnie jak w 2017 r., przeznaczono na świadczenia pieniężne lub w naturze, które bezpośrednio zasiły budżety domowe świadczeniobiorców – **aż 25 275 549 zł**, a w dalszej kolejności na:

§składki na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalno-rentowe, odprowadzane bezpośrednio do ZUS i KRUS za uprawnionych świadczeniobiorców – **520 350 zł**,

§zapewnienie całodobowego wsparcia – **789 509 zł**,

§wsparcie usługowe w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i usług asystenta rodziny – **156 847 zł**,

§dowóz posiłków w ramach dożywiania uczniów/wychowanków szkół/przedszkoli – **20 000 zł**.

Takie same tendencje występowały w 2016 i 2017 r., odpowiednie dane zawiera tabela nr 2.

Tabela nr : Przeznaczenie wydatków ośrodka w latach 2016 – 2018

RO K	PRZEZNACZENIE WYDATKÓW										RAZE M /w zł/	
	Zasilenie budżetów domowych podopiecznych		Składki ZUS i KRUS odprowadzane za podopiecznych		Zapewnienie całodobowego o wsparcia		Zabezpieczenie pomocy usługowej		Inne cele*			
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%		
2016	21 098 387	94,94	517 951	2,33	428 795	1,93	161 652	0,73	17 000	0,07	22 223 785	
2017	28 208 179	95,97	448 924	1,53	528 280	1,80	190 080	0,64	17 000	0,06	29 392 463	
2018	Pomoc społeczna	94,4	37,80	520 350	1,94	789 509	2,95	156 847	0,59	20 000	0,07	26 762 255
	1 645 407											
	stypendia i zasiłki szkolne											
	279 228											
	Świadczenia rodzinne											
	7 549 631											
	Świadczenia alimentacyjne											
	652 205											
	Dobry start											
832 500												
500+	56,											

		14 316 578		64							
--	--	-------------------	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--

*Dotyczy wydatków na dowóz posiłków do szkół, w których nie ma kuchni szkolnych i sprawienie pogrzebu.

Z danych w tabeli nr 2 wynika, że w 2018 r., w porównaniu z 2017 r.:

c/największy wzrost wydatków nastąpił na zapewnienie całodobowego wsparcia (w domach pomocy społecznej, instytucjach pieczy zastępczej i schroniskach/noclegowniach dla bezdomnych) – o kwotę 261 229 zł, tj. o 49,45%, a w dalszej kolejności na:

- dowóz posiłków do szkół – o 17,65%, tj. o 3 000 zł,
- ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne dla uprawnionych świadczeniobiorców – o 15,91%, tj. o 71 426 zł

d/zmniejszenie wydatków odnotowano na:

- pomoc usługową (świadczoną przez opiekunów i asystenta rodziny) - o 17,48%, tj. o 33 233 zł,
- zasilenie budżetów domowych klientów, w szczególności w postaci świadczeń wychowawczych, rodzinnych, zasiłków z systemu pomocy społecznej (w formie świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej) – o 10,40%, tj. o 2 932 630 zł.

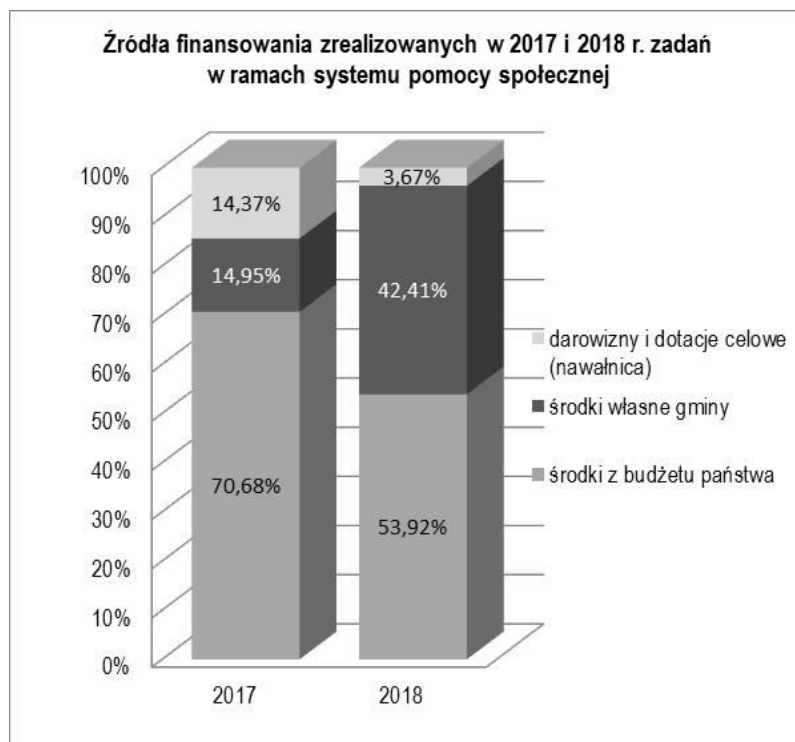
Szczegółowy opis środków wydatkowanych w ramach poszczególnych, powyżej wymienionych, kategorii został przedstawiony w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania.

VIII. WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2018 r. **490** rodzin (tj. 1 408 osób) skorzystało ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej. Na zaspokajanie niezbędnych potrzeb tej grupy mieszkańców gminy wydatkowano łącznie **2 548 350 zł** (w 2017 r. 5 725 308 zł), z których najwięcej, bo 795 284 zł, tj. 31,21% (w 2017 r. – 878 664 zł, tj. 15,35%), z przeznaczeniem na dożywianie w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posiłek dla dzieci i młodzieży” – szerzej o programach w rozdziale III.

Z kwoty 2 548 350 zł środki z budżetu państwa stanowiły 53,92% tj. 1 374 054 zł (w 2017 r. 70,68%, tj. 4 046 577 zł), środki własne gminy 46,08%, tj. 1 174 296 zł, w tym 93 417 zł pochodzące z darowizn od stowarzyszeń, firm i osób prywatnych (w 2017 r. 29,32%, tj. 1 678 731 zł, w tym środki z darowizn od stowarzyszeń, firm i osób prywatnych 822 838 zł), co ilustruje poniższy wykres.

Wykres nr : Źródła finansowania zrealizowanych w 2017 i 2018 r. zadań w ramach systemu pomocy społecznej

Zdecydowana większość z tych środków, bo **1 645 407 zł**, tj. 64,57% zasilila bezpośrednio budżety domowe mieszkańców gminy (w 2017 r. 5 045 239 zł, tj. 88,12%), pozostałe przeznaczone na: zapewnienie wsparcia w placówkach całodobowych – **736 687 zł**, tj. 28,91% (w 2017 r. 482 040 zł, tj. 8,42%), sfinansowanie usług – **102 065 zł**, tj. 4,01% (w 2017 r. 138 809 zł, tj. 2,42%), opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne – **44 191 zł**, tj. 1,73% (w 2017 r. 42 220 zł, tj. 0,74%) oraz na pokrycie kosztów dowozu posiłków do szkół nie dysponujących kuchnią **20 000 zł**, tj. 0,78% (w 2017 r. 17 000 zł, tj. 0,3%).

Opisane powyżej wydatki w ramach systemu pomocy społecznej – poza kosztami ww. programów w zakresie dożywiania – szczegółowo zostały opisane w podrozdziałach niniejszego rozdziału.

5. Świadczenia pieniężne i rzeczowe

Zasiłki okresowe – wsparcie otrzymało **121** rodzin/osób na łączną kwotę **138 277 zł**, w tym 136 005 zł środki budżetu państwa i 2 272 zł środki własne gminy (w 2017 r. 143 rodziny/osoby na kwotę 190 286 zł, w tym 187 655 zł środki z budżetu państwa i 2 631 zł środki własne gminy). Przeciętnie pomoc przyznawano, tak jak w poprzednim roku, na okres 4 miesięcy, jednak kwota świadczeń była niższa od ubiegłorocznej i wynosiła średnio po 326 zł – w tym 321 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 5 zł środki własne gminy (w 2017 r. po 342 zł, w tym 337 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 5 zł środki własne gminy).

Zasiłki stałe – wypłacono **107** osobom/rodzinom na łączną kwotę **549 320 zł** (w 2017 r. 111 osobom/rodzinom na kwotę 530 095 zł). Miesięczna wysokość świadczenia wynosiła średnio **466 zł** (w 2017 r. 470 zł), a środki finansowe w 100%, podobnie jak w 2017 r., pochodziły z budżetu państwa.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne - odprowadzono za **88** osób pobierających zasiłek stały, które nie posiadały prawa do ubezpieczenia z innego tytułu, na kwotę **44 191 zł** (w 2017 r. 88 osób, 42 220 zł), 100% kosztów realizacji tego zadania stanowiły środki z budżetu państwa.

Zasiłki celowe w gotówce i w naturze – pomocy, ze środków własnych gminy, udzielono **34** rodzinom/osobom, łącznie na kwotę **15 767 zł** (w 2017 r. 71 rodzinom na kwotę 16 399 zł), na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb: opał – 11 721 zł, zakup leków i leczenie – 1 577 zł, zakup odzieży i obuwia 1116 zł, uregulowanie bieżących opłat – 630 zł, zakup środków czystości – 300 zł, zakup artykułów AGD, wykonanie drobnego remontu i inne.

Specjalne zasiłki celowe – skierowano do **36** osób/rodzin, łącznie w wysokości **20 252 zł** (w 2017 r. 38 osób/rodzin na kwotę 21 500 zł). Zasiłki przyznawano, ze środków własnych gminy, gdy stwierdzono występowanie szczególnie trudnej sytuacji życiowej, a faktyczny dochód osoby/rodziny przekraczał ustawowe kryterium. W 2018 r. zasiłki przeznaczone były głównie na: zabezpieczenie opału 16 000 zł, zakup leków i wydatki związane z leczeniem – 2 402 zł, żywność – 1 150 zł, kupno odzieży, środków czystości i innych.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – pomocy, na łączną kwotę **33 800 zł**, ze środków własnych gminy, udzielono 7 rodzinom, które ucierpiały na skutek pożaru – 6 rodzin, zawalenia dachu – 1 rodzina (w 2017 r. – 2 rodzinom w związku z wystąpieniem pożaru, na łączną kwotę 12 000 zł). Jest to świadczenie o szczególnym charakterze, przyznawane w wyjątkowych, losowych sytuacjach, tj. takich, które są nieprzewidywalne, niezależne od woli człowieka i nie do uniknięcia, mimo zachowania należytej staranności.

Zasiłki celowe na pokrycie strat spowodowanych nawałnicą z sierpnia 2017 r. - W 2018 r. rozdysponowano pozostałą, pochodzącą z wpłat dokonanych przez indywidualnych darczyńców

w 2017 r., część środków przeznaczonych na wsparcie dla rodzin/osób poszkodowanych w wyniku przejścia w sierpniu 2017 r. nawałnicy - wydatkowano łącznie **93 417 zł**. Wsparcia – w postaci zasiłku celowego – udzielono w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej 12 osobom/rodzinom, w szczególności, na zakup sprzętu AGD, mebli, a także na usuwanie zniszczeń w budynkach mieszkalnych.

6. Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej

Usługi opiekuńcze – przyznano 9 osobom, koszt ich realizacji – w 100% pokrywany ze środków własnych gminy – wyniósł **87 897 zł** (w 2017 r. 15 osobom, 113 895 zł). Usługami objęto przede wszystkim osoby samotne, które z powodu wieku lub choroby wymagają opieki osób drugich. Pomoc ta polega na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (zakup żywności, przygotowywanie posiłków, mycie, sprzątanie, pranie, pielęgnację – adekwatnie do wskazań lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem) i realizowana była przez zatrudnione w formie umowy zlecenia opiekunki.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 12 osób z zaburzeniami psychicznymi, w kwocie **13 815 zł** (w 2017 r. 20 osób, 24 618 zł). Jest to zadanie zlecone gminie przez administrację rządową w całości finansowane ze środków budżetu państwa.

Pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej – to instytucjonalny rodzaj pomocy, w 100% finansowanej ze środków własnych gminy – przeznaczonej dla osób wymagających całodobowej opieki. W 2018 r. pobyt 23 podopiecznych w tych placówkach obciążył budżet ośrodka na kwotę **698 110 zł** (w 2017 r. 19 osób, koszt 453 946 zł).

Zwiększenie wydatków na ten cel rejestrujemy corocznie, co wynika z rosnącego zapotrzebowania na ten rodzaj wsparcia, a także z faktu, iż każdego roku wzrasta średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, i tak np.: w 2016 r. koszt pobytu mieszkańca np. w DPS w Chojnicach wynosił 3 455 zł, w 2017 r. 3 617 zł, a w 2018 r. 3 840 zł.

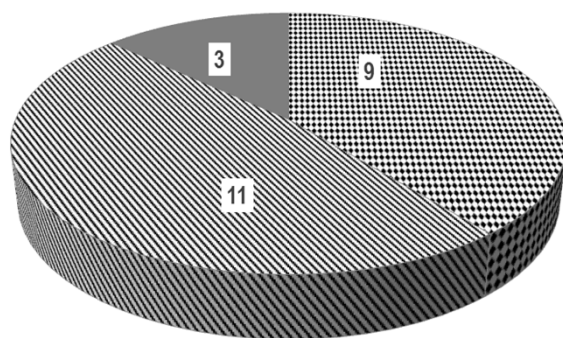
Tabela nr : Liczba mieszkańców gminy przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba mieszkańców gminy przebywających w dps	6	8	7	10	13	12	16	19	23
Odpłatność gminy za pobyt w dps (w zł)	133 989	171 589	187 214	199 325	294 352	331 324	372 992	453 946	698 110

Mieszkańcy naszej gminy zazwyczaj kierowani są do okolicznych domów pomocy społecznej (w Chojnicach, Wysokiej, Kamieniu Krajeńskim) – adekwatnie do dominujących problemów zdrowotnych – dla somatycznie lub psychicznie chorych. Osoby umieszczone w poszczególnych typach domów przedstawia wykres nr 4.

Wykres nr : Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej wg typu domu

Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej wg typu domu

- ▣ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych
- ▣ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych
- ▣ Dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie

Analizując z kolei osoby przebywające w domach pomocy społecznej pod względem wieku, to należy zauważyć, że średnia wieku 9 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w 2018 r. wynosiła 52 lata i była znacznie niższa od średniej 11 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, która wynosiła 71 lat. Dwie osoby przebywające w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie miały po 16 lat, jedna - 22 lata.

Schronienie – wsparcie to polega na zapewnieniu tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych placówkach do tego przeznaczonych. W 2018 r. 7 osób skorzystało z takiej pomocy, a koszt tego zadania wyniósł **38 577 zł**, w 100% pokrywany ze środków własnych gminy (w 2017 r. 6 osób, 28 094 zł).

Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wobec osób, które nie są objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej. W 2018 r. przeprowadzono **12** takich postępowań, z tego 6, których koszt wyniósł **353 zł**, sfinansowanych zostało ze środków budżetu państwa (w 2017 r. 5 osób, 296 zł).

W oparciu o stosowne decyzje administracyjne wydane na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych, wszystkie ww. osoby uzyskały, zarówno w 2018 r. jak i w 2017 r. nieodpłatne świadczenia zdrowotne.

Sprawienie pogrzebu – usługa ta dotyczy sfinansowania kosztów trumny, krzyża z tabliczką, obsługi pogrzebu, wykopania i zasypania grobu, a wydatki na ten cel w 100% pokrywane są ze środków własnych gminy. W 2018 r., podobnie jak w roku 2017, nie wystąpiła potrzeba wykonania takiej usługi.

7. Praca socjalna

Zgodnie z definicją ustawową jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądanych zmian w funkcjonowaniu klienta, wzmocnienie go i doprowadzenie do samodzielności. Powinna być podejmowana w sposób zorganizowany i opierać się na dokładnej diagnozie sytuacji rodziny. Jest to forma pomocy, która nie stanowi obciążenia dla budżetu i jest najbardziej pożądanym wsparciem dla rodziny/osoby. Świadczona jest bez względu na posiadany dochód i bez konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, a jej forma powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb, problemów z jakimi boryka się klient oraz jego możliwości. Praca socjalna może przybierać postać poradnictwa, polegać na wyjaśnianiu i informowaniu o uprawnieniach, obowiązkach, dostępnych formach wsparcia, pomocy w załatwianiu spraw np. urzędowych, czy reprezentowaniu interesów klienta, wspieraniu emocjonalnym, wartościującym.

W niektórych sytuacjach prowadzenie pracy socjalnej może odbywać się z wykorzystaniem narzędzia jakim jest kontrakt socjalny, czyli pisemnej umowy zawieranej pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o pomoc, określającej sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby (rodziny) oraz wzajemne zobowiązania i uprawnienia stron w ramach podejmowanych działań. W kontrakcie dokonuje się krótkiej oceny sytuacji życiowej klienta i wytycza się w związku z tą sytuacją określone cele, które mają zostać osiągnięte w uzgodnionym terminie poprzez podejmowanie konkretnych działań.

Niedotrzymanie przez klienta ustaleń zawartych w kontrakcie, jak i odmowa jego zawarcia oznacza brak chęci współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej i może stanowić, zgodnie z zapisem ustawowym, podstawę do odmowy świadczenia, uchylecia decyzji o przyznanej pomocy lub ograniczenia świadczeń z systemu pomocy społecznej.

W 2018 r. pracą socjalną objęto 158 rodzin (443 osoby), tj. trochę ponad 2,4% mieszkańców gminy (w 2017 r. 3,77%, 275 rodzin, tj. 695 osób).

W grupie tej:

§ 79. 79 rodzin (225 osób) korzystało również z innych świadczeń systemu pomocy społecznej,

§ 79. 79 rodzin (218 osób) korzystało wyłącznie z pracy socjalnej.

Szczegółowy wykaz działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej zawiera **załącznik nr 1**.

Najczęściej praca socjalna polegała na działaniach / była ukierunkowana na osiągnięcie celów:

k/reprezentowanie interesu podopiecznego – 46,84%,

l/mediacje rodzinne i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 23,42%,

m/przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym monitoring NK – 22,15%,

n/terapia uzależnienia w tym utrzymanie abstynencji – 21,52%,

o/ustalenie niepełnosprawności – 19,62%,

p/poradnictwo w kwestiach mieszkaniowych – 17,09%,

q/podjęcie zatrudnienia – 15,82%,

r/rozwój umiejętności społecznych i wychowawczych – 11,39%,

s/podjęcie współpracy z asystentem – 10,76%,

t/aktywizacja zawodowa świadczeniobiorców, realizowana w szczególności w formie motywowania do:

–uczestnictwa w szkoleniu oferowanym przez Powiatowy Urząd Pracy,

–skorzystania z oferty udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W 2018 r. wiele podmiotów realizowało na terenie powiatu chojnickiego i województwa pomorskiego projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, zawierające ofertę dla zamieszkujących gminę Chojnice osób bezrobotnych, biernych zawodowo, niepełnosprawnych, obejmującą udział w różnego typu szkoleniach zawodowych, poradnictwie, stażach zawodowych i innych formach wsparcia, wśród nich:

·Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno” zapraszało do udziału w projekcie „Praca dla młodych”,

·Międzynarodowe Centrum Doskonalenia Kadr Sp. z o.o., - do udziału w projekcie „Pomorski rynek pracy otwarty dla młodych”,

·Centrum Edukacyjne Żelazna - „Już tylko kr(ok!) od zatrudnienia”,

·Puls Systemy Organizacji Szkoleń Sp. z o. o. - „Łap nowe wyzwania”,

·Region Gdański NSZZ „Solidarność” - „Stop bezrobociu! Nowe kwalifikacje na dobry początek.”,

Rolą pracowników ośrodka było zaprezentowanie tej oferty osobom wymagającym wsparcia i motywowanie do skorzystania z niej;

–podjęcia aktywności w formie prac społecznie użytecznych, o których szerzej w podrozdziale 4 niniejszego rozdziału.

8. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Prace wykonywane są w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Koszt jednej godziny wynosił 8,10 zł w okresie od kwietnia do maja, natomiast od czerwca 8,30 zł i w 60% był finansowany ze środków Funduszu Pracy. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie porozumienia zawartego między Starostą Chojnickim a Gminą Chojnice na okres od 10 kwietnia do 30 września 2018 r.

Łącznie do prac społecznie użytecznych, polegających na porządkowaniu terenów i obiektów na terenie sołectw, skierowanych zostało 11 osób, z których jedna osoba przerwała wykonywanie prac z powodów zdrowotnych, 10 osób przepracowało wszystkie zaplanowane godziny.

Świadczenia osobom wykonującym prace społecznie użyteczne ośrodek wypłacał ze środków własnych gminy zabezpieczonych na ten cel w budżecie.

Koszt prac społecznie użytecznych wyniósł **19 290 zł** (w 2017 r. 18 764 zł).

5. Dominujące problemy podopiecznych

Pomoc społeczna adresowana jest do osób lub rodzin, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych. Zasadniczo, aby nabyć prawo do świadczeń, faktyczny dochód nie może przekroczyć ustawowego kryterium[#] oraz wymagane jest stwierdzenie, że osoba/rodzina znajduje się w trudnej sytuacji m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych), braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu[#] lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów udzielania wsparcia mieszkańcom gm. Chojnice, co przedstawia **załącznik nr 2**, najczęściej występowało ubóstwo – 48,37% (w 2017 r. – 25,23%), następnie niepełnosprawność – 40,20% (w 2017 r. - 18,37%) i bezrobocie – 35,31% (w 2017 r. – 19,39%) w dalszej kolejności: potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 21,02%, długotrwała choroba – 18,78%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 12,65%, alkoholizm – 8,78%, zdarzenie losowe – 3,88%, bezdomność – 1,43%, trudności po opuszczeniu zakładu karnego – 0,61%, przemoc w rodzinie – 0,41%, narkomania i sytuacja kryzysowa – 0,20%.

Bliżej zostaną scharakteryzowane te negatywne zjawiska, które zdecydowanie dominują wśród klientów ośrodka, tj. ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie.

Ubóstwo

Ubóstwo można określić jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej.[#]

Istnieje szereg metod pomiaru ubóstwa i wytyczania jego granic. Wyróżnia się ubóstwo absolutne, względne, obiektywne, subiektywne itd. Natomiast granice ubóstwa ujmuje się wskaźnikowo i stanowią je m.in. minimum socjalne, minimum egzystencji, granica ustawowa i in.

Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęte zostało pojęcie ubóstwa w rozumieniu ustawowym, tj. granice ubóstwa wyznacza ściśle określone ustawowe kryterium dochodowe, które od 1 października 2015 r. do 30 września 2018 r. wynosiło 514 zł na osobę w rodzinie i 634 zł na osobę samotnie gospodarującą natomiast od 1 października 2018 r. odpowiednio 528 zł i 701 zł.

W 2018 r. ubóstwo było powodem przyznania pomocy w przypadku 237 środowisk (656 osób), tj. 48,37% ogółu środowisk korzystających z pomocy ośrodka (w 2017 r., odpowiednio 298 środowisk, 891 osób, co stanowiło 25,23% ogółu środowisk korzystających ze wsparcia).

Odsetek osób funkcjonujących w gospodarstwach domowych o dochodzie nie przekraczającym ustawowej granicy ubóstwa w gminie Chojnice wynosił 3,52%, jednocześnie w 15 sołectwach (w 2017 r. w 17 sołectwach) był wyższy od tej wartości, a w pozostałych 19 niższy. Więcej informacji na temat wskaźnika ubóstwa w sołectwach gminy Chojnice zawiera **załącznik nr 3**.

Analizując zjawisko ubóstwa w poszczególnych sołectwach, można zauważyć, że:

- duża odległość sołectwa od ośrodka miejskiego i/lub słabo rozwinięty transport publiczny wiąże się z większym odsetkiem osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe (Ciechocin, Swornegacie, Kruszka),
- w niektórych miejscowościach na większy odsetek gospodarstw domowych znajdujących się poniżej ustawowej granicy ubóstwa ma wpływ upadek większego zakładu pracy, np. PGR, ZDZ (Ciechocin, Nowy Dwór, Granowo,).

Jest to zgodne z tendencjami w kraju, ponieważ wskaźnik zagrożenia ubóstwem dla miast jest znacznie niższy od wskaźnika dla obszarów wiejskich[#].

Z danych zawartych we wprowadzeniu do niniejszego opracowania wynika, że pomocą społeczną w 2018 r., łącznie objętych było 490 rodzin (1 408 osób), tj. 7,56% ludności zamieszkałej na terenie gminy (w 2017 r. odpowiednio 1 181 rodzin, 3 535 osób, co stanowiło 19,17% ogółu mieszkańców gminy). Tak duża różnica pomiędzy latami 2018 - 2017 wynika z objęcia pomocą w 2017 r. osób poszkodowanych w wyniku nawałnicy. W 2018 r. wzrost liczby środowisk odnotowano jedynie w 2 sołectwach (w 2017 r. – 26 sołectwach): Nowy Dwór-Coldanki (o 5,95%), Czartołomie-Jarcewo (o 3,23%), natomiast spadek wystąpił w 32 sołectwach (w 2017 r. – 8 sołectwach).

Wykaz liczby świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej oraz odsetek osób objętych pomocą społeczną w poszczególnych sołectwach gm. Chojnice w latach 2018 i 2017 zawiera **załącznik nr 4**.

Niepełnosprawność

Drugim - ze względu na częstotliwość występowania – powodem udzielania pomocy mieszkańcom gminy Chojnice jest niepełnosprawność. W 2018 r. ze wsparcia z systemu pomocy społecznej korzystało 197 środowisk z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną, tj. 40,20% z ogółu beneficjentów pomocy społecznej (w 2017 r. – 217 rodzin, tj. 18,37%). Wśród podopiecznych w 2018 r. zarejestrowane były 334 dorosłe osoby niepełnosprawne oraz 49 dzieci (w 2017 r. – 343 dorosłe osoby niepełnosprawne i 51 dzieci). Zaznaczyć należy, że wsparcie z systemu pomocy społecznej, dla tej grupy osób, odbywa się na ogólnych zasadach, tzn. po dokonaniu oceny indywidualnego przypadku i tylko wtedy, gdy osoba ubiegająca się o pomoc wyczerpała wszystkie własne zasoby, możliwości czy uprawnienia z innych systemów – pomoc nie przysługuje tylko przez sam fakt legitymowania się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Na szczeblu gminy pomoc dla tej grupy osób posiada przeważnie charakter wsparcia finansowego – poprzez przyznawanie różnego rodzaju zasiłków, świadczone są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także kieruje się takie osoby do domów pomocy społecznej. Poza tym, pracownicy socjalni świadczą pomoc w postaci pracy socjalnej, i poradnictwa w zakresie dostępnej na rynku oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych, tj.: programy celowe PFRON, projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, itp.

Bezrobocie

W 2018 roku, w porównaniu z rokiem 2017, obserwuje się dalszy spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chojnicach (PUP), zarówno w gminie Chojnice, jak i w całym powiecie chojnickim. Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim wg stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 8,6%, podczas gdy w 2017 r. – 9,5%. Dla porównania – stopa bezrobocia w województwie pomorskim wynosiła 4,9%, Polsce – 5,8% (w 2017 r. – odpowiednio 5,5% i 6,6%).

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w PUP zarejestrowanych było 674 mieszkańców gminy, w tym 460, tj. 68% stanowiły kobiety (na dzień 31.12.2017 r. – 704 mieszkańców, w tym 458 kobiet, tj. 65%), z czego aż 549 osób, tj. 81,5% nie posiadało prawa do zasiłku dla bezrobotnych (w 2017 r. 620 osób, tj. 88%). Właśnie te osoby najczęściej ubiegają się o otrzymanie wsparcia z pomocy społecznej. W 2018 r., odnotowano 220 osób bezrobotnych (w tym 119 kobiet, tj. 54,09%) – funkcjonowały one w 173 jedno- i wieloosobowych gospodarstwach domowych (w 2017 r. 279 osób w 229 gospodarstwach domowych).

Wśród bezrobotnych mieszkańców naszej gminy, tak jak w roku 2017, w PUP najliczniej reprezentowana jest grupa wiekowa od 25 do 34 r.ż., z kolei w systemie pomocy społecznej grupa od 35 do 44 r.ż.

Biorąc pod uwagę wykształcenie, podobnie jak w latach ubiegłych, w PUP najliczniejszą grupę stanowili absolwenci szkół zawodowych natomiast inaczej niż w poprzednich latach - wśród podopiecznych ośrodka najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, następnie wśród beneficjentów systemu pomocy społecznej – absolwenci szkół zawodowych, szkół średnich i wyższych z kolei w PUP kolejno: osoby z wykształceniem średnim, gimnazjalnym i wyższym.

Struktury osób bezrobotnych według wyżej omawianych kryteriów ilustrują wykresy zawarte w **załącznikach nr 5 i 6.**

IX. POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ

W obszarze tym pomoc skierowana jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. W tym zakresie do zadań własnych gminy, adekwatnie do zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy, w szczególności:

g/opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;

h/tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

i/tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych m. in. poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;

j/finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

k/współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

l/prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Powyższe zadania wykonywane były w oparciu o „Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016 – 2018”, którego celem głównym jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a celami szczegółowymi są:

- Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców,
- Wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w tym umożliwienie powrotu do rodziny biologicznej.

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań w ramach ww. programu – stanowiące **załącznik nr 7** do niniejszego opracowania – zawiera szczegółowe dane wynikające z monitoringu działań podejmowanych na rzecz wspierania rodzin w gminie Chojnice. Natomiast poniżej, w rozdziale III pkt 3.2., zostały szerzej opisane przedsięwzięcia podejmowane w stosunku do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wraz z kosztami oraz wydatkami związanymi z przebywaniem dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, ponieważ pozostałe działania powielają się z zadaniami realizowanymi w zakresie systemu pomocy społecznej oraz działaniami grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

X. REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY

Programy te mają na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Na realizację programów pomocowych łącznie wydatkowano **1 763 138 zł**, w tym 1 506 139 zł pochodziło z budżetu państwa, 250 896 zł ze środków własnych gminy, 6 103 zł z Funduszu Pracy.

W 2018 roku w ośrodku realizowano 5 takich programów.

5. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Od 1 stycznia 2014 r. realizowana jest druga edycja tego programu, którego strategicznym celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych i/lub osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Koszt realizacji Programu w 2018 r. wyniósł **787 964 zł**, w tym dotacja z budżetu państwa 630 370 zł, tj. 80,00% i środki własne gminy 157 594 zł, tj. 20,00%. W ramach tych środków wsparcie otrzymało łącznie 1 077 osób (w 2017 r. 869 100 zł, 1 222 osoby), a realizowane ono było w formie:

d/zasilku celowego na zakup żywności i/lub pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych

- z tego wsparcia, w 2018 r., skorzystały 1 052 osoby (w 2017 r. 1 191 osób), w tym świadczenie pieniężne otrzymało 960 podopiecznych (w 2017 r. 1 074 osoby), a świadczenie rzeczowe 92 osoby (w 2017 r. 117 osób);
- łącznie na ten cel wydatkowano kwotę **721 570 zł** (w 2017 r. 789 882 zł), a pojedyncza rodzina otrzymała pomoc o wartości – średnio – po 309 zł przez 7 miesięcy 2018 r. (w 2017 r. – 307 zł przez 7 miesięcy);

e/dożywiania dzieci w szkołach i w przedszkolach

- dożywianiem, w 2018 r., objęto 299 dzieci i młodzieży – uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, a także wychowanków przedszkoli, łącznie na ten cel wydatkowano **46 394 zł** (w 2017 r. 364 dzieci, 62 218 zł);

- z ogólnej liczby dzieci dożywianych, 261 (w 2017 r. 326 dzieci) spożywało posiłki w placówkach znajdujących się na terenie gminy Chojnice, natomiast 38 (w 2017 r. 38 dzieci) na terenie miasta Chojnice i innych miast. Koszt tego zadania w podziale na placówki gminne i miejskie wyniósł odpowiednio 37 148 zł oraz 9 246 zł (w 2017 r. 47 976 zł i 14 242 zł);

f/dotacji dla gminnych placówek oświatowych

- przeznaczona ona została na dowóz posiłków do szkół, które nie posiadają odpowiedniej bazy (w Kłodawie, Silnie i w Sławęcinie). Łącznie wydatkowano **20 000 zł** (w 2017 r. 17 000 zł);
- w roku 2018, tak jak w latach 2013-2017, nie było możliwości przeznaczenia środków na doposażenie kuchni/stołówek szkolnych.

6. Resortowy „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”

Głównym celem i założeniem Programu jest stymulowanie podejmowania przez samorządy terytorialne odpowiednich szczebli takich działań, które będą służyły wsparciu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, które umożliwiłyby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej.

W ramach programu pozyskano, z budżetu państwa, dofinansowanie do kosztów zatrudnienia asystenta rodziny, w wysokości łącznej **21 622 zł**, z tego 15 519 zł z budżetu państwa, 6 103 zł z Funduszu Pracy (w 2017 r. – **25 200 zł**, z tego 8 323 zł z budżetu państwa, 16 877 zł z Funduszu Pracy).

7. Rządowy program „Dobry start”

Jest to program wsparcia rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego, wprowadzony uchwałą nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”. Wsparcie w ramach programu polega na przyznaniu na dziecko, bez względu na dochód, raz w roku, świadczenia „dobry start” w wysokości 300 zł. Świadczenie nie przysługuje, m.in., na dzieci, które rozpoczynają roczne przygotowanie przedszkolne (tzw. „zerówkę”), na uczniów szkół policealnych, uczniów szkół dla dorosłych.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, organem właściwym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się lub otrzymującej świadczenie, a postępowania prowadzone są w jednostce organizacyjnej gminy, w której prowadzone są postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego, tj. w przypadku gminy Chojnice – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chojnicach – Dziale świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej organem właściwym jest odpowiedni starosta, a postępowania są prowadzone przez jednostki organizacyjne powiatu, w których są prowadzone postępowania w sprawie dodatku wychowawczego.

W 2018 r. na realizację świadczenia dobry start wydatkowano łącznie **860 250 zł**, w tym 832 500 zł na wypłatę świadczeń dla 2 775 dzieci z 1 758 rodzin oraz 27 750 zł na obsługę tego świadczenia.

8. Programy gminne

4.1. Osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posilek dla dzieci i młodzieży”

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie – w szczególnie uzasadnionych przypadkach – wychowankom przedszkola oraz uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, bezpłatne spożycie posiłku wówczas, gdy zgłoszą oni, do dyrektora placówki, chęć jego zjedzenia – udzielenie takiego wsparcia nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Ze wsparcia na tych zasadach może skorzystać nie więcej niż 20% z ogólnej liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach oraz w przedszkolach, którym prawo do spożywania posiłku przyznano na podstawie decyzji administracyjnej.

W 2018 r. z pomocy w ramach programu skorzystało 78 dzieci, tj. 20,69% z ogólnej liczby dożywianej w placówkach populacji - łącznie na ten cel wydatkowano **7 320 zł** (w 2017 r. 92 dzieci, koszt wyniósł 9 564 zł).

4.2. Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018

Od 1 stycznia 2016 r. realizowana jest druga edycja tego programu, pierwsza obejmowała lata 2013-2015.

Program ten został ustanowiony Uchwałą Nr X/183/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2015 r.

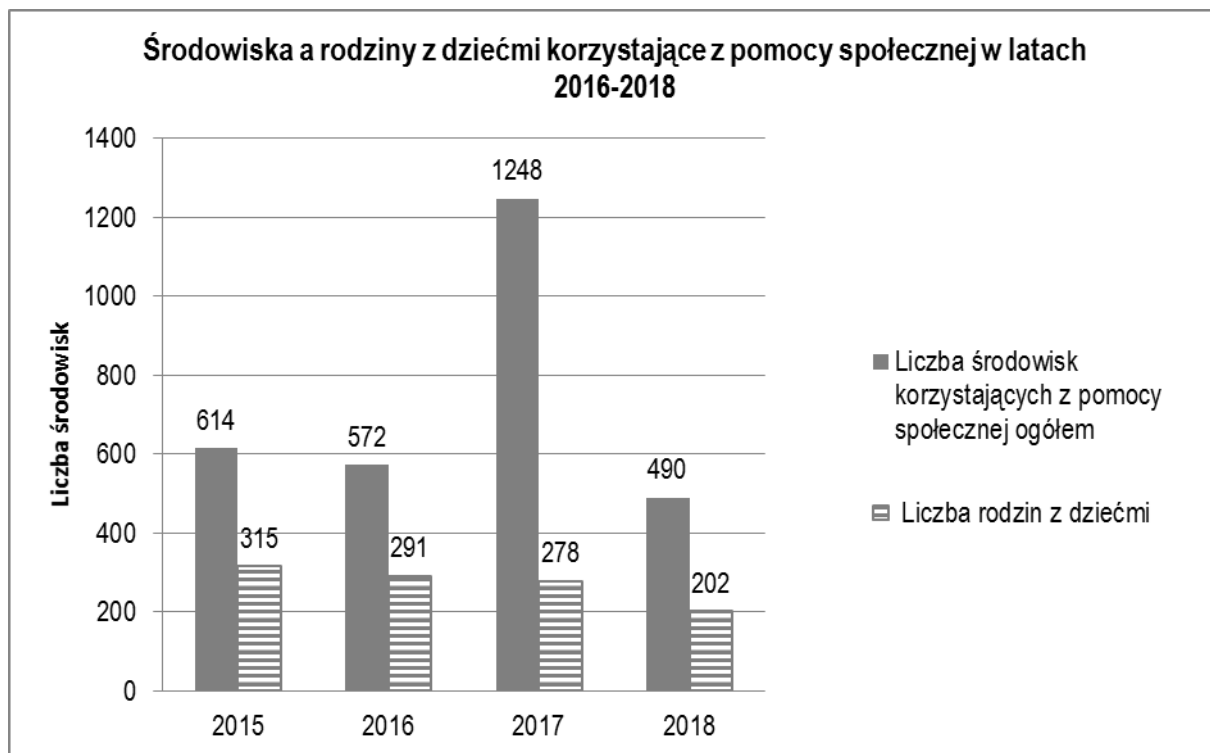
Koszt realizacji Programu w 2018 r., wyniósł ogółem **107 604 zł**, (w 2017 r. 97 511 zł), w tym:

- 85 982 zł (tj. 79,91%) stanowiły środki własne gminy, z których 30 139 zł przeznaczono na zatrudnienie asystenta rodziny, 52 822 zł na pokrycie kosztów pobytu 10 dzieci w pieczy zastępczej oraz 3 021 zł na pozostałe koszty związane świadczeniem pracy przez asystenta rodziny;
- 21 622 zł (tj. 20,09%) to kwota pozyskana na dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystenta w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”, o którym mowa w rozdziale III. 2. niniejszego opracowania;

Dla porównania w 2017 r. łączne koszty wyniosły 97 511 zł, w tym: 72 311 stanowiły środki własne gminy (26 037 zł – zatrudnienie asystenta rodziny, 46 240 zł – pobyt dzieci w pieczy zastępczej, 34 zł – zakup materiałów niezbędnych asystentowi do pracy z rodzinami) i 25 200 zł stanowiła dotacja z budżetu państwa.

Analizując sytuację rodzin korzystających z pomocy ośrodka warto zwrócić uwagę na ważną, z punktu widzenia niniejszego rozdziału, kategorię świadczeniobiorców, jakimi są rodziny z dziećmi – adresaci „Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018”. Ich udział w ogólnej liczbie środowisk (tj. jedno- i wieloosobowych gospodarstw domowych) korzystających z pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr : Środowiska a rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej w latach 2016-2018

Z danych przedstawionych na wykresie wynika, że rodziny z dziećmi w 2018 r. stanowiły niemal połowę, a w latach 2015-2016 stanowiły ponad połowę - wszystkich środowisk korzystających z systemu pomocy społecznej (w 2016 r. 50,88%, w 2015 r. 51,3%). Wyjątkiem był 2017 r., w którym procentowy udział rodzin z dziećmi w ogólnej liczbie świadczeniobiorców wyniósł tylko 23,54% - zaistniała sytuacja wynikała z tego, że w roku tym liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej była nieporównywalnie większa w związku z wystąpieniem w sierpniu 2017 r. zdarzenia, jakim była sierpniowa nawałnica. Porównując jednak rzeczywistą liczbę rodzin z dziećmi w poszczególnych latach, zauważyć można istotny, bo 27,34% spadek w 2018 r. w stosunku do 2017 r. oraz 4,5% w porównaniu lat 2017 i 2016.

Podobnie jak w przypadku innych kategorii świadczeniobiorców, rodziny z dziećmi dotyka niejednokrotnie problem ubóstwa, bezrobocia, ale też bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jednym z powodów przyznawania wsparcia, jest „bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych” i właśnie w kontekście takich rodzin jest ona ujmowana w sprawozdawczości ogólnokrajowej i w niniejszym opracowaniu.

Dane liczbowe dotyczące problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr : Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

		Liczba rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	
		2017 rok	2018 rok
Ogółem		67	62
w tym:	rodziny wielodzietne	13	7
	rodziny niepełne	42	40

Na podstawie danych zawartych w tabeli należy stwierdzić, że w 2018 r., zmniejszyły się liczby:

- rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego o 7,5%,

- rodzin wielodzietnych z problemem ww. bezradności o 46,2%,
- rodzin niepełnych z problemem ww. bezradności o 4,8%.

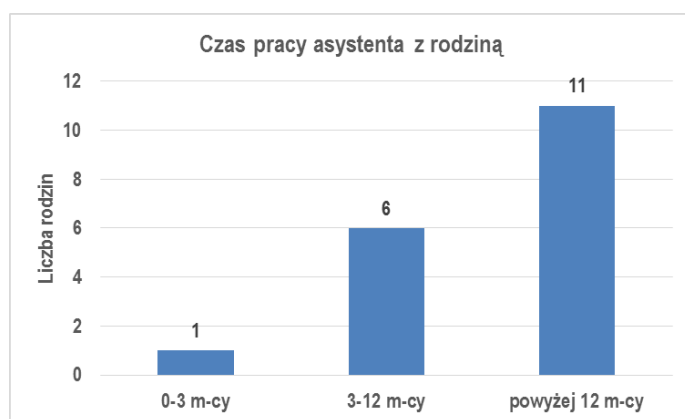
Są to stosunkowo niewielkie spadki wartości, niemniej jednak tendencja ta utrzymuje się od 2013 r. a jej przyczyn można dopatrywać się w intensyfikacji oddziaływań ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania rodzin.

Należy pamiętać, że powody tej „bezradności” są bardzo różne, m.in. brak lub niewystarczające umiejętności społeczne i zawodowe, brak lub niedostateczne umiejętności wychowawcze, brak nawyków skutecznego działania, a także bardzo często do bezradności prowadzi wystąpienie kilku niekorzystnych okoliczności, takich jak np. choroba, niepełnosprawność, uzależnienie, bezrobocie członka rodziny.

To właśnie te rodziny, zwane również wieloproblemowymi, wymagają przede wszystkim pogłębionej pracy socjalnej oraz zapewnienia dodatkowego wsparcia, w tym specjalistycznego poradnictwa i usług asystenta rodziny.

W 2018 r. wsparcie w formie usług asystenta rodziny zapewniono **18** rodzinom, w których wychowywało się 50-ro dzieci (w 2017 r. 14 rodzin, 55 dzieci). W roku tym, w tut. ośrodku był zatrudniony 1 asystent w zadaniowym systemie czasu pracy, który pracował średnio z 11 rodzinami miesięcznie. Przeciętny czas pracy asystenta z 1 rodziną na koniec 2018 r. wynosił 20 miesięcy, z tego z 11 rodzinami praca asystenta trwała - lub jeszcze trwa - ponad 12 miesięcy, szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr : Czas pracy asystenta z rodziną

W 2018 roku współpracę z asystentem zakończyło 8 rodzin (w 2017 r. 5): w 3 przypadkach w związku z zaprzestaniem współpracy przez rodzinę, w 4 osiągnięto zaplanowane cele, w 1 ze względu na brak efektów .

Efekty realizacji działań w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swych funkcji są zróżnicowane i należy podchodzić do ich oceny indywidualnie. Ogólnie rzecz ujmując można zauważyć poprawę funkcjonowania tych rodzin w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia. Jest to „zasługa” wieloaspektowego podejścia do problemów konkretnej rodziny, współpracy kilku podmiotów przy ich rozwiązywaniu, „poświęcenia” większej uwagi, wypracowania planu pracy i konsekwentnej jego realizacji. Z naszego doświadczenia wynika, że mimo zakończenia pracy w środowisku, z którym pracował asystent rodziny, niejednokrotnie udało się doprowadzić do sytuacji, w której rodziny kontynuują rozpoczęte działania np. uczęszczają na zajęcia o charakterze edukacyjnym czy

terapeutycznym, utrzymują współpracę z lekarzem itp. Zauważana jest ponadto istotna poprawa w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem oraz wzrost świadomości swoich praw i obowiązków. Jednocześnie poprawiają się relacje klientów objętych wsparciem asystenta rodziny z pracownikami ośrodka - klienci są zmotywowani do podejmowania działań mających na celu poprawę swojej trudnej sytuacji.

W przeciwieństwie do roku 2017, w którym nie umieszczono w pieczy zastępczej żadnego dziecka, w 2018 r. w instytucjach do tego powołanych opiekę znalazło 3 dzieci. W 2016 r. Sąd orzekł o konieczności umieszczenia w pieczy 3-ga dzieci, a w 2015 r. 6-ga.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 2012 r., w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy po raz pierwszy, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w wysokości 10% ww. kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka, 30% w drugim roku, natomiast w trzecim i kolejnych latach finansuje 50% wydatków – dlatego zobowiązania gminy z tego tytułu z roku na rok systematycznie wzrastają.

W ciągu 2018 r. 10-ro dzieci z terenu gminy Chojnice przebywało w pieczy zastępczej. W trakcie roku jedno (pełnoletnie) dziecko wróciło do domu rodzinnego. Na dzień 31 grudnia ośrodek regulował należność w ustawowej wysokości za pobyt w pieczy zastępczej 6 dzieci w wysokości 50%, a 3 dzieci w wysokości 10%. Wydatki dotyczyły pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i za jedno dziecko w Placówce opiekuńczo-wychowawczej w Człuchowie.

Tabela nr : Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej

ROK	LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PIECZY, ZA KTÓRE GOPS PONOSIŁ ODPLATNOŚĆ	KWOTA PONOSZONEJ PRZEZ GMINĘ ODPLATNOŚCI
2017	9	46 240 zł
2018	10	52 822 zł

XI. POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY

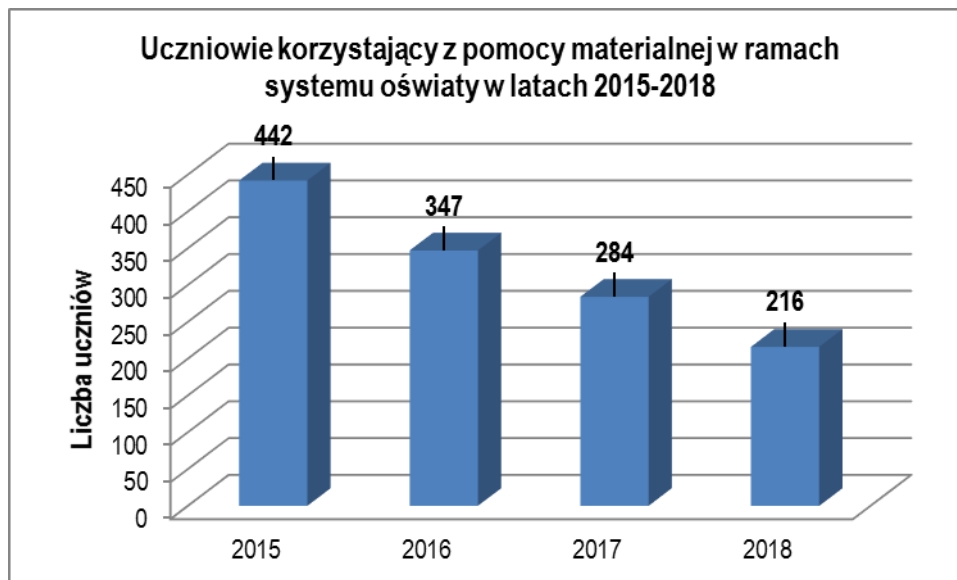
Pomoc materialna w ramach systemu oświaty dotyczy udzielania wsparcia o charakterze socjalnym w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych.

W 2018 r. na realizację tego zadania wydatkowano kwotę **279 228 zł** – tj. o 21,05% mniej, w porównaniu z 2017 r. (353 665 zł) – z której zdecydowaną większość, tak jak w latach poprzednich, stanowiły środki z budżetu państwa – 80%, tj. 223 382 zł (w 2017 r. – 282 932 zł).

Łącznie ze stypendiów i zasiłków szkolnych w 2018 r. skorzystało 216 uczniów z 102 rodzin, tj. o 23,95% mniej aniżeli w 2017 r. (284 uczniów z 132 rodzin).

W 2018 r., w porównaniu z latami poprzednimi 2015-2017, zmniejszyła się liczba uczniów uprawnionych do pomocy materialnej o charakterze socjalnym, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres nr : Uczniowie korzystający ze świadczeń pomocy materialnej w ramach systemu oświaty w latach 2015-2018

3. Stypendia szkolne

W 2018 r. na stypendia szkolne przeznaczono **272 408 zł**, tj. o 21,04% mniej, w porównaniu z 2017 r. (344 975 zł), w tym:

• 173 313 zł w okresie styczeń – czerwiec,

• 99 095 zł w okresie wrzesień – grudzień.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń/słuchacz znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie (w okresie od stycznia do września 2018 r. dochód ten nie mógł przekroczyć kwoty 514 zł na osobę w rodzinie, natomiast od października 2018 r. 528 zł na osobę w rodzinie), w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

W 2018 r. rodziny ucznia/słuchacza uprawnionego do stypendium, zostały podzielone na trzy grupy, adekwatnie do wysokości dochodu na osobę w rodzinie, liczby złożonych wniosków, wielkości dotacji otrzymanej z budżetu państwa uzupełnionej obowiązkową 20% partycypacją środków własnych gminy, a w okresie od września do grudnia dodatkowo z uwzględnieniem występujących w rodzinie okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty .

W okresie od stycznia do czerwca 2018 r. kwoty w poszczególnych grupach dochodowych wynosiły:

§w pierwszej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 0 zł do 257 zł (tj. do 50% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła po 235 zł miesięcznie, wsparcie otrzymało 34 uczniów;

§w drugiej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 257,01 zł do 385,50 zł (tj. do 75% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła po 214 zł miesięcznie, wsparcie otrzymało 38 uczniów;

§w trzeciej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 385,51 zł do 514 zł (tj. do 100% kwoty obowiązującego kryterium dochodowego), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła po 210 zł miesięcznie, wsparcie otrzymało 95 uczniów.

W okresie od września do grudnia 2018 r., tj. w okresie, w którym zaczął obowiązywać nowy *Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Chojnice*, kwoty w poszczególnych grupach dochodowych wynosiły:

§w pierwszej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 0 zł do 257 zł, od października do 264 zł (tj. do 50% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:

- 222,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 4 uczniów,
- 245,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 14 uczniów;

§w drugiej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 257,01 zł do 385,50 zł, od października w przedziale od 264,01 zł do 396,00 zł (tj. do 75% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:

- 198,18 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcia w tej kwocie nie przyznano żadnemu z uczniów,
- 218,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 43 uczniów;

§w trzeciej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 385,51 zł do 514 zł, od października w przedziale od 396,01 zł do 528,00 zł (tj. do 100% kwoty obowiązującego kryterium dochodowego), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:

- 172,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 3 uczniów;
- 190,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 79 uczniów.

Łącznie stypendia szkolne otrzymało 205 uczniów z 95 rodzin, tj. o 21,45% mniej w porównaniu z 2017 r. (261 uczniów z 120 rodzin).

4. Zasiłki szkolne

Zasiłek szkolny może otrzymać – jednorazowo - uczeń znajdujący się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z zaistniałego zdarzenia losowego (tj.: zdarzenie, które jest zależne od wystąpienia zewnętrznych, nagłych, nieprzewidywalnych, niemożliwych do uniknięcia – przy zachowaniu należytej staranności o swoje sprawy – okoliczności, np.: kradzież mienia, śmierć członka rodziny, pożar, powódź, itp.).

W roku 2018, na ten cel wydatkowano łącznie **6 820 zł**, tj. o 21,52% więcej, w porównaniu z 2017 r. (8 690 zł), w tym:

• 3 720 zł w okresie styczeń – czerwiec,

• 3 100 zł w okresie wrzesień – grudzień.

Łącznie tą formą wsparcia objęto **11** uczniów (w 2017 r. 23 uczniów) – każdy z nich otrzymał zasiłek jednorazowy, w tym:

- 6 uczniów z 4 rodzin w okresie od stycznia do czerwca,

- 5 uczniów z 3 rodzin w okresie od września do grudnia.

Wysokość zasiłku szkolnego w 2018 r. dla każdego ucznia wynosiła 620 zł, a w 2017 r. wynosiła od 240 do 620 zł.

W 2018 r. przyczyną przyznawania zasiłku szkolnego uczniom z terenu naszej gminy najczęściej był zgon członka rodziny. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr : Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2016-2018

L.p.	Okres, w którym przyznano zasiłek szkolny	Rodzaj zdarzenia losowego			
		Zgon członka rodziny	Choroba	Utrata pracy	Inne (kradzież, pożar, nawałnica)
		Liczba uczniów			
1.	styczeń – czerwiec 2016 r.	1	-	-	1
2.	wrzesień – grudzień 2016 r.	2	-	-	-
3.	styczeń – czerwiec 2017 r.	5	-	-	-
4.	wrzesień – grudzień 2017 r.	2	-	-	16
5.	styczeń – czerwiec 2018 r.	3	-	-	3
6.	wrzesień – grudzień 2018 r.	4	-	-	1

XII. DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

Na realizację dodatkowych zadań w 2018 r. wydatkowano łącznie **5 725 zł**, w tym 4 879 zł pochodziło ze środków własnych gminy, a 846 zł z budżetu państwa (w 2017 r. **5 861 zł**, w tym 4 983 zł ze środków własnych gminy i 878 zł z budżetu państwa). Kwoty wydatkowane w ramach tych zadań ujęte zostały w kosztach funkcjonowania ośrodka.

5. Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł

W 2018 r. – podobnie jak w latach poprzednich – podopieczni, za pośrednictwem ośrodka, otrzymali wsparcie od instytucji, stowarzyszeń, fundacji, była to pomoc m.in. w postaci:

nproduktów spożywczych – przekazanych przez Stowarzyszenie „Bank Żywności w Chojnicach” dla ponad 400 rodzin, a także gminnych szkół – z przeznaczeniem na wyżywienie dzieci – o łącznej wartości 387 348 zł (w 2017 r. 401 944 zł).

Indeks zwrotu, tj. wartość otrzymywanych towarów w stosunku do poniesionych kosztów – łącznie w wysokości 12 030,00 zł (w tym: składki członkowskie – 10 056 zł, opłacane bezpośrednio przez gminę oraz opłaty uiszczane z budżetu tut. Ośrodka – 1 974 zł za wynajem magazynu), był niższy od ubiegłorocznego i wyniósł 32,20 (w 2017 r. – 34,53).

Uwaga: W latach 2004 - 2016 indeks zwrotu kształtował się na poziomie od 5,14 do 26,20;

nkolonii letnich organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku, za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Chojnicach 27-ro dzieci pochodzących z rodzin o niskich dochodach wyjechało na blisko dwutygodniowy odpoczynek do Elbląga.

6. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny (KDR) – zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej – to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Karta przysługuje niezależnie od dochodu i jest wydawana bezpłatnie każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 r.ż. lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, otrzymują kartę na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

KDR jest realizowana w gminie Chojnice od 16 czerwca 2014 r. – wykonawcą tego zadania do dnia 31.12.2014 r. był Urząd Gminy w Chojnicach, a od stycznia 2015 r. tut. ośrodek.

Koszty realizacji tego zadania w 100% pokrywane są ze środków budżetu państwa i wyniosły w 2018 roku **846 zł** (w 2017 r. – 878 zł, w 2016 r. – 1 025 zł, w 2015 r. – 2 313 zł), co oznacza (w porównaniu do 2017 r.) spadek o 3%.

Najwięcej wniosków o dodanie nowej rodziny wpłynęło od mieszkańców następujących sołectw: Lichnowy (38), Charzykowy (32), Chojniczki (31), Pawłowo (29), z kolei najmniej od mieszkańców: Klosnowa (1), Kopernicy (1), Nowego Ostrowitego (1). Tylko z sołectwa Funka nie wpłynął żaden wniosek.

W 2018 r. wniosek o dodanie nowej rodziny złożyło łącznie 49 rodzin zamieszkujących na terenie gminy Chojnice, dla porównania w 2017 r. – 59, w 2016 r. – 67, w 2015 r. – 170, a w 2014 r. – 79. Liczbę wniosków o przyznanie KDR w poszczególnych sołectwach zawiera tabela zawarta w **załączniku nr 8**.

Łącznie od 16.06.2014 r. do 31.12.2018 r. mieszkańcy gminy Chojnice złożyli 424 wnioski o wydanie KDR. Kartę przyznano 2288 mieszkańcom gminy Chojnice, w tym 812 Kart dla rodziców/mężonków oraz 1476 Kart dla dzieci i młodzieży. Na dzień 31.12.2018 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę w gminie Chojnice wynosiła 420, różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków (424 wnioski) związana jest z faktem, iż 4 rodzinom Karty zostały unieważnione ze względu na zmianę gminy miejsca zamieszkania, która powoduje obowiązek wydania nowej karty we właściwej terytorialnie gminie.

Warto dodać, iż w 2018 r. spadła liczba wniosków o przyznanie KDR dla nowego członka rodziny (np. dla nowonarodzonego dziecka w rodzinie posiadającej już KDR). Wzrosła jednak liczba wniosków o przyznanie nowej KDR dla członka rodziny wielodzietnej, który był wcześniej jej posiadaczem (np. w sytuacji, gdy osoba w wieku powyżej 18 r.ż. kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej). W 2018 r. wpłynęło także 9 wniosków o wydanie duplikatu Karty (**załącznik nr 9**).

Od 01.01.2018 r. rodziny wielodzietne z terenu gminy Chojnice mogą ubiegać się także o przyznanie, oprócz tradycyjnej karty (plastikowej), karty elektronicznej – w formie aplikacji na telefon komórkowy. W 2018 r. wydane zostały 32 karty elektroniczne, dla członków rodzin, którzy posiadali tylko karty tradycyjne przed 01.01.2018 r.

7. Spotkanie Wigilijne

W grudniu 2018 r. – podobnie jak w latach ubiegłych – odbyło się Spotkanie wigilijne dla osób starszych, samotnych, w którym uczestniczyli, m. in.: Wójt Gminy Chojnice Zbigniew Szczepański oraz Sekretarz Gminy Stefania Majewska-Kilkowska. Pracownicy socjalni przygotowali poczęstunek dla 37 mieszkańców gminy. Świąteczną biesiadę przy kawie, herbacie, słodkościach i owocach uświetnił występ zespołu pod kierunkiem Pana Jerzego Porębskiego „Pod wspólnym dachem” z Domu Kultury w Silnie, który zaprezentował kolędy i pastoralki.

Wszyscy przybyli zostali obdarowani paczkami żywnościowymi, natomiast tym z zaproszonych, którzy nie mogli dotrzeć na spotkanie, pracownicy socjalni dostarczyli paczki do ich domów. Łącznie na ten cel wydatkowano **2 505 zł** (w 2017 r. – 2 999 zł).

8. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)

W 2018 r. minęło 7 lat od powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie gminy Chojnice (Zespół został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Chojnice z dnia 10.11.2011 r.).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami obsługę organizacyjno-techniczną ww. zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej. Wydatki na ten cel w 100% stanowiły środki własne gminy. Koszt tego zadania w 2018 r. wyniósł **400 zł** (w 2017 r. – 400 zł, w 2016 r. – 406 zł, w 2015 roku – 999 zł), środki zostały przeznaczone na zakup materiałów biurowych oraz materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

Dzięki powołaniu Zespołu wzrosła szansa na zapewnienie bezpieczeństwa osób doznających przemocy w rodzinie i ustalenie prawidłowych wzorców funkcjonowania członków rodziny uwikłanych w przemoc. Jednocześnie nakład pracy w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie zwiększył się – i zgodnie z niżej zamieszczonymi danymi – w okresie od 2014 r. do 2017 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Z kolei, w 2018 r. nastąpił zauważalny wzrost w zakresie liczby prowadzonych Niebieskich Kart, co przełożyło się m.in. na większą liczbę spotkań grup roboczych oraz większą liczbę przygotowanych do udostępnienia kserokopii dokumentacji prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, Komendzie Powiatowej Policji w Chojnicach oraz Sądowi Rejonowemu w Chojnicach, w związku z prowadzonymi postępowaniami.

I tak, pracownicy ośrodka w 2018 r.:

§uczestniczyli w:

- 9 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego (w 2017 r. – 9, w 2016 r. – 9, w 2015 r. – 8, w 2014 r. – 7),

- 149 spotkaniach grup roboczych (w 2017 r. - w 123, 2016 r. - 107, w 2015 r. - 129, w 2014 r. - 147);

§sporządzili:

- 31 Niebieskich Kart C (w 2017 r. - 35, w 2016 r. - 71, w 2015 r. - 94, w 2014 r. - 107),
- 9 protokołów spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (w 2017 r. - 9, w 2016 r. - 9, w 2015 r. - 8, w 2014 r. - 7),
- 28 protokołów zamknięcia procedury „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach (w 2017 r. - 14, w 2016 r. - 30, w 2015 r. - 35, w 2014 r. - 37),
- 1 sprawozdanie z realizacji *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020*, za okres I-XII.2017 r. (w 2017 r. - 1, w 2016 r. - 1, w 2015 r. - 1, w 2014 r. - 1),
- 1 sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020 (w 2017 r. - 1, w 2016 r. - 1, w 2015 r. - 1, w 2014 r. - 1),
- 17 zawiadomień do Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie (w 2017 r. - 15, w 2016 r. - 17, w 2015 r. - 10, w 2014 r. - 6),
- dokumentację finansowo - księgową związaną z wydatkami na realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020 - w 2018 r. była to kwota 400,00 zł (w 2017 r. - 400,00 zł, w 2016 r. - 405,90 zł, w 2015 r. - 999,00 zł, a w 2014 r. - 1 463,00 zł), która przeznaczona została na zakup materiałów biurowych oraz materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie;

§przygotowali do udostępnienia:

- kserokopie dokumentacji 21 prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, Komendzie Powiatowej Policji w Chojnicach oraz Sądowi Rejonowemu w Chojnicach, w związku z prowadzonymi postępowaniami (w 2017 r. - 16, w 2016 r. - 14, w 2015 r. - 15, w 2014 r. - 3),
- 2 kserokopie dokumentacji procedury „Niebieskie Karty” prowadzonej w jednej rodzinie, w związku ze zmianą miejsca jej zamieszkania, Zespołowi Interdyscyplinarnemu gminy, na terenie której zamieszkuje ww. rodzina (w 2017 r. - 2, w 2016 r. - 1, w 2015 r. - 2, w 2014 r. - 4).

Warto zwrócić uwagę także na fakt, że coraz rzadziej Niebieska Karta A wszczynająca procedurę, jest zakładana przez pracowników ośrodka. W 2018 r. przez pracowników ośrodka zostały sporządzone 3 Niebieskie Karty A wszczynające procedurę. Dla porównania w 2017 r. przez pracowników ośrodka zostały sporządzone 2 Niebieskie Karty A wszczynające procedurę, natomiast w 2016 r. pracownicy socjalni nie sporządzili ani jednej, w 2015 r. - 6, a w 2014 r. - 3. W 2018 r. wpłynęły także trzy Niebieskie Karty A więcej niż w 2017 r. - dane w tym zakresie przedstawiają poniższy wykres i tabela nr 7.

Wykres nr : Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 - 2018

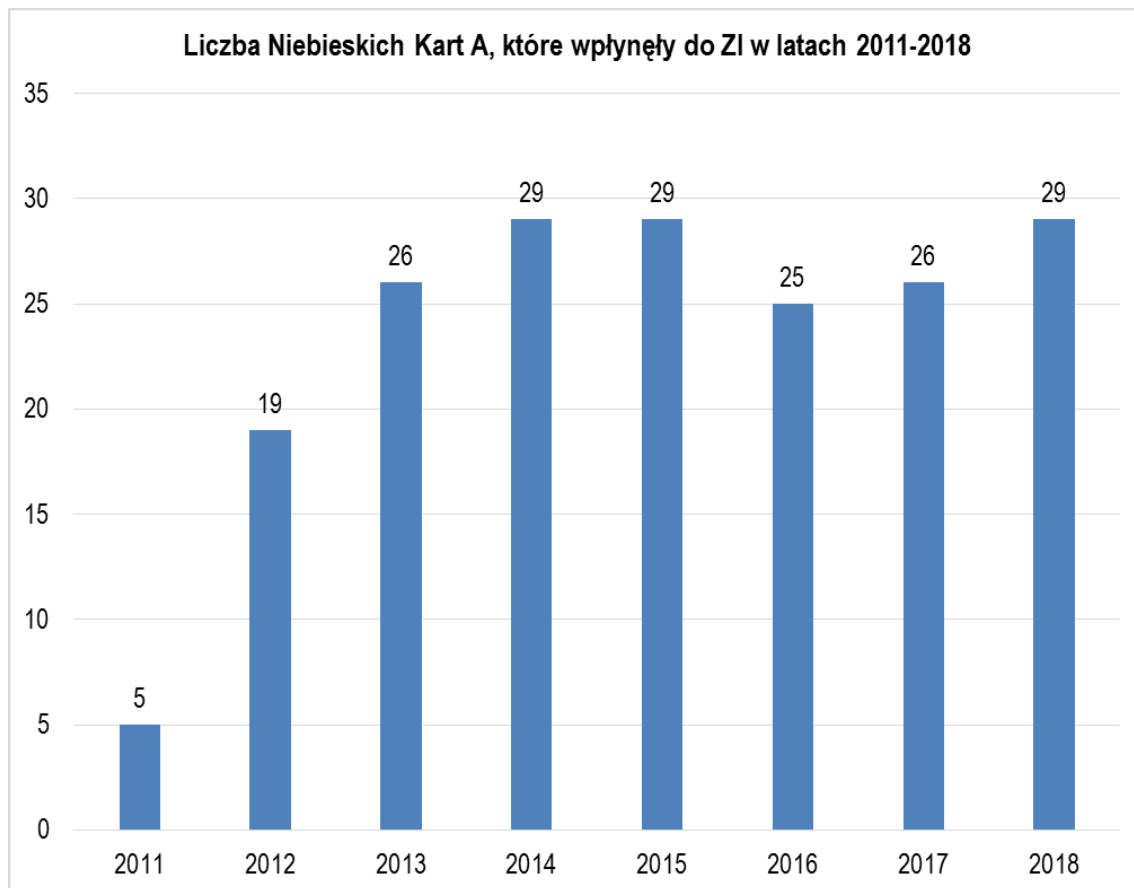

Tabela nr : Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 – 2018, z wyszczególnieniem instytucji, które wszczęły procedurę w danej rodzinie

Dane dot. procedury Niebieskie Karty		Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę							
		2018 r	2017 r	2016 r	2015 r	2014 r	2013 r	2012 r	2011 r
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty		29	26	25	29	29*	26	19	5
w tym przez przedstawicieli :	pomocy społecznej	3	2	0	6	3	15	5	0
	Policji	26	24	24	23	21	7	13	5
	Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Chojnice	0	0	0	0	6	0	1	0
	oświaty	0	0	1	0	0	3	0	0
	ochrony zdrowia	0	0	0	0	0	1	0	0

* Uwaga: Suma Niebieskich Kart A założonych przez przedstawicieli poszczególnych instytucji jest większa niż łączna liczba Kart w danym roku, ponieważ w jednej rodzinie Kartę założył przedstawiciel Policji i KRPA.

Ponadto, poprzez działania podejmowane w ramach prac grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego – pracownicy przyczynili się w 2018 r. do zakończenia procedury Niebieskie Karty ze względu na ustanie przemocy i uzyskanie uzasadnionego przypuszczenia o braku występowania przemocy w rodzinie w 25 rodzinach, natomiast procedura Niebieskie Karty była prowadzona w 2018 r. w 51 rodzinach (w 2017 r. odpowiednio 13/36, w 2016 r. odpowiednio – 28/40, w 2015 r. odpowiednio – 27/48, w 2014 r. odpowiednio 33/54).

XIII. WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH ORAZ PROGRAMU DOBRY START

W 2018 r. **2 959 rodzinom**[#] udzielono wsparcia na łączną kwotę **23 827 073 zł** (w 2017 r. **2 451** rodzin na kwotę **23 215 979 zł**). Źródłem finansowania wszystkich wydatków był – w 100% - budżet państwa.

Zdecydowana większość środków, bo **23 350 914 zł**, tj. 98,00% trafiła – w formie pieniężnej – bezpośrednio do rąk mieszkańców gminy (w 2017 r. – 22 809 275 zł, tj. 98,23%), pozostała ich część, w wysokości łącznej **476 159 zł**, tj. 2,00% została przekazana na konto bankowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe oraz zdrowotne uprawnionym świadczeniobiorcom (w 2017 r. – **406 704 zł**, tj. 1,75%).[#]

Z kwoty, która bezpośrednio zasilila budżety domowe mieszkańców, najwięcej środków wydatkowano na świadczenia wychowawcze (500+) 14 316 578 zł, tj. 61,31% (w 2017 r. - 14 888 374 zł), a w dalszej kolejności na:

nświadczenia rodzinne 7 541 631 zł, tj. 32,30% (w 2017 r. – 7 132 141 zł), w tym:

- świadczenia opiekuńcze (wraz z zasiłkami dla opiekunów) 3 511 446 (w 2017 r. – 3 223 554 zł);
- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami 3 198 827 zł (w 2017 r. – 3 148 737zł);
- świadczenia rodzicielskie 649 358 zł (w 2017 r. – 595 850 zł);
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka 182 000 zł (w 2017 r. – 164 000 zł);

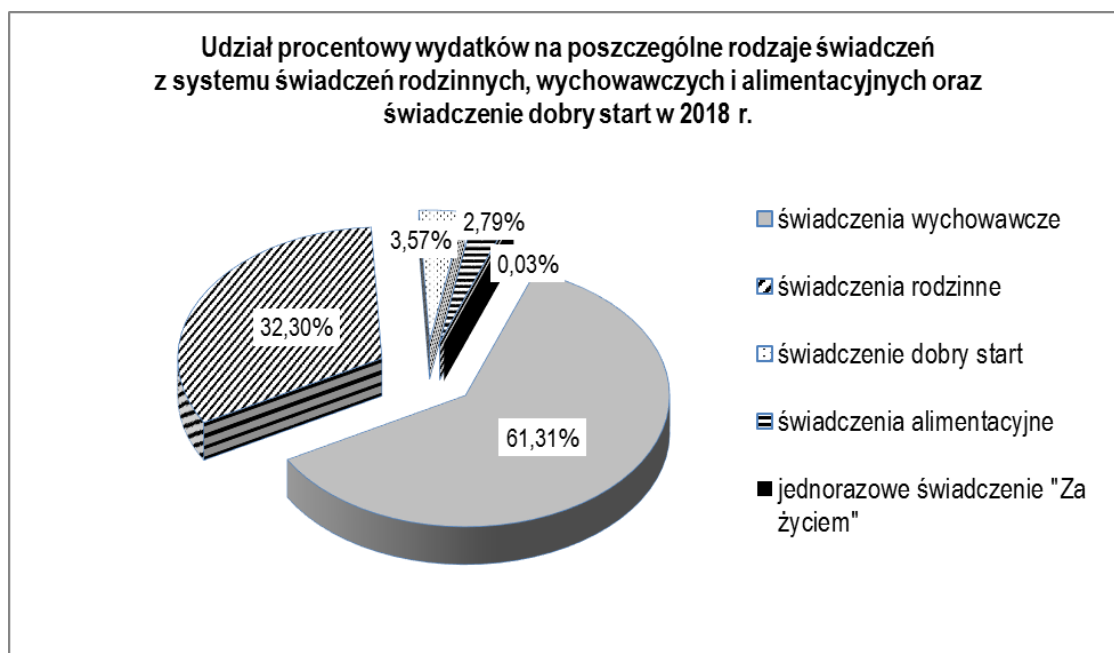
nświadczenie dobry start 832 500 zł, tj. 3,57% (świadczenie realizowane od 2018 r.)

nświadczenia alimentacyjne 652 205 zł, tj. 2,79% (w 2017 r. – 780 760 zł);

njednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu 8 000 zł, tj. 0,03% (w 2017 r. – 8 000 zł);

Powyższe ilustruje wykres nr 9:

Wykres nr : Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń z systemu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych oraz świadczenie dobry start w 2018 r.

6. Świadczenia wychowawcze (500+)

Ww. świadczenia zostały wdrożone Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w 2018 r. wypłacono z tego tytułu **14 316 578 zł** (w 2017 r. – 14 888 374 zł).

Świadczenie przysługuje na dzieci do 18 roku życia – w kwocie po 500 zł miesięcznie – w tym na:

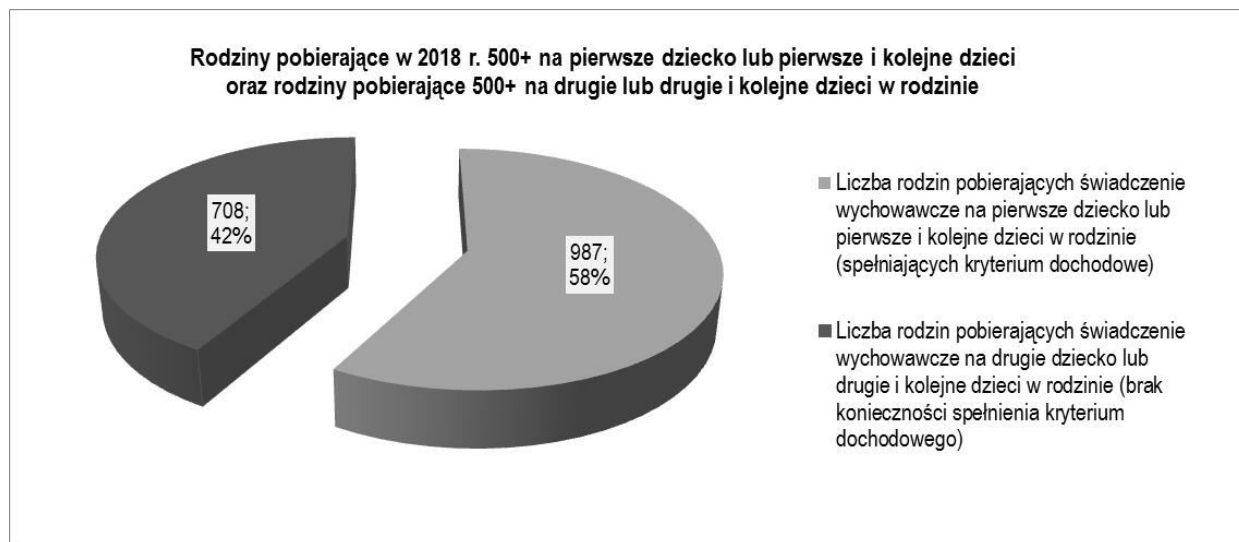
- drugie i kolejne dzieci w rodzinie bez konieczności spełnienia kryterium dochodowego,
- pierwsze dziecko w rodzinie – pod warunkiem, że dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł, a w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym kwoty 1 200 zł.

Podział rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego:

- na rodziny pobierające ww. świadczenie na pierwsze i kolejne dzieci oraz na drugie i kolejne dzieci,
- ze względu na liczbę dzieci do 18 r.ż. oraz spełnianie kryterium dochodowego,

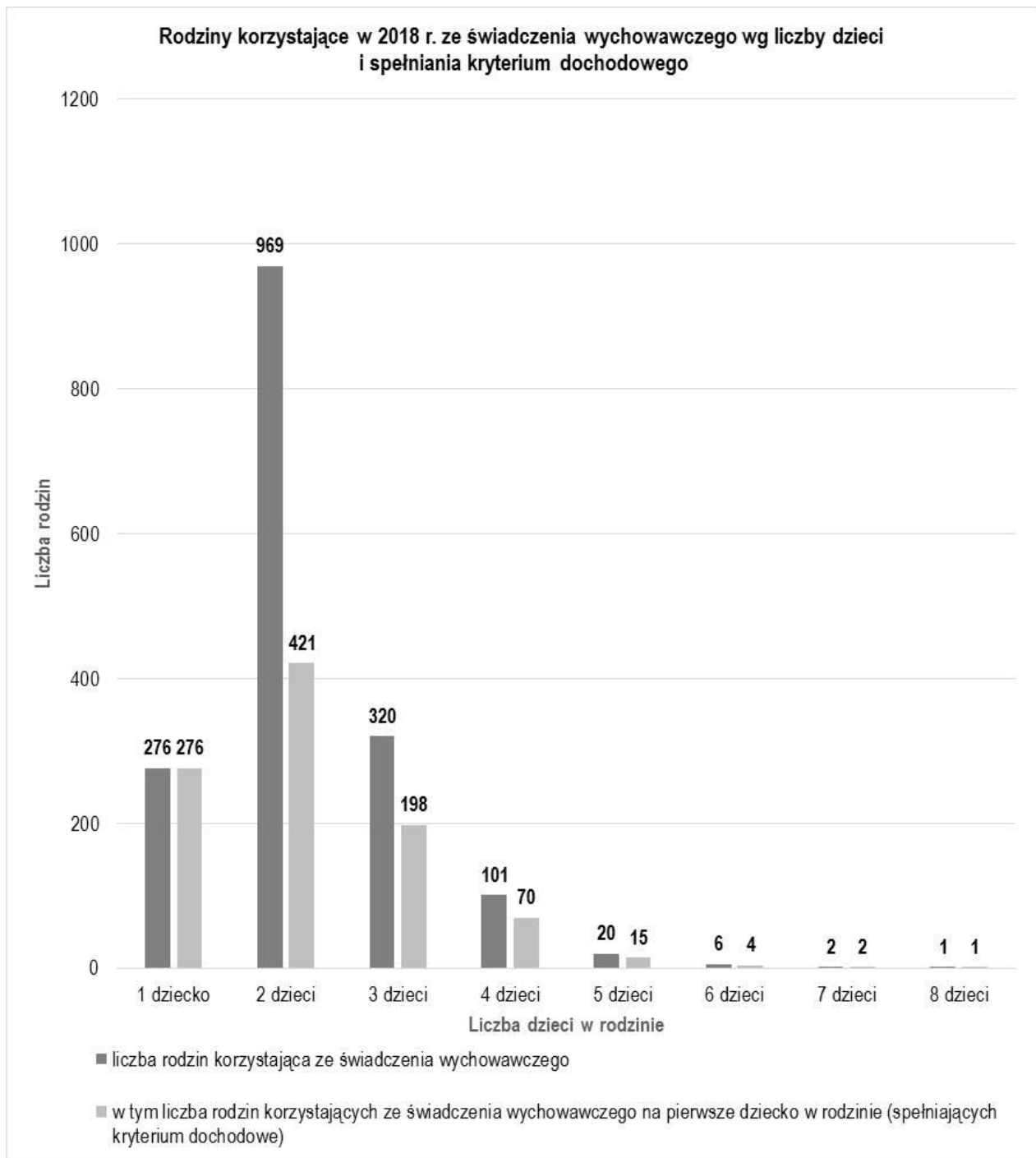
przedstawiają wykresy nr 10 i 11.

Wykres nr : Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze wg rodzaju wniosku

Zgodnie z danymi zawartymi w powyższej tabeli liczba rodzin pobierających w 2018 r. 500+ na pierwsze dziecko lub pierwsze i kolejne dzieci w rodzinie wynosiła 987, co stanowiło 58% ogółu rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego.

Wykres nr : Rodziny korzystające ze świadczenia wychowawczego wg liczby dzieci i spełniania kryterium dochodowego

Z powyższego wykresu wynika, że ze świadczenia wychowawczego w 2018 r. najczęściej rodzin korzystało z dwojgiem dzieci[#] (969), następnie z trojgiem dzieci (320), jednym dzieckiem (276), czworgiem dzieci (101), pięciorgiem dzieci (20), sześciorgiem dzieci (6), siedmiorgiem dzieci (2) i ośmiorgiem dzieci (1). Natomiast biorąc pod uwagę korzystanie przez rodziny ze świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko (wymagane jest spełnienie kryterium dochodowego), to również najczęściej rodzin korzystało z dwojgiem dzieci (421), następnie z jednym dzieckiem (276), trojgiem dzieci (198), czworgiem dzieci (70), pięciorgiem dzieci (15), sześciorgiem dzieci (4), siedmiorgiem dzieci (2) i ośmiorgiem dzieci (1).

Tabela nr : Rodziny korzystające ze świadczenia wychowawczego wg liczby dzieci i spełniania kryterium dochodowego w latach 2017-2018

Liczba rodzin korzystających z 500+	wzrost/ spadek	Liczba rodzin korzystających z 500+ na pierwsze i kolejne dzieci (spełniających kryterium dochodowe)	wzrost/ spadek

		w 2017 r.	w 2018 r.		w 2017 r.	w 2018 r.	
Liczba dzieci w rodzinie nie do 18 r.ż.	1 dziecko	323	276	-47	323	276	-47
	2 dzieci	942	969	27	464	421	-43
	3 dzieci	336	320	-16	219	198	-21
	4 dzieci	91	101	10	58	70	12
	5 dzieci	27	20	-7	21	15	-6
	6 dzieci	10	6	-4	9	4	-5
	7 dzieci	3	2	-1	2	2	0
	8 dzieci	1	1	0	1	1	0
Suma		1733	1695	x	1097	987	x

Z danych zawartych w zamieszczonej powyżej tabeli wynika, że zwiększyła się liczba rodzin korzystających z 500+ z dwojgiem (o 27 rodzin) i czworgiem dzieci (o 10 rodzin). Liczby rodzin z liczbą dzieci 1,3,5,7 zmniejszyły się, natomiast liczba rodzin z ośmiorgiem dzieci nie uległa zmianie. Jeżeli chodzi o rodziny korzystające z 500+ na pierwsze dziecko (wymagane jest spełnienie kryterium dochodowego), to:

- zwiększyła się tylko liczba rodzin z czworgiem dzieci (o 12 rodzin);
- zmniejszyły się liczby rodzin z 1 dzieckiem (o 47 rodzin), 2, 3, 5, 6 dzieci;
- nie uległy zmianie liczby rodzin z 7 i 8 dzieci.

Łącznie ze świadczenia wychowawczego w gminie Chojnice skorzystało 2 730 dzieci z 1 695 rodzin (w 2017 r. - 2 814 dzieci z 1 733 rodzin).

Na dzieci przebywające w pieczy zastępczej jest przyznawany – przez Starostę - dodatek wychowawczy, również w wysokości 500 zł na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

7. Świadczenia rodzinne

Na wsparcie w tym obszarze w 2018 r. wydatkowano kwotę **7 541 631 zł** dla 1 649 rodzin (w 2017 r. – 7 132 141 zł dla 1 591 rodzin). Szczegółowe informacje dotyczące rodzajów i rozmiaru udzielonego wsparcia zawarte są poniżej.

7.1. Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów)

Ta grupa świadczeń (w tym: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna i zasiłek pielęgnacyjny), skierowana jest wyłącznie do osób niepełnosprawnych i/lub ich opiekunów, które przyznawane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Na ten cel w 2018 r. wydatkowano łącznie **3 511 446 zł** (w 2017 r. – 3 223 554 zł), w tym najwięcej środków przeznaczono na **świadczenia pielęgnacyjne – 1 864 827 zł**, tj. 53,11% dla 115 rodzin (w 2017 r. – 1 638 489 zł, tj. 50,83% dla 109 rodzin), a w dalszej kolejności na:

zasiłki pielęgnacyjne – 1 336 961 zł, tj. 38,07% dla 799 osób (w 2017 r. – 765 osób na kwotę 1 295 298 zł),

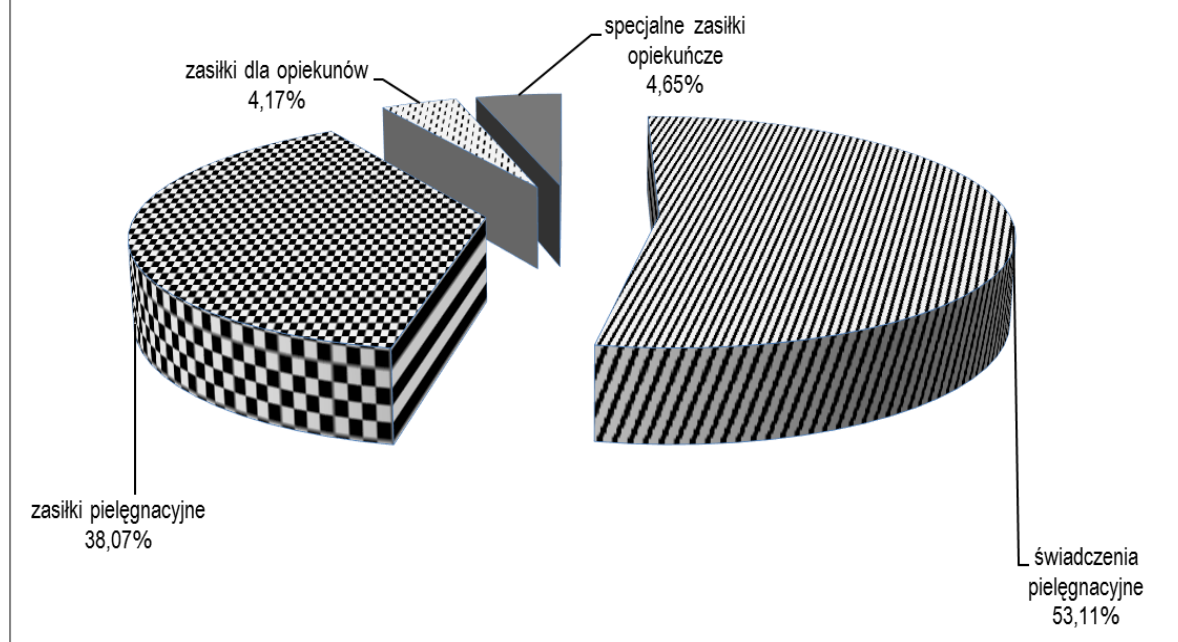
specjalne zasiłki opiekuńcze – 163 313 zł, tj. 4,65% dla 29 rodzin (w 2017 r. – 26 rodzin na kwotę 128 408 zł),

zasiłki dla opiekunów – 146 345 zł, tj. 4,17% dla 26 rodzin (w 2017 r. – 27 rodzin na kwotę 161 359 zł).

Powyższe ilustruje wykres nr 12.

Wykres nr : Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń opiekuńczych w 2018 r.

Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń opiekuńczych w 2018 r.

7.2. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami

W tej grupie świadczeń przyznano wsparcie łącznie na kwotę **3 198 827 zł**, z czego najwięcej środków w roku 2018, podobnie jak w roku 2017, wydatkowano na zasiłki rodzinne – 2 041 977 zł, tj. 63,84% dla 832 rodzin (w 2017 r. – 2 021 887 zł, tj. 64,21% dla 810 rodzin), a w dalszej kolejności na dodatki z tytułu:

wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 338 562 zł, tj. 10,58% dla 256 rodzin (w 2017 r. – 348 272 zł, tj. 11,06% dla 241 rodzin),

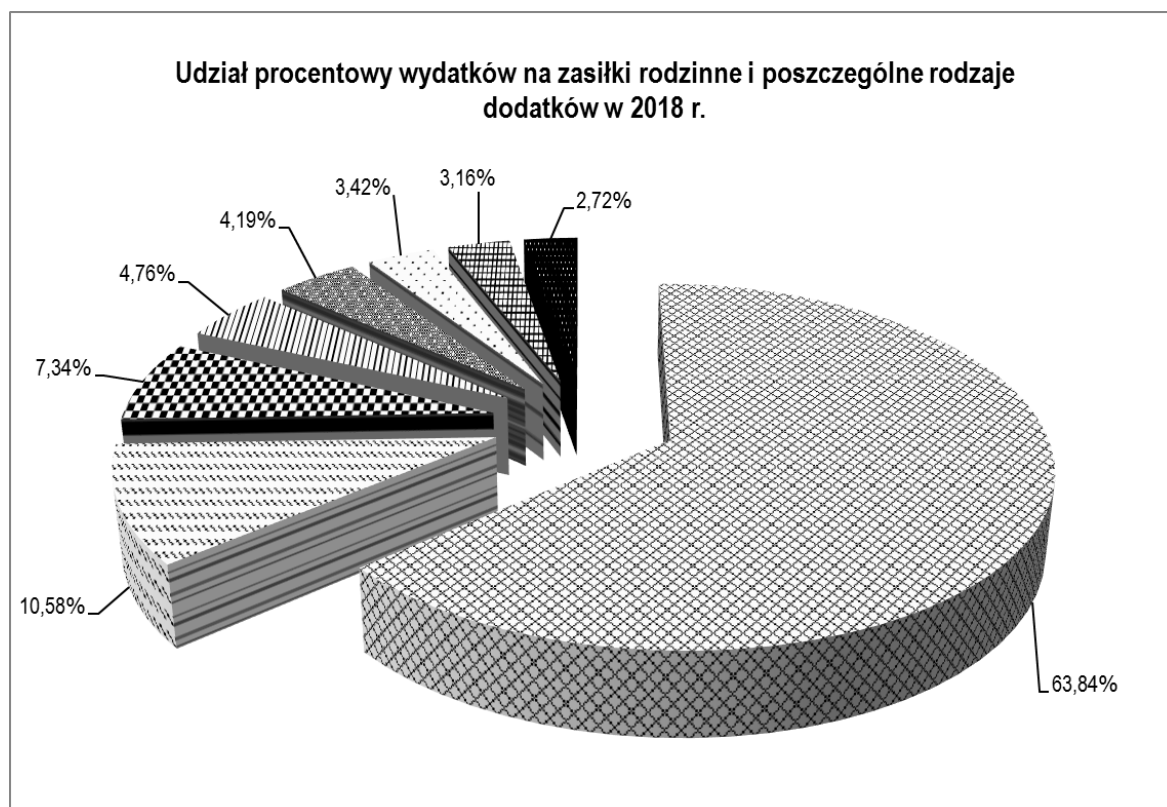
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 234 676 zł, tj. 7,34% dla 80 rodzin (w 2017 r. – 181 928 zł, tj. 5,78% dla 63 rodzin),

podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 152 393 zł, tj. 4,76% dla 251 rodzin (w 2017 r. – 169 262 zł, tj. 5,37% dla 274 rodzin).

Z kolei najmniej środków wydatkowano na dodatki z tytułu urodzenia dziecka – 87 000 zł, tj. 2,72% dla 87 rodzin (w 2017 r. – 71 705 zł, tj. 2,28% dla 73 rodzin) oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100 933 zł, tj. 3,16% dla 566 rodzin (w 2017 r. – 103 552 zł, tj. 3,29% dla 557 rodzin).

Szczegółową strukturę wydatków zawiera wykres nr 13.

Wykres nr : Udział procentowy wydatków na zasiłki rodzinne i poszczególne rodzaje dodatków w 2018 r.

Legenda:

Od początku 2016 r. – obowiązuje tzw. zasada „złotówka za złotówkę”.

Przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych (674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem) nie oznacza automatycznie utraty prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Poniżej przedstawiony jest przykład rodziny, która złożyła w styczniu 2018 r. wniosek o zasiłek rodzinny na dwoje dzieci w wieku 4 i 10 lat oraz dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego:

– miesięczny dochód rodziny wynosi **2 715,20 zł** (tj. 678,80 zł x 4 osoby);

– kryterium dochodowe dla rodziny wynosi **2 696,00 zł** (tj. 674,00 zł x 4 osoby);

– kwota przekroczenia kryterium dochodowego dla całej rodziny wynosi **19,20 zł** (tj. 2 715,20 zł – 2 696,00 zł);

– łączna kwota zasiłków rodzinnych, która przysługiwałaby do wypłaty w okresie od 01/2017 do 10/2017 wynosi miesięcznie: **227,33 zł**, tj.: 1x zasiłek rodzinny na dziecko w wieku 5 - 18 lat - **124,00 zł** - 1x(124,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x zasiłek rodzinny na dziecko do 5 lat - **95,00 zł** - 1x(95,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2017/2018 - **8,33 zł** - 1x(100,00 zł : 12).

Świadczenie w przypadku rodziny, o której mowa w ww. przykładzie, przysługuje w wysokości **208,13 zł** miesięcznie w okresie od stycznia do października 2018 r. (227,33 zł - 19,20 zł = 208,13 zł).

W 2018 r. w ramach ww. mechanizmu „złotówka za złotówkę” została wydatkowana kwota **104 169 zł** dla **81** rodzin (w 2017 r. – 101 807 zł dla 67 rodzin).

7.3. Świadczenia rodzicielskie

Ten rodzaj świadczenia realizowany jest od stycznia 2016 r. Przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Uprawnione do pobierania tego świadczenia są więc między innymi osoby bezrobotne (niezależnie czy zarejestrowane, czy nie w urzędzie pracy), studenci, a także osoby wykonujące prace na podstawie umów cywilnoprawnych.

Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny, w wysokości 1 000 zł miesięcznie przez okres 1 roku (52 tygodni), licząc od dnia urodzenia dziecka, a w przypadku wieloraczków okres ten ulega wydłużeniu nawet do 71 tygodni w zależności od liczby dzieci.

Ojcowie są uprawnieni do świadczenia tylko w określonych warunkach, tj.:

- skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią ww. świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- śmierci matki dziecka;
- porzucenia dziecka przez matkę.

W 2018 r. świadczenie rodzicielskie wypłacono 98 rodzinom na łączną kwotę **649 358 zł** (w 2017 r. - 92 rodzinom na kwotę 595 850 zł).

7.4. Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”

Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana jest jednorazowo, w wysokości 1 000 zł. Wsparcie przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 922 zł.

W 2018 r. świadczenie to przyznano dla 182 dzieci (w 2017 r. – 164 dzieci), na łączną kwotę **182 000 zł** (w 2017 r. – 164 000 zł).

Zgodnie z informacją uzyskaną z Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich liczba urodzonych w 2018 r. dzieci w gminie Chojnice wynosiła 235 (w 2017 r. – 230), co oznacza, że zapomogę wypłacono dla 77,45% ogółu urodzonych dzieci (w 2017 r. – 71,30%).

8. Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu

Jest to nowy rodzaj świadczenia wprowadzony Ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli:

- dziecko urodziło się żywe i legitymuje się odpowiednim zaświadczeniem lekarskim,
- matka dziecka posiada odpowiednie zaświadczenie o pozostawaniu pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu,
- wniosek został złożony w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Świadczenie – w wysokości 4 000 zł – przysługuje bez względu na dochód.

W 2018 r. świadczenie otrzymały 2 rodziny – na łączną kwotę **8 000 zł** (w 2017 r. – 2 rodziny, 8000 zł).

9. Świadczenie dobry start

W 2018 r. na świadczenie dobry start wydano 832 500 zł, zostało ono przyznane na 2 775 dzieci z 1 758 rodzin.

Szczegółowe informacje na temat realizacji świadczenia dobry start zostały zawarte w rozdziale III niniejszego opracowania „Realizacja programów pomocowych w ramach systemów pomocy społecznej i wspierania rodziny”.

10. Świadczenia alimentacyjne

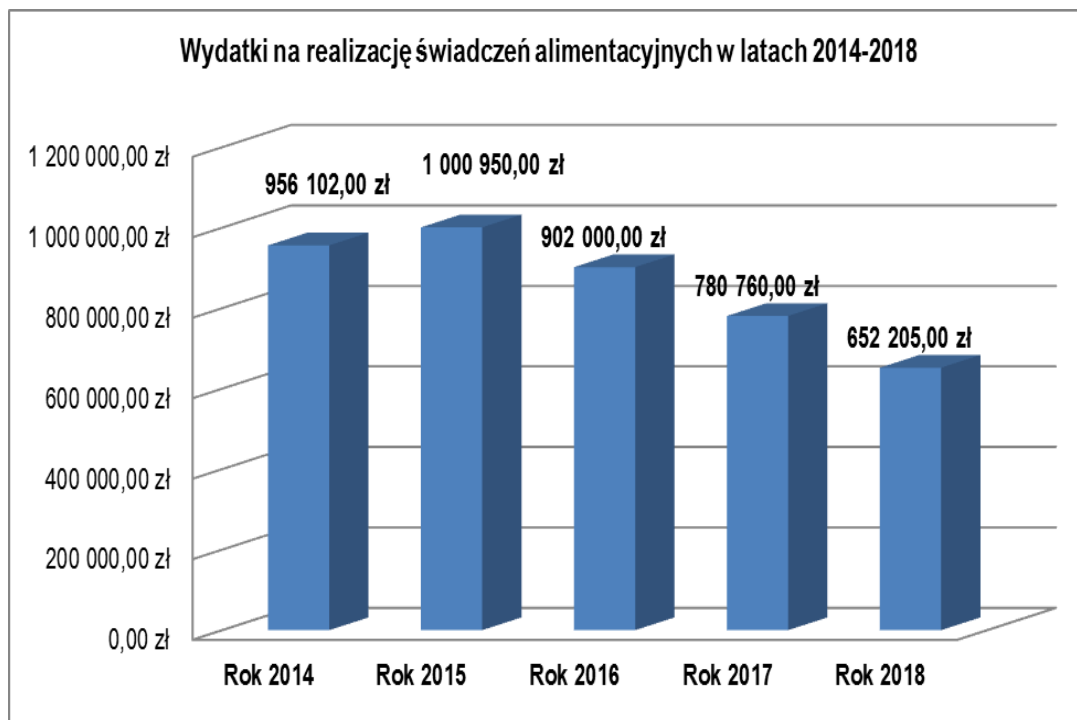
1.3.Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia dla rodzin, w których dzieci pomimo zasądzonych alimentów od rodzica wyrokiem sądu są ich pozbawione, z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nieprzekraczającej 500 zł miesięcznie na dziecko, w przypadku kiedy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 725 zł.

W 2018 r., świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono **105** rodzinom, na łączną kwotę **652 205 zł** (w 2017 r. – 122 rodzinom na łączną kwotę 780 760 zł).

Wysokość wydatków z funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2018 przedstawia wykres nr 14.

Wykres nr : Wydatki na realizację świadczeń alimentacyjnych w latach 2014-2018

1.4.Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Dłużnikiem alimentacyjnym – zgodnie z definicją ustawową – jest osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna.

Wśród dłużników alimentacyjnych, wobec których ustawa regulująca zasady i kryteria przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego nakazuje podejmować określone działania – w odniesieniu do terenu działania tut. ośrodka – wyróżnia się dwie grupy:

§pierwszą, do której należą mieszkańcy gminy Chojnice, dla których Wójt Gminy Chojnice jest tzw. organem właściwym dłużnika, posiadający zadłużenie z tytułu alimentów i wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych;

§drugą, do której należą zarówno mieszkańcy gminy Chojnice, jak i miejscowości położonych poza jej obszarem, posiadający zadłużenie z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych, w tym zaliczek alimentacyjnych – świadczenie realizowane od 1.09.2005 r. do 30.09.2008 r., zastąpione od 1.10.2008 r. świadczeniem alimentacyjnym.

Wobec ww. grup dłużników, w celu zmobilizowania ich do uregulowania należności, pracownicy ośrodka zobligowani są – na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Chojnice – podejmować działania, którymi w 2018 r. w szczególności, były:

m/przeprowadzenie 52 wywiadów alimentacyjnych (w 2017 r. 33) i odebranie 52 oświadczeń majątkowych (w 2017 r. 33);

n/zobowiązanie 15 dłużników (w 2017 r. 9) do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy;

o/skierowanie do Starosty 21 informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika (w 2017 r. 16);

p/wszczenie 11 postępowań w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 11);

q/wydanie 6 decyzji dotyczących umorzenia postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 6);

r/wydanie 6 decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 7);

s/skierowanie do Starosty 3 wniosków o zatrzymanie prawa jazdy (w 2017 r. 1);

t/skierowanie do Starosty 2 wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy (w 2017 r. 0);

u/złożenie 5 wniosków o ściganie dłużnika alimentacyjnego za przestępstwo określone w art. 209 § 1 K.k., tj. uchylanie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. po wydaniu decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2017 r. 7);

v/przekazanie Policji 92 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa niealimentacji z art. 209 § 1 K.k. - na podstawie art. 304 § 2 K.p.k., po przyznaniu świadczeń rodzinnych albo świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów;

w/przekazanie komornikowi sądowemu 48 informacji, pochodzących z wywiadów alimentacyjnych oraz oświadczeń majątkowych (w 2017 r. 40);

x/przekazanie do biur informacji gospodarczej (BIG) danych 7 dłużników (nie zgłaszanych wcześniej do żadnego z BIGów), w przypadku których zaległości z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego (także należności z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej zaliczek alimentacyjnych) przekraczają okres 6 m-cy, (w 2017 r. 11).

W 2018 r., tak jak w roku 2017, należności przypadające od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegały ściąganiu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. W związku z tym, gmina każdorazowo w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego kierowała do komornika sądowego wnioski o przyłączenie do egzekucji sądowej. W 2018 r. wystosowano 84 takie wnioski (w 2017 r. 80).

Zadłużenie dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych wynosiło na dzień 31.12.2018 r. - łącznie z odsetkami - 10 199 436 zł (w 2017 r. - 9 352 186 zł).

W wyniku przeprowadzonego postępowania od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę 255 514 zł (w 2017 r. - 197 269 zł), w tym kwota 49 059 zł (w 2017 r. - 36 345 zł) stanowiła dochód gminy Chojnice, z której ośrodek otrzymał kwotę 30 000 zł (w 2017 r. 27 925 zł) na wydatki związane z podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz na obsługę wypłat świadczeń z funduszu (m.in. koszty postępowania egzekucyjnego, wynajem pomieszczeń, zakup znaczków pocztowych i materiałów biurowych, rozmowy telefoniczne).

XIV. FUNKCJONOWANIE OŚRODKA

Na utrzymanie ośrodka wydatkowano **1 759 342 zł**, tj. 6,17% z ogółu poniesionych w 2018 r. kosztów (w 2017 r. 1 670 632 zł, 5,4%).

Wśród nich środki własne gminy stanowiły 56,81%, tj. 999 546 zł (w 2017 r. - 56,05%, tj. 936 467 zł), a dotacje z budżetu państwa - 43,19%, tj. 759 796 zł (w 2017 r. - 43,95%, tj. 734 165 zł).

Zdecydowaną większość - 87,92% - stanowiły środki finansowe przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników[#] oraz osób świadczących pracę w ramach umowy zlecenia (z wyłączeniem osób realizujących usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze[#]) wraz z narzutami i należnymi nagrodami jubileuszowymi, a w dalszej kolejności na:

- zakup usług - 5,1%,
- zakup materiałów - 2,9%,
- delegacje i ryczałty - 1,7%,
- odpis na ZFŚS - 1,8%,
- szkolenia - 0,2%,
- Spotkanie Wigilijne - 0,1%.

Pozostałe wydatki, na łączną kwotę 3 557 zł, dotyczyły Magazynu Żywności, opłat i składek, ogólnopolskiej KDR, obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego.

W porównaniu z 2017 r., największy wzrost wydatków w 2018 r. odnotowano w materiałach - o 56,08% oraz utrzymaniu Magazynu żywności - o 24,62%.

Z kolei najmniej, bo o 4,08%, wzrosły wydatki na wynagrodzenia z narzutami.

Nie uległy zmianie wydatki na obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zmniejszenie wydatków w 2018 r., w kontekście 2017 r., zarejestrowano w pięciu pozycjach: „Szkolenia”, „Opłaty i składki”, „Spotkanie Wigilijne”, „Delegacje i ryczałty” oraz „Ogólnopolska KDR”.

Powyższe relacje przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr : Wydatki na utrzymanie ośrodka w 2017 i 2018 r.

Rodzaj wydatku	Rok budżetowy		Tendencja	
	2017	2018	(+) wzrost / (-) spadek	
			zł	%
Wynagrodzenia z narzutami	1 486 059 zł	1 546 735 zł	60 676 zł	4,08
Zakup usług	75 421 zł	89 553 zł	14 132 zł	18,74
Zakup materiałów	33 102 zł	51 667 zł	18 565 zł	56,08
Delegacje i ryczałty	33 888 zł	30 032 zł	-3 856 zł	-11,38
Odpis na ZFŚS	28 642 zł	31 005 zł	2 363 zł	8,25
Szkolenia	7 162 zł	4 288 zł	-2 874 zł	-40,13
Opłaty i składki	497 zł	337 zł	-160 zł	-32,19

Magazyn żywności	1 584 zł	1 974 zł	390 zł	24,62
Ogólnopolska KDR	878 zł	846 zł	-32 zł	-3,64
Spotkanie Wigilijne	2 999 zł	2505 zł	-494 zł	-16,47
Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego	400 zł	400 zł	0 zł	0
RAZEM	1 670 632 zł	1 759 342 zł	88 710 zł	X

Na przestrzeni całego 2018 r., w ośrodku – w formie umów o pracę, umów zlecenia i umów na organizację stażu absolwenckiego – prace, w różnych okresach czasowych, wykonywało łącznie 48 osób (w 2017 r. 52), w tym:

f/stałą kadrę ośrodka (umowy na czas nieokreślony), stanowiły 24 osoby – 24 etaty (w 2017 r. – 25 osób, 25 etatów), z których zdecydowana większość posiadała wykształcenie wyższe magisterskie – 83,33% (20 osób), w tym pedagogiczne, ekonomiczne, politologiczne, prawnicze, administracyjne i rolnicze, w dalszej kolejności:

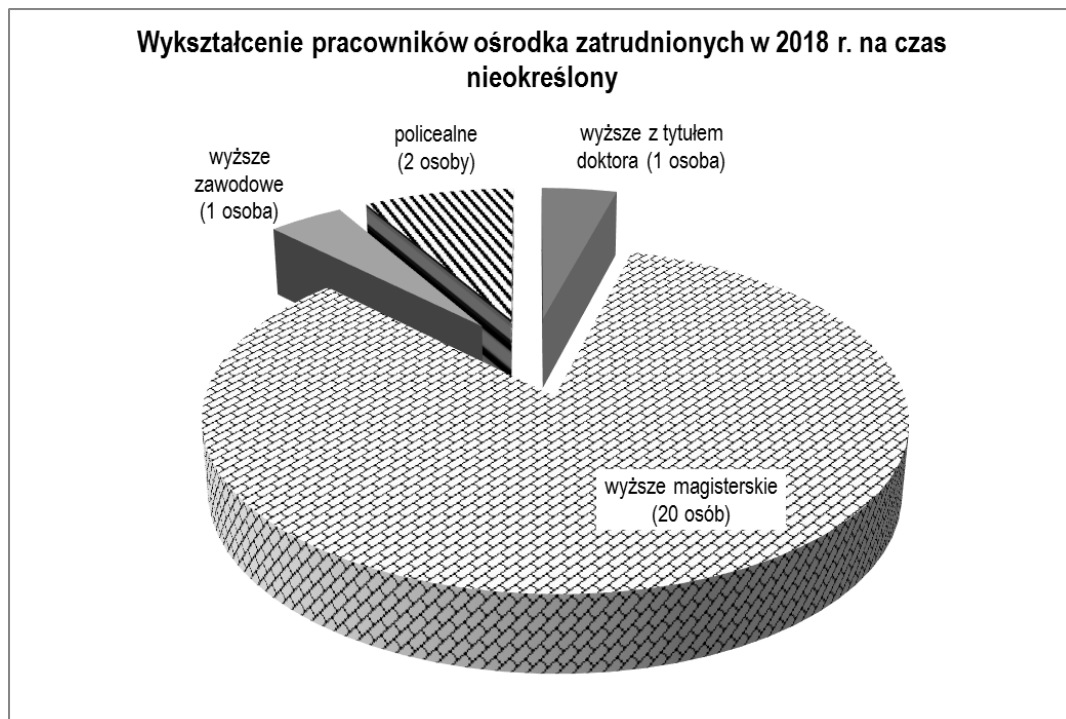
- policealne zawodowe w zawodzie pracownik socjalny – 8,33% (2 osoby),
- wyższe zawodowe – 4,16% (1 osoba),
- wyższe z tytułem doktora – 4,16% (1 osoba).

Poza tym, 8 osób legitymowało się się specjalizacją zawodową, w tym:

- I stopnia z zakresu pracy socjalnej – 4 pracowników,
- II stopnia – 3 pracowników (z zakresu pracy socjalnej z osobami będącymi ofiarami przemocy oraz z zakresu pracy socjalnej z osobami starszymi),
- z organizacji pomocy społecznej – 3 osoby.

Strukturę wykształcenia ww. pracowników ośrodka przedstawia wykres nr 15.

Wykres nr : Wykształcenie pracowników ośrodka zatrudnionych w 2018 r. na czas nieokreślony

Spośród 24 osób zatrudnionych na czas nieokreślony:

- 23 osoby wykonywały pracę w ramach normalnego systemu czasu pracy,
- 1 osoba pracowała w ramach zadaniowego czasu pracy;

g/pracownicy zatrudnieni na czas określony: 7 osób w pełnym wymiarze czasu pracy – 7 etatów, w tym dwie, które przed zatrudnieniem na czas określony odbywały w 2018 r. staż absolwencki (w 2017 r. – 0);

h/pracownicy zatrudnieni na czas zastępstwa: 2 osoby, na stanowisku pracownika socjalnego w związku z usprawiedliwioną nieobecnością pracownika (w 2017 r. – 2 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy);

i/osoby świadczące pracę w ramach umowy zlecenia – 14, w tym: 12 opiekunów osób starszych/niepełnosprawnych, 1 lekarz psychiatra, 1 kasjerka prowadząca kasę zapomogowo-pożyczkową (w 2017 r. – 26 osób);

j/osoby odbywające staż absolwencki – 3, na stanowisku pracownik kancelaryjny (w 2017 r. – 3).

Podobnie jak w poprzednich latach, także w 2018 r., pracownicy ustawicznie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w wielu formach pozaszkolnego doskonalenia zawodowego, w tym, w: seminariach, konferencjach, warsztatach, spotkaniach członków Pomorskiego Forum Pomocy Społecznej – ogółem w 27 szkoleniach (w 2017 r. w 36 szkoleniach). Na ten cel w 2017 r. wydatkowano kwotę 4 288 zł (w 2017 r. 7 162 zł).

W 2018 r. w strukturze organizacyjnej ośrodka funkcjonowały następujące samodzielne stanowiska pracy oraz komórki organizacyjne, podporządkowane bezpośrednio:

f) Dyrektorowi ośrodka:

- zastępca dyrektora,
- główny księgowy,
- kierownik Działu pomocy społecznej;

g) Zastępcy dyrektora Ośrodka:

- kierownik Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych,
- pracownicy Sekcji ds. administracyjnych i oświatowych;

h) Głównemu księgowemu ośrodka:

- pracownik Sekcji finansowej;

i) Kierownikowi Działu pomocy społecznej:

–terenowi pracownicy socjalni wykonujący zadania, w przydzielonych rejonach opiekuńczych, wynikające, w szczególności, z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wraz z aktami wykonawczymi,

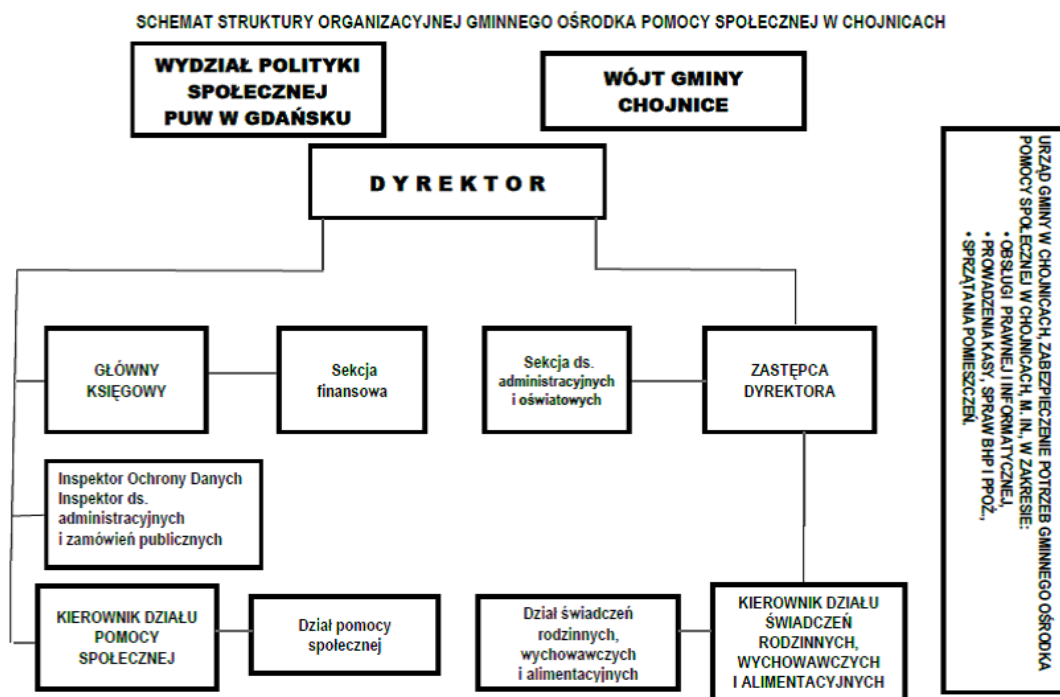
–asystent rodziny, który działa bez wyznaczonych rejonów świadcząc pomoc mieszkańcom gminy Chojnice w środowisku ich zamieszkania lub w innym miejscu – wskazanym przez rodzinę,

j) Kierownikowi Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych

–pracownicy realizujący zadania zapisane, w szczególności, w ustawach o: pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, świadczeniach rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zasiłku dla opiekuna, wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” – wraz aktami wykonawczymi oraz programie „Dobry start”.

Graficzną strukturę organizacyjną ośrodka, przedstawia schemat nr 1.

Schemat nr : Struktura organizacyjna ośrodka

PODSUMOWANIE I KIERUNKI DZIAŁANIA W 2019 R.

Z niniejszego sprawozdania wynika, że ujmując kompleksowo wydatki ośrodka w 2018 r., to:

na realizację zadań wydatkowano o 8,2% (tj. o 2 541 498 zł) środków finansowych mniej, aniżeli w 2017 r.;

na nadal zdecydowaną większość – prawie 92% – budżetu ośrodka stanowiły środki otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań zleconych i dotacje celowe na realizację zadań własnych gminy;

na wciąż zdecydowaną większość – 94,4% – środków, łącznie ze wszystkich obszarów wsparcia zasilają budżety domowe mieszkańców (w formie świadczeń pieniężnych i/lub pomocy rzeczowej);

na spośród wszystkich obszarów wsparcia mieszkańców gminy obsługiwanych przez ośrodek, największy odsetek środków (53,5%) wydatkowano na świadczenia wychowawcze (500+), z kolei najmniejszy (0,4%) na zadania realizowane z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę poszczególne obszary działania ośrodka w roku 2018, w porównaniu z rokiem 2017, odnotowano, w szczególności:

7. W systemie pomocy społecznej:

i/ponad dwukrotny spadek liczby środowisk - wystąpienie w 2017 r. nawałnicy skutkowało tym, że kwestia pomocy ofiarom niespotykanego dotąd żywiołu zdominowała inne obszary działalności pracowników socjalnych; liczba rodzin/osób korzystających w rejonie opiekuńczym pracownika przybrała wyjątkowe rozmiary i wynosiła średnio 131 w rejonie podczas gdy w 2018 r. spadła do średnio 54 środowisk, niemniej jednak jest to nadal wysoka wartość ponieważ w połączeniu z utrzymującym się od lat przeciążeniem pracowników innymi zadaniami (m.in. koniecznością przeprowadzania wywiadów środowiskowych u osób ubiegających się i pobierających specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekuna, świadczenia pielęgnacyjne, opracowywaniem – na wniosek klienta - opinii dla fundacji udzielających wsparcia, sporządzaniem pism informujących upoważnione podmioty o sytuacji rodziny/osoby, dystrybucją artykułów żywnościowych, itp.), znacząco utrudniła koncepcyjną, regularną oraz konsekwentną pracę socjalną z jednostkami, rodzinami i grupami społecznymi;

j/spadek wydatków poniesionych w związku z koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych osobom niesamodzielnym w ich miejscu zamieszkania (w 2017 r. udzielono 7 778 świadczeń na kwotę 113 895 zł, natomiast w 2018 r. 5 391 świadczeń na kwotę 87 897 zł);

k/spadek o 44% wydatków na zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

l/zmniejszenie o 27% wydatków na zasiłki okresowe, ponieważ zmniejszyła się liczba rodzin/osób, które otrzymały zasiłek okresowy i jednocześnie niższa była średnia wysokość tego świadczenia, świadczyć może to o lepszej kondycji finansowej rodzin;

m/nieznaczny wzrost średniej wartości pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności przyznawanego w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie żywienia”. Przeciętnie pomocy udzielano tak jak w 2017 r., na okres 7 miesięcy, średnia kwota zasiłku dla rodzin (lub osób prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe) była jednak wyższa o 2 zł od ubiegłorocznej i wynosiła 309 zł w skali miesiąca (w 2017 r. po 307 zł przez okres 7 miesięcy);

n/dalszy wzrost liczby umieszczonych w domach pomocy społecznej mieszkańców naszej gminy oraz 54% wzrost wydatków na pokrycie kosztów ich pobytu w tych placówkach;

o/spadek o 20% liczby środowisk korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa;

p/spadek liczby zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Chojnice, co jest odzwierciedleniem sytuacji na rynku pracy w całym powiecie. Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim na koniec roku 2018 wynosiła 8,6%, podczas gdy na dzień 31.12.2017 r. – 9,5%. Na tle województwa pomorskiego, czy kraju bezrobocie w powiecie chojnickim wciąż osiąga wartość stosunkowo wysoką. Stopa bezrobocia w województwie pomorskim i w Polsce wynosiła odpowiednio 4,9% i 5,8%. Problem bezrobocia, w statystykach ośrodka, w 2018 r. zajął trzecią, po ubóstwie i niepełnosprawności pozycję pod względem częstotliwości występowania wśród przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy;

8. W systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej:

d/wzrost liczby rodzin objętych usługami asystenta rodziny (w roku 2017 z tej formy wsparcia skorzystało 14 rodzin, w 2018 r. 18, w tym 6 nowych środowisk) oraz utrzymywanie się na tym samym poziomie przeciętnego wymiaru czasu pracy asystenta z jedną rodziną, który wynosił średnio 20 miesięcy;

e/poprawę funkcjonowania kolejnych rodzin korzystających z usług asystenta w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia, w tym, w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem;

f/wzrost o 14% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej, wynikający z wyższej (o 1 dziecko) liczby dzieci oraz tego, że w 2018 r. ośrodek ponosił odpłatność za 2 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej (dużo kosztowniejszej) pieczy zastępczej (w 2017 r. – za 1 dziecko);

9. W obszarze świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych oraz programu Dobry start:

h/pojawienie się nowego świadczenia dobry start w kwocie 300 zł, wypłacanego w ramach „Programu Dobry start”. Z tego świadczenia skorzystała największa liczba rodzin (1758) spośród wszystkich obszarów wsparcia, o których mowa w niniejszym opracowaniu;

i/wzrost wydatków na świadczenia rodzinne związane z urodzeniem dziecka:

- dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia się dziecka – o 21,33%, tj. o 15 295 zł,
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka – o 10,98%, tj. o 18 000 zł,
- świadczenia rodzicielskie – o 8,98%, tj. o 53 508 zł,

a także na dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – o 28,99%, tj. o 52 748 zł;

j/wzrost wydatków na świadczenia opiekuńcze (z wyjątkiem zasiłku dla opiekuna):

- specjalne zasiłki opiekuńcze o 27,18%, tj. o 34 905 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne o 13,81%, tj. o 226 338 zł,
- na zasiłki pielęgnacyjne o 3,22%, tj. o 41 663 zł.

Zwiększenia tych wydatków wynikają z waloryzacji świadczeń (wzrost kwoty świadczenia pielęgnacyjnego z 1 406 zł w 2017 r. do 1 477 zł w 2018 r, zasiłku pielęgnacyjnego od listopada 2018 r. z 153 zł do 184,42 zł, specjalnego zasiłku opiekuńczego od listopada 2018 r. z 520 zł do 620 zł), a także ze zwiększenia liczby osób z nich korzystających: z zasiłku pielęgnacyjnego 34 osoby więcej niż w 2017 r, świadczenia pielęgnacyjnego 6 osób więcej, specjalnego zasiłku opiekuńczego 3 osoby więcej.

k/wzrost kwoty zobowiązań alimentacyjnych – o 9,06%, tj. o 847 250 zł. Podstawową przyczyną niepłacenia alimentów jest uchylanie się dłużników alimentacyjnych od podjęcia legalnego zatrudnienia, w celu uniknięcia potrąceń komorniczych z wynagrodzenia na rzecz zasądzonych alimentów. W wielu przypadkach niewypełnianie obowiązku alimentacyjnego przez rodziców dziecka związane jest także z uzależnieniem od alkoholu. Wzrost ww. kwoty jest również spowodowany narastaniem odsetek od zadłużenia;

l/wzrost kwoty wyegzekwowanej od dłużników alimentacyjnych – o 29,53%, tj. o 58 245 zł, co związane jest ze zmianą przepisów Kodeksu karnego. Została zaostrzona odpowiedzialność karna za uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego. W myśl nowych przepisów: osoba, której zaległości alimentacyjne stanowią równowartość co najmniej trzech należnych świadczeń okresowych podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Do tej pory takie sankcje groziły jedynie osobom uporczywie uchylającym się od obowiązku alimentacyjnego, co w praktyce oznaczało, że wpłacenie na poczet alimentów niewielkiej kwoty (np. 30 zł) niwelowało stan „uporczywości”, wyższa kara (grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch) grozi tym, którzy nie płacąc alimentów, narażają osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. zakupu jedzenia, ubrań, czy też ponoszenia kosztów leczenia;

m/spadek wydatków na świadczenia alimentacyjne o 16,47%, tj. o 128 555 zł, spowodowany, między innymi, pozostawaniem na niezmiennym poziomie, od 2008 r., kryterium dochodowego i wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę z kwoty 1 126 zł w 2008 r. do kwoty 2 100 zł w 2018 r., co sprawia, że faktyczny dochód rodzin ubiegających się o świadczenie alimentacyjne przekracza ustawowe kryterium;

n/spadek wydatków na świadczenia wychowawcze o 3,84%, tj. o 571 796 zł.

10. W zakresie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny (KDR):

- wzrost liczby rodzin posiadających kartę o 49 rodzin. Na 31.12.2018 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę wynosiła 420. Karty wydano dla 1476 dzieci i młodzieży oraz 812 rodziców/opiekunów, różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków (424 wnioski) związana jest z faktem, iż 4 rodzinom Karty zostały unieważnione ze względu na zmianę gminy miejsca zamieszkania, która powoduje obowiązek wydania nowej karty we właściwej terytorialnie gminie;

11. W ramach systemu oświaty:

– spadek liczby rodzin uprawnionych do pomocy materialnej o charakterze socjalnym w postaci stypendiów szkolnych o 20,83%, tj. o 25 rodzin, i związany z tym spadek wydatków na pomoc materialną dla uczniów o 21,04%, tj. o 72 567 zł. Powodem jest prawdopodobnie uzyskanie przez wiele rodzin wsparcia z Programu Rodzina 500+;

12. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego:

– wzrost obciążenia związanego z realizacją zadań z zakresu przemocy w rodzinie, w tym w szczególności wzrost wartości: prowadzonych rocznie procedur Niebieskich Kart (w 2018 r. – 51, w 2017 r. – 36, w 2016 r. – 40), spotkań grup roboczych (w 2018 r. – 149, w 2017 r. – 123, w 2016 r. – 107), wszczętych procedur Niebieskich Kart (w 2018 r. – 29, w 2017 r. – 26, w 2016 r. – 25).

Funkcjonowanie ośrodka w 2019 r., w zdecydowanej większości, polegać będzie na kontynuowaniu realizowanych – w 2018 r. i w latach wcześniejszych – zadań wynikających z przepisów obowiązującego prawa oraz na podejmowaniu przedsięwzięć wynikających z wprowadzonych w życie nowych rozwiązań prawnych, a także na inicjowaniu działań służących lepszemu zaspokojeniu potrzeb osób, rodzin i grup społecznych. W szczególności, za priorytetowe kierunki działań przyjęto:

- udział w pracach zmierzających do opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chojnice na bieżący rok i kolejne lata;
- realizację pracy socjalnej w oparciu o kontrakty i projekty socjalne;
- rozszerzanie wymiaru i zakresu indywidualnej, zintensyfikowanej pracy socjalno-wychowawczej oraz pomocy pedagogiczno-psychologicznej, opartej na koncepcji pracy asystenta rodziny, dla rodzin wieloproblemowych z deficytami w sferze opiekuńczo-wychowawczej;
- udział w rozwijaniu oferty działań na rzecz ofiar przemocy, rozszerzaniu jej zakresu, upowszechnianiu i doskonaleniu metody pracy interdyscyplinarnej;
- realizację Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019 – 2021, rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019-2023 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”;
- podnoszenie poziomu i skuteczności funkcjonowania ośrodka, m. in. poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zatrudnionej kadry oraz rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy;
- współpracę ze służbami zatrudnienia oraz innymi podmiotami prowadzącą do aktywizacji zawodowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, m. in. poprzez wspieranie ich w nabywaniu nowych i rozwijaniu już posiadanych umiejętności zawodowych i społecznych w ramach projektów, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, realizowanych przez organizacje pozarządowe;

Potrzeby na realizację zadań ośrodka – ich finansowy wymiar – zostały przedstawione w uchwale przyjmującej budżet gminy Chojnice na 2019 rok (Uchwała Nr III/8/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r.).

Jednocześnie, budżet ten niejednokrotnie w czasie trwania roku kalendarzowego będzie modyfikowany, ponieważ – podobnie jak w latach poprzednich – w pierwotnym planie jest niedoszacowany, zwłaszcza niedoszacowane są środki na realizację zadań zleconych, a także dotacje z budżetu państwa do zadań własnych gminy (m.in. na dożywianie, zasiłki stałe i okresowe, utrzymanie ośrodka).

Spis wykresów

Spis tabel

Pozostałe graficzne prezentacje

Załączniki:

Załącznik nr 1: Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej

Załącznik nr 2: Powody przyznania pomocy w 2018 r.

Załącznik nr 3: Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Załącznik nr 4: Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2017-2018

Załącznik nr 5: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2017 - 2018 wg grup wiekowych

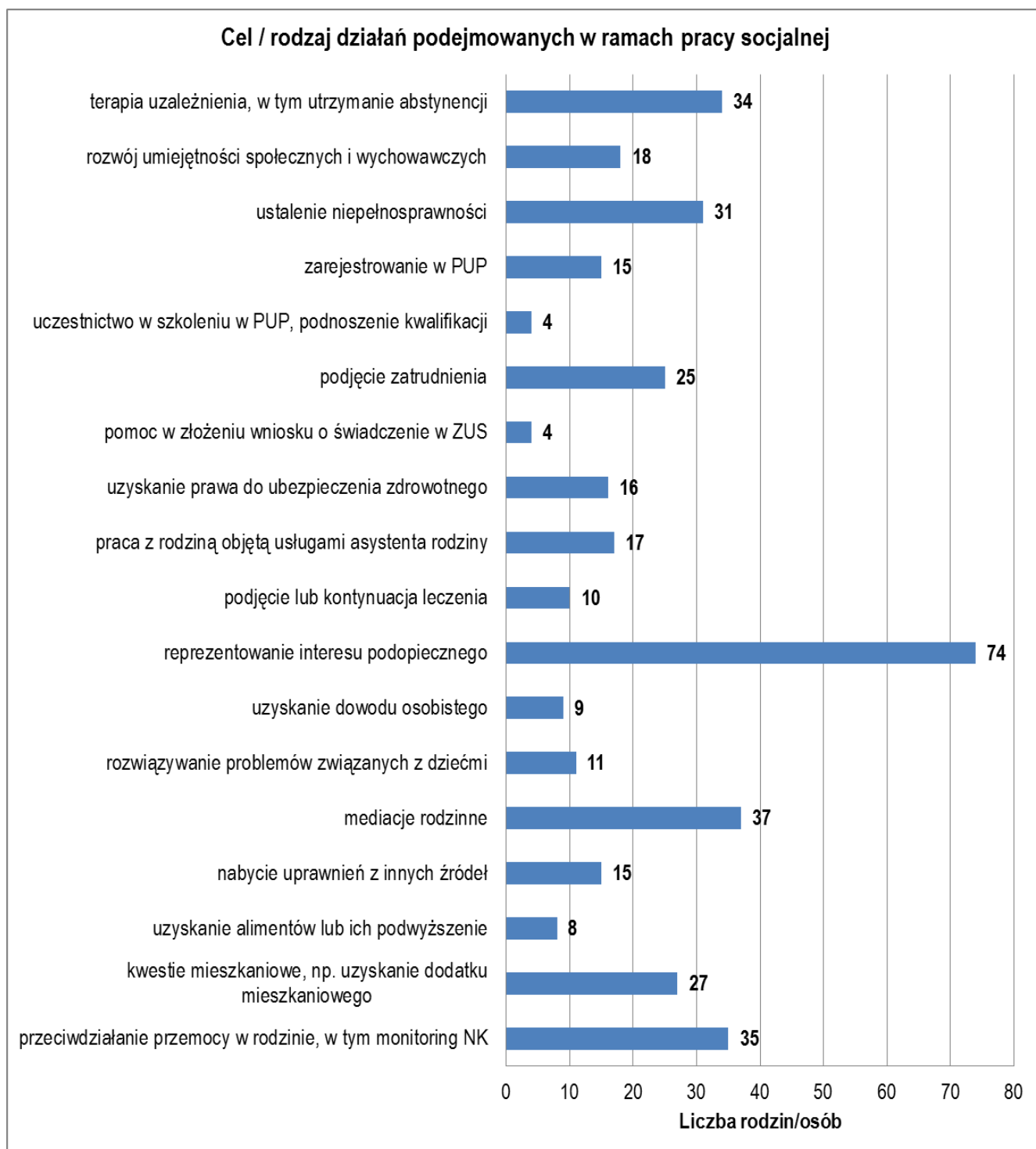
Załącznik nr 6: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2017 – 2018 wg wykształcenia

Załącznik nr 7: Sprawozdanie z realizacji w 2018 r. *Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata*

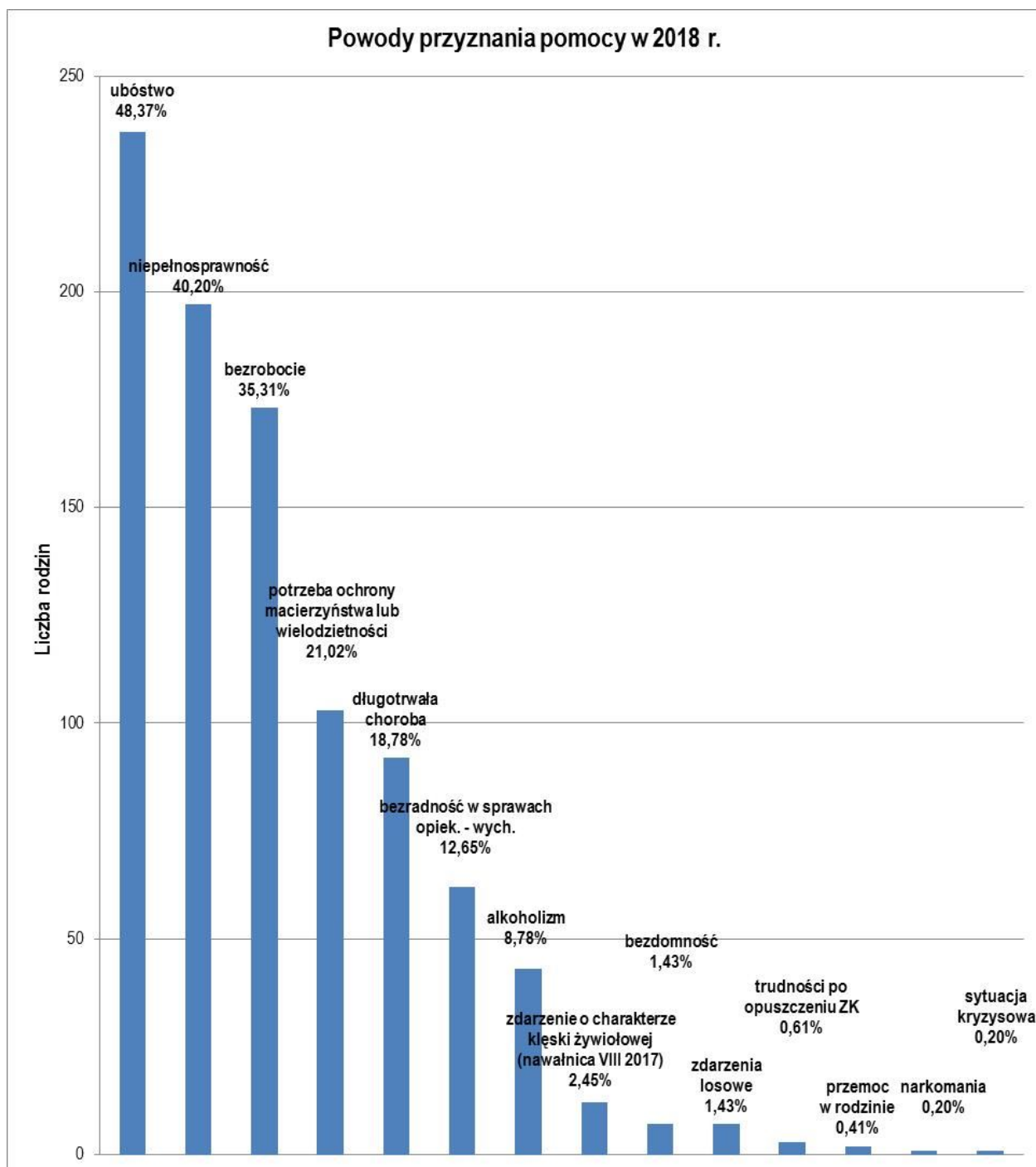
2016-2018

Załącznik nr 8: Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Załącznik nr 9: Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny

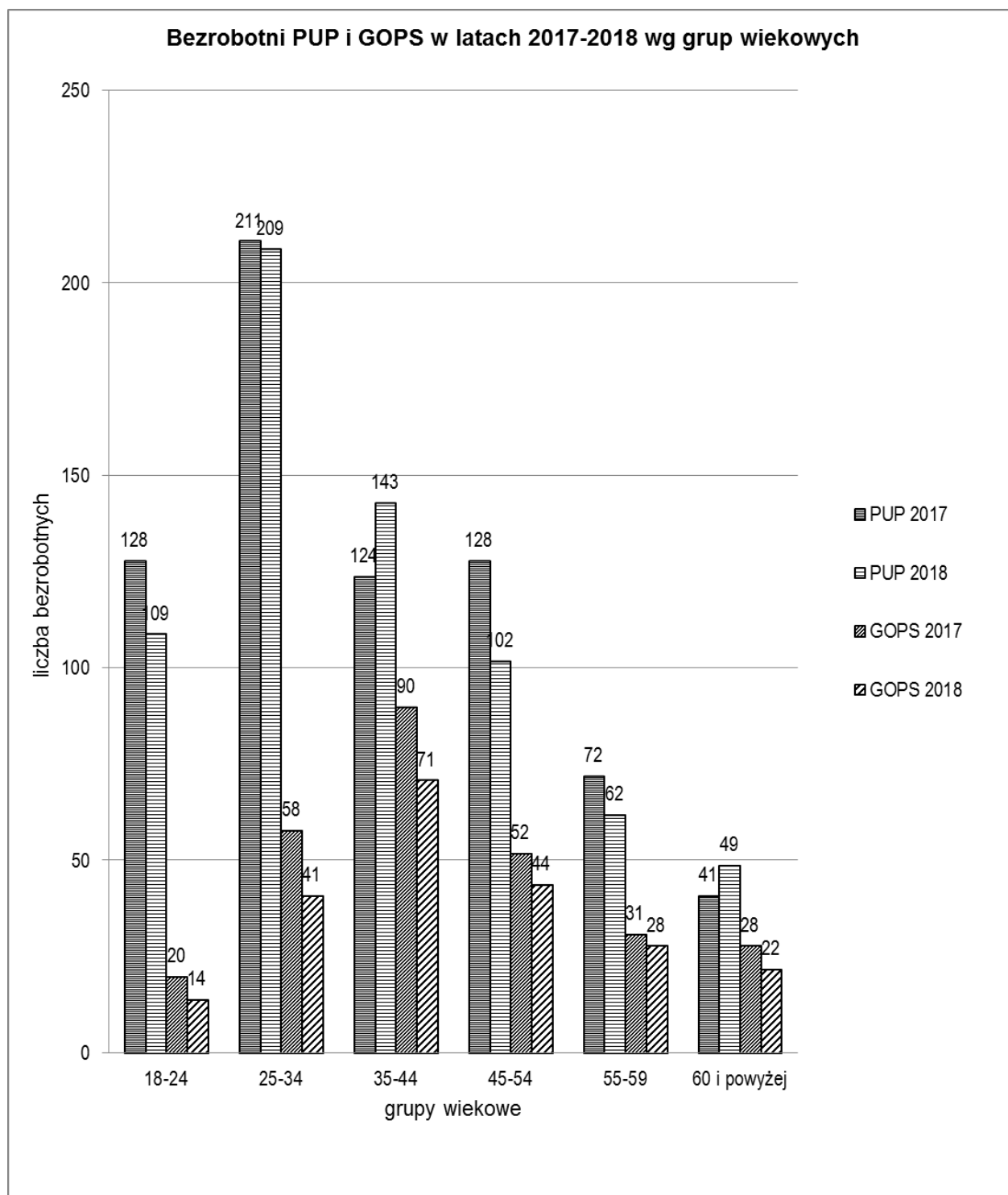
Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Rodziny do 100% kryterium dochodowego		% osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe
			liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	
1.	Angowice	286	4	14	4,90
2.	Charzykowy	1891	14	29	1,53
3.	Chojnały	210	4	8	3,81
4.	Chojniczki	1206	10	19	1,58
5.	Ciechocin	515	16	54	10,49
6.	Czarłomie-Jarcewo	342	4	12	3,51
7.	Doręgowice	320	8	21	6,56
8.	Funka	183	3	3	1,64
9.	Gockowice - Objezierze	283	4	10	3,53
10.	Granowo	211	5	13	6,16
11.	Klawkowo	433	1	2	0,46
12.	Kłosnowo	155	2	5	3,23
13.	Kłodawa	328	4	12	3,66
14.	Kopernica	65	0	0	0,00
15.	Krojanły	576	4	20	3,47
16.	Kruszka	334	9	36	10,78
17.	Lichnowy	1311	16	37	2,82
18.	Lotyń	368	6	13	3,53
19.	Moszczenica	175	4	7	4,00
20.	Niezychowice	774	6	20	2,58
21.	Nowa Cerkiew	873	10	27	3,09
22.	Nowe Ostrowite	295	2	2	0,68
23.	Nowy Dwór - Coldanki	333	8	23	6,91
24.	Ogozeliń	1159	21	48	4,14
25.	Ostrowite	495	8	21	4,24
26.	Pawłowo	944	8	33	3,50
27.	Pawłówko	628	6	17	2,71
28.	Powalki	487	5	10	2,05
29.	Raclawki	240	4	8	3,33
30.	Silno	1038	13	54	5,20
31.	Sławęcín	563	2	8	1,42
32.	Swomegacie	1155	26	70	6,06
33.	Topole	230	0	0	0,00
34.	Zbeniny	230	0	0	0,00
		18636	237	656	

Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2017-2018

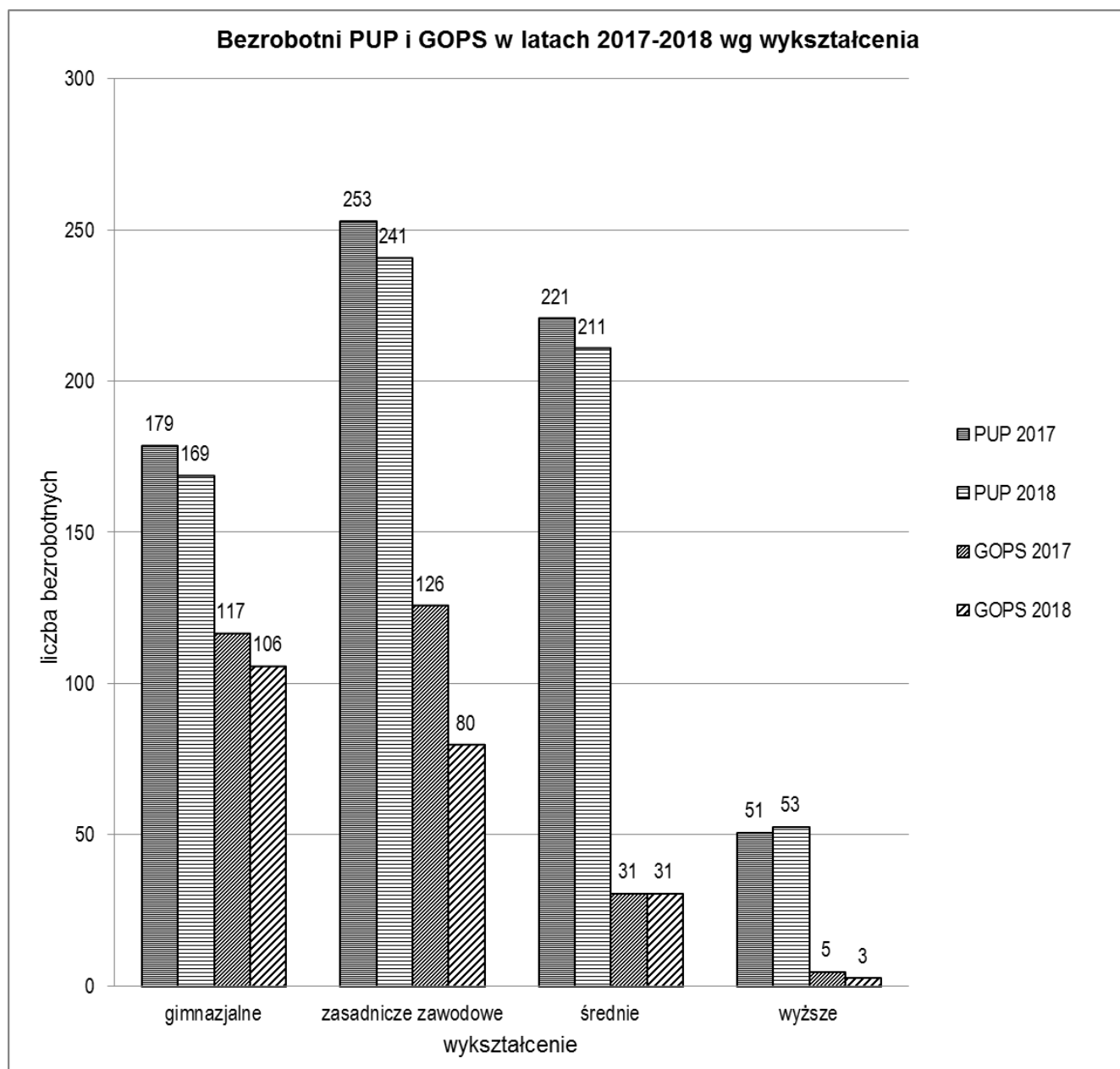
Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Świadczeniobiorcy		% osób objętych pomocą OPS w 2018 r.	% osób objętych pomocą OPS w 2017 r.	Bilans 2017-2018		
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie			Różnica w punktach procentowych	Dynamika 2017=100%	wzrost/ spadek %
Angowice	286	8	27	9,44	20,21	-10,77	46,71	-53,29
Chaczykowy	1891	27	58	3,07	3,32	-0,26	92,26	-7,74
Chojnaly	210	6	13	6,19	11,42	-5,23	54,23	-45,77
Chojniczki	1206	19	43	3,57	6,90	-3,34	51,66	-48,34
Ciechocin	515	30	96	18,64	43,47	-24,83	42,88	-57,12
Czarłotomie-Jarcewo	342	13	44	12,87	12,46	0,40	103,23	3,23
Doręgowice	320	15	46	14,38	18,61	-4,24	77,24	-22,76
Funka	183	8	22	12,02	15,08	-3,06	79,70	-20,30
Gockowice - Objezieze	283	10	30	10,60	53,50	-42,90	19,82	-80,18
Granowo	211	8	16	7,58	24,52	-16,94	30,93	-69,07
Klawkowo	433	2	5	1,15	3,00	-1,85	38,46	-61,54
Klosnowo	155	3	8	5,16	14,56	-9,40	35,46	-64,54
Kłodawa	328	10	31	9,45	27,41	-17,96	34,48	-65,52
Kopemica	65	2	4	6,15	8,57	-2,42	71,79	-28,21
Krojanły	576	15	63	10,94	13,35	-2,41	81,96	-18,04
Kruszka	334	13	48	14,37	79,88	-65,51	17,99	-82,01
Lichnowy	1311	33	90	6,86	14,16	-7,29	48,50	-51,50
Lotyn	368	11	28	7,61	63,89	-56,28	11,91	-88,09
Moszczenica	175	7	17	9,71	10,40	-0,69	93,37	-6,63
Niezychowice	774	16	47	6,07	8,43	-2,36	72,03	-27,97
Nowa Centkiew	873	18	48	5,50	40,47	-34,98	13,58	-86,42
Nowe Ostrowile	295	5	13	4,41	6,98	-2,57	63,16	-36,84
Nowy Dwór - Coldanki	333	10	40	12,01	11,34	0,67	105,95	5,95
Ogoczeliny	1159	30	71	6,13	7,14	-1,02	85,76	-14,24
Ostrowile	495	22	52	10,51	35,73	-25,22	29,40	-70,60
Pawłowo	944	28	84	8,90	18,84	-9,94	47,24	-52,76
Pawłówek	628	10	29	4,62	13,58	-8,97	33,99	-66,01
Powalki	487	10	18	3,70	14,22	-10,53	25,98	-74,02
Raclawki	240	7	19	7,92	47,84	-39,93	16,55	-83,45
Silno	1038	31	91	8,77	54,21	-45,44	16,17	-83,83
Ślawęcın	563	5	16	2,84	16,85	-14,01	16,87	-83,13
Swomegacie	1155	54	173	14,98	16,92	-1,94	88,54	-11,46
Topole	230	0	0	0,00	1,34	-1,34	0,00	-100,00
Zbeniny	230	4	18	7,83	15,18	-7,35	51,56	-48,44
sumac	18636	490	1408		7,56	x	x	x

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

Sprawozdanie z realizacji w 2018 r.

„Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018”

„Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2016-2018” został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr X/183/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2015 r.

Poniżej zamieszczono dane zebrane w związku z prowadzonym monitoringiem działań zaplanowanych w ww. programie:

Zadanie 1: Zapewnienie rodzinie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego, rodzinnego

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym

- poradnictwo prawne – wartość wskaźnika – **31**
- poradnictwo psychologiczne – wartość wskaźnika – **7**
- poradnictwo rodzinne – wartość wskaźnika – **16**

Zadanie 2: Motywowanie rodziców do udziału w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba rodziców uczestniczących w warsztatach – wartość wskaźnika – **14**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 3: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z zajęć grupowych rozwijających umiejętności społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach grupowych – wartość wskaźnika – **17**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 4: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z oferty domów kultury i świetlic wiejskich

Wskaźnik realizacji zadania: Stosunek liczby dzieci korzystających z oferty domów kultury i świetlic wiejskich do ogólnej liczby dzieci (*dotyczy dzieci pozostających w bazie danych GOPS - Dział pomocy społecznej*) – wartość wskaźnika – **61/468**

Zadanie 5: Zapewnienie rodzinie usług asystenta rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny – wartość wskaźnika – **18**

Zadanie 6: Zapewnienie rodzinie wsparcia w formie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin korzystających z usług dla rodzin z dziećmi – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 7: Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób, w tym dzieci, objętych usługami – wartość wskaźnika – **12** osób, w tym **2** dzieci

Zadanie 8: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin, w których zamknięto procedurę „Niebieskie Karty” - **28**

Zadanie 9: Podejmowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu, w tym uzyskanie postanowienia Sądu o zobowiązaniu do leczenia uzależnienia

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin z problemem uzależnienia zmotywowanych przez pracownika socjalnego do zgłoszenia problemu uzależnienia w GKRPA - wartość wskaźnika - **12**

Zadanie 10: Pomoc rodzicom w uzyskaniu wsparcia finansowego/rzeczowego na cele edukacyjne w formie stypendiów szkolnych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba uczniów korzystających ze stypendiów szkolnych – wartość wskaźnika – **205** uczniów skorzystało ze stypendiów, 11 uczniów otrzymało zasiłek szkolny, **0** uczniów niepełnosprawnych otrzymało wyprawkę szkolną.

Zadanie 11: Organizowanie cyklicznych spotkań z pracownikami socjalnymi, na których omawiane będą problemy związane z diagnozowaniem sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: liczba spotkań – wartość wskaźnika – **2**

Zadanie 12: Diagnozowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem możliwości pozyskania pomocy rodziny wspierającej

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba sporządzonych diagnoz – wartość wskaźnika - **9**

Zadanie 13: Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych monitoringiem - wartość wskaźnika - **32**

Zadanie 14: Organizowanie i finansowanie szkoleń dla asystentów rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba szkoleń, w których uczestniczył asystent rodziny - wartość wskaźnika – **1**

Zadanie 15: Motywowanie członków rodzin wielodzietnych do ubiegania się o przyznanie Karty Dużej Rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Ilość wniosków złożonych przez osoby, które były motywowane przez pracowników GOPS - **16**

Zadanie 16: Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wysokość nakładów finansowych ponoszonych przez gminę w związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej

W 2018 r. regulowano należność w ustawowo określonej wysokości za **10** dzieci – koszt **52 822 zł**.

Zadanie 17: Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej zakładającego w szczególności:

13. utrzymywanie przez rodziców osobistych kontaktów z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów

14. udzielanie wsparcia finansowego rodzinom na dojazd do miejsca pobytu dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz w związku z kosztami ponoszonymi w okresie urlopowania dzieci,

15. usługi asystenta rodziny,

16. podjęcie/utrzymanie pracy zarobkowej przez rodzica/ów,

17. udział w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne.

Wskaźnik realizacji zadania:

18. Stosunek liczby opracowanych planów do liczby rodzin, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej
22/22

19. Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika - **0**

20. Liczba rodzin utrzymujących osobiste kontakty z dziećmi umieszczonymi w pieczy – wartość wskaźnika - **15**

21. Liczba zasiłków celowych na pokrycie kosztów dojazdu do miejsca pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej – wartość wskaźnika – **0**

22. Liczba pobyków dziecka przebywającego w pieczy zastępczej w rodzinie biologicznej – wartość wskaźnika – **20**

23. Liczba osób, które podjęły / kontynuują pracę zarobkową - wartość wskaźnika – **0**

24. Liczba rodziców uczęszczających na warsztaty – wartość wskaźnika – **0**

Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba rodzin					Łącznie
		2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	
1.	Angowice	2	4	1	0	0	
2.	Charzykowy	10	8	4	7	3	
3.	Chojnaty	1	1	0	1	0	
4.	Chojniczki	6	17	3	3	2	
5.	Ciechocin	1	3	1	3	2	
6.	Czarłomie - Jarcewo	2	5	0	0	1	
7.	Doręgowice	1	2	1	2	2	
8.	Funka	0	0	0	0	0	
9.	Gockowice - Objezierze	1	3	3	0	3	
10.	Granowo	0	2	0	1	1	
11.	Klawkowo	1	4	1	1	1	
12.	Kłosnowo	0	1	0	0	0	
13.	Kłodawa	3	1	2	0	1	
14.	Kopernica	0	1	0	0	0	
15.	Krojanty	2	8	5	1	0	
16.	Kruszka	3	8	2	2	4	
17.	Lichnowy	10	13	4	10	1	
18.	Lotyń	3	4	2	1	4	
19.	Moszczenica	0	2	0	0	0	
20.	Niezychowice	7	5	1	1	1	
21.	Nowa Cerkiew	2	13	4	2	2	
22.	Nowe Ostrowite	0	1	0	0	0	
23.	Nowy Dwór - Cołdanki	2	1	1	1	1	
24.	Ogorzliny	2	8	3	0	1	
25.	Ostrowite	0	3	2	0	3	
26.	Pawłowo	7	10	5	4	3	
27.	Pawłówko - Lipienice	4	4	3	3	3	
28.	Powałki	2	5	3	2	2	
29.	Raławki	2	2	1	2	0	
30.	Silno	0	5	4	2	0	
31.	Sławęcín	0	7	6	1	2	
32.	Swornegacie	2	12	3	8	3	
33.	Topole	2	4	1	1	1	
34.	Zbeniny	1	3	1	0	2	
RAZEM							

do Informacji o działalności GOPS za 2018 r.

Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny

Raport z realizacji programu liczba zrealizowanych wniosków:	od 16.06.2014r. do 31.12.2014r.	od 01.01.2015r. do 31.12.2015r.	od 01.01.2016r. do 31.12.2016r.	od 01.01.2017r. do 31.12.2017r.	od 01.01.2018r. do 31.12.2018r.	od 16.06.2014r. do 31.12.2018r.
o dodanie nowej rodziny	79	170	67	59	49	
o uzupełnienie rodziny	1	1	2	0	0	
o przyznanie KDR dla nowego członka rodziny	2	4	18	11	10	
o przyznanie nowej KDR dla członka rodziny wielodzietnej, który był już wcześniej jej posiadaczem	2	9	27	33	36	
o duplikat	0	0	5	3	9	
o przyznanie dodatkowej formy karty (od 2018 r.)	-	-	-	-	32	
łącznie liczba wniosków	84	184				

UZASADNIENIE

Zadania gminy z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez gminny ośrodek pomocy społecznej, którego kierownik, zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Jednocześnie w myśl art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do dnia 31 marca każdego roku wójt (burmistrz, prezydent miasta) przedkłada radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań. Biorąc pod uwagę, iż podmiotem wyznaczonym, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do realizacji przedmiotowych zadań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach, sprawozdanie z jego działalności obejmuje także sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

W związku z powyższym proszę o podjęcie uchwały w proponowanym brzmieniu i przyjęcie sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach za 2018 r., zawierającego sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.